WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 10 d. BROJ 337

TRAG U PUSTINJI

WESTERN ROMAN
LISO
1980.

Mark L. Wood:

TRAG U PUSTINJI

WESTERN ROMAN
LASO
broj 337

MARK L. WOOD: TRAG U PUSTINJI
Naslov originala: BLUTIGE SPOREN
Copyright: Wilhelm Heine Verlag, München
Recenzija: Mladen Stary, književnik
Prijevod: Stanko Juriša
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Urednik: Marcel Čukli

»Laso« – Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja – n. sub. o. Radne organizacije »Vjesnik« n. sol. o. OOUR-a, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković – Tisak OOUR Novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik«, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Zagreb 1980
Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 520 ili 468 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 260 d ili 234 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-586 OOUR »Vjesnik SSRNH« s oznakom za »Laso«.
Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 1000, SFRS 200, HFL 2.00
Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF 74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00, US$ 15.00
UPLATA NA DEVIZNI RAČUN 30101-620-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb za »Vjesnik«.
EKONOMSKA PROPAGANDA: »Vjesnik« Agencija za marketing Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6-1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili 480 US$.
Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

I

John Carmody nije znao da će se toga dana njegov život potpuno promijeniti. Oko pola sedam probudilo ga je sunce provirivši kroz prozore osigurane rešetkama. Bilo je vrijeme da šerif ustane sa svojega tvrdoga ležaja.

Šerif John Carmody spavao je u zatvorskoj ćeliji zbog različitih razloga. Mjesta je bilo uvijek dovoljno, do ureda je valjalo prijeći samo nekoliko koraka a stanarina se nije plaćala. I tako John Carmody otvori zatvorska vrata s uobičajenom psovkom i pođe u svoju službenu prostoriju, u kojoj je još vonjala mast što ju je sinoć upotrijebio za podmazivanje pušaka.

John Carmody dohvati bocu viskija i priušti si dobar gutljaj. Zatim je otišao van i oprao se do pojasa. S posudom punom vode vratio se u ured i počeo se brijati. Kretao se tromo i polako. Dosada na licu govorila je da svako jutro počinje tako monotono.

Brišući se poslije brijanja John Carmody promatrao je svoje lice u musavu zrcalu pokraj stakla za oružje i žalostio se kao i svakoga jutra. Upali obrazi i mnogo bora. Oči mutne i bez sjaja, kao u mrtvaca. Djelovao je mnogo starije nego što jest.

Carmody se okrene, turoban i nezadovoljan. Ponovo je dohvatio viski i potegnuo. Bio je čovjek srednje visine, opuštenih ramena, s trbuhom koji je neprestano rastao u posljednjih pet godina, otkako je u Gila Bendu. Nosio je izlizane hlače od korda, svijetlomodru košulju i prsluk od smeđe kože. Čizme nisu bile očišćene, šešir bijaše mastan i zgnječen.

Šerif prikopča remen s koltom 44 i dohvati svoju vinčesterku. Nikad nije izlazio van bez oružja, iako u prošlih pet godina u Gila Bendu nije ispaljen hitac, premda su razbojnici obilazili gradić u velikom luku. U tomu prašnjavom gnijezdu nije bilo plijena, ničega. Gila Bend ležao je tako daleko od glavne ceste da se u nj nije moglo ni zalutati.

Na cesti sunce prisili šerifa da prižmiri, tako je sjalo. Carmody je došao iz Kansasa i nije se još priviknuo na jaru kakva je vladala u Arizoni. Često je razmišljao o tomu kako su Apaši živjeli u toj zemlji bez sjene i bez hladnoga piva koje

se sada može dobiti u Larssonovu salunu.

– Zdravo, ujače John! – dovikne dječak sa suprotne strane ceste.

Carmody se okrene i ugleda maloga Jimmyja Bensona koji je sa sestrom Maggie upravo išao u školu. To jest, u Gila Bendu nije bilo škole ali je gradonačelnikova žena Edith Scheller poučavala djecu u svojoj kući. Ona je došla iz Bostona, gdje je prije radila kao učiteljica.

– Dobro jutro, Jimmy! – uzvrati Carmody. – Zdravo, Maggie! Što radite tako rano vani? Mislio sam da škola počinje tek u osam.

– Kod kuće samo smetamo – reče Jimmy.

– Ljutite Stellu, je li?

– Aha! Ali i ona nas. Pravi se važna a tek joj je sedamnaest.

Stella je bila sestra Jimmyja i Maggie i brinula se o njima otkako su im Apaši ubili majku na putu u Tucson. Otac je cijeloga dana zaposlen u kovačnici i sretan je što je kći porasla tako da može voditi kuću.

Carmody je volio kovača i njegovu djecu. Kod njih često provede cijelu večer. Tad priča djeci o pustolovinama koje nikad nije doživio. Najčešće se vraća kući oko ponoći, poslije mnogo priča i poslije dobre večere što je Stella zna majstorski prirediti.

– Ujače John – reče Jimmy – hoćeš li nam pričati o Kansasu?

– Nisam još doručkovao – odvrati Carmody.

– Ali molim te! – ustrajao je mališan.

– Dobro, hajde – popusti šerif. – Ali sasvim kratko. Što vas zanima?

– Ono kako si sredio Doca Hollidaya – reče dječak sjajnih očiju. – Kako si ga nadmudrio i strpao iza rešetaka.

– Ah, pa to sam pričao stotinu puta.

– Daj opet, molim te, ujko John!

Carmody se osmjehne, priđe bliže i poče:

– Tada sam još bio pomoćnik šerifa Bata Mastersona. No u Dodgeu smo obadvojica imali pune ruke posla.

– Bio si na noćnoj straži, je li?

– Da. Mijenjali smo se – objašnjavao je Carmody. – Jednoga je tjedna noću dežurao Bat, drugoga opet ja. Upravo sam bio na drugom obilasku, kad se začula galama.

– Iz »Brancha«, ha?

– Točno. Doc je gotovo čitavo vrijeme provodio u salunu. Kartao je i ispijao bocu za bocom. Žestoko je pio žestoka pića. Najčešće su s njim bili taj Wyatt Earp i njegova braća...

– I te večeri? – pitao je Jimmy nestrpljivo.

Carmody zaniječe glavom.

– Earpovi su, na žalost, otišli u Wachitu i tako u salunu nije bilo nikoga tko bi mogao zadržati Doca.

– Osim tebe!

– Ah, došao sam u pravo vrijeme. Kad sam ušao, momak je upravo razbijao veliko zrcalo. Teturao je s koltom u ruci između stolova i urlao da predugo nije vidio dovoljno razbijenoga stakla.

– I što si ti učinio? – požurivala ga je Maggie radoznalo.

Carmody slegne ramenima.

– A što da radim? Munjevito sam potegnuo kolt i jednim sam metkom izbio Docu oružje iz ruku.

– Sjajno!

– Ah, trebalo je da vidite njegovo lice! – smješkao se Carmody. – Oči su mu zamalo ispale. Prije

negoli je ništa shvatio, stavio sam mu na ruke lisičine.

– I onda si ga odveo u zatvor? – promrsi Jim kao da je sanen. – Jednostavno tako, je li?

– Jest, zatvorio sam ga zbog narušavanja reda i mira i zbog nedopuštenoga nošenja oružja. Jednostavna stvar. Proveo je dva dana i dvije noći u kavezu i proklinjao trenutak kad ga je vrag nanio u Dodge.

Jimmy se smijao.

– Veliki i slavni Doc Holliday!

– Nije bio takav dasa kao što se pričalo!

– Tebe se bojao, je li?

– I te kako! Kad sam ga pustio na slobodu, skočio je na konja i odjezdio. I više ga nismo vidjeli. – Carmody sa smiješkom utone u sjećanja, u događaje koji se nikad nisu dogodili. I odjednom se uozbilji Tad reče: – Tako, djeco, sad moram ići.

– Već? – upita Maggie.

– Pričaj nam još o borbi revolverima u Wichiti! – Drugi put.

– Poslije škole?

– Može – pristade Carmody smijući se.

Djeca ga pozdrave i zadovoljna otcupkaše niz cestu. Bila su sretna što je u Gila Bendu živio šerif koji je toliko toga doživio, koji je umio smiriti čak i Doca Hollidaya ili dovesti u red Jessea Jamesa.

Carmody obriše rukavom košulje svoju srebrnu šerifsku zvijezdu i zamišljeno se zagleda u djecu koja su ulaziia u gradonačelnikovu kuću. Sad je ostao sâm na cesti. Nigdje nikoga. Gila Bend kao da je izumro. Čak su se i konji i psi vlasnika saluna povukli nekamo u sjenu.

Carmody polako pođe dalje. Činilo mu se da njegovi koraci neprirodno glasno odjekuju tom pustoši. Ili je to samo tako zamišljao. Kao priče što ih je pričao djeci. Kao sve što se zbivalo u prošlih pet godina. Sve te njegove priče od kojih se kosa dizala na glavi i ježila koža: revolverske borbe, proganjanje razbojnika, sve to što je izmislio za dugih i samotnih noći da bi o tomu zatim pričao, uvjerivši napola i samoga sebe u istinitost.

I odraslima je također pričao laži, otkako je na svom umornom ždrijepcu stigao u Gila Bend. Govorio je o tomu kako je cijeli život proveo kao šerif i kako bi se napokn htio smiriti. Uštedio je dovoljno novca da se dohrani. A Gila Bend upravo je pravo gnijezdo da se u njemu opusti čovjek koji je život posvetio zakonu, čuvanju reda i mira.

U zbilji bijaše sve drukčije. Carmody nije posjedovao više od nekoliko centi. U Gila Bend došao je zato što je bio uvjeren da ga u toj pustoši nitko ne pozna, zato što ga nitko neće podsjećati na jad i nevolje prošlih ljeta, zato što ovdje može živjeti u prividima kakve veliki gradovi ne trpe.

Carmody je došao u Gila Bend također zato što je čuo da grad nema serifa. Građani ga nikad nisu birali jer im nije bio potreban.

I upravo kad više nije imao ni prebijene pare, kad se kupao prije negoli bude morao otići, netko je pokucao na jedinoj sobi što ju je izdavao vlasnik saluna Larsson. Pojavio se gradonačelnik Scheller, punašan čovjek na čijem se čelu uvijek caklila poneka kap znoja. Carmody je poslije saznao da prvi građanin i ujedno pionir u osnivanju gradića trpi od visokoga tlaka, da brižljivo vodi svoju trgovinu mješovitom robom i da nije nezadovoljan životom.

– Mister Carmody! – reče Scheller uljudno.

– Da? – okrene se Carmody radoznalo i potrudi se da prikrije zadovoljstvo.

– Ovaj – poče gradonačelnik – mi se, dakako, radujemo što se u našem gradu obreo takav zaštitnik zakona kao što ste vi. Počašćeni smo. Ali...

– Nešto nije dobro?

Gradonačelnik je pocrvenio.

– Ovaj – nastavio je – dolazim u ime građana. Svi bismo se mi radovali ako biste kod nas htjeli preuzeti dužnost šerifa.

– Pa – uzvrati Carmody – mislio sam da je vrijeme za povlačenje. Htio sam se smiriti. Zaštita zakona traži cijeloga čovjeka. Naporan je to posao, a ja...

– Razumijem – požuri Scheller – ali kod nas se ništa ne događa. Ništa loše. Mi bismo jednostavno bili sretni da imamo šerifa, pogotovu čovjeka tako poznatoga kao što ste vi. Bio bi to divan zalog trajnoga mira.

Carmody potegne dim i priđe prozoru kako gradonačelnik ne bi vidio njegov zadovoljan smiješak. Poslije nekog vremena okrene se i reče:

– Pa, eto, i moglo bi se. Ovdje da.

Gradonačelnikova usta razvukoše se u zadovoljan smiješak. Obadvjema rukama stiskao je Carmodyjevu šaku i od radosti jedva disao.

– Ah, baš me veseli, baš me veseli! – ponavljao je. – Razumije se, spremni smo da vam damo primjerenu plaću. Naš kovač Jim Benson uredit će ćelije...

Gradonačelnik mu je obećao osamdeset dolara na mjesec. Za taj novac Carmody će se dan za danom njihati u stolcu pred uredskim vratima i pušiti cigare. Bio je zadovoljan. Građani su bili mirni. Gotovo sa svima već se sprijateljio. Mnogima je pričao o svojoj prošlosti i svi su mu vjerovali.

Carmody se osmjehne i poče penjati u salun. Njegov stalni stol u kutu čekao ga je. Uostalom, bio je jedini gost.

– Zdravo, šerife!

– Zdravo, gazda!

Salun je vodio Ken Larsson, plavokos momak snažnih ručetina i dobrodušnoga smiješka, čovjek koji se nikad ničega i nikoga nije bojao. Radio je u mnogim birtijama Zapada kao konobar i čuvar reda. Uštedio je taman toliko da u Gila Bendu otvori salun. A onda je nastavio. Sanjario je o tomu da uredi veliki lokal u San Francisku.

– Vruće, ha?

– Aha – uzdahne Carmody.

– Jaja na oko sa slaninom i krumpirom?

– I veliku šalicu kave – doda Carmody.

Tako je razgovor tekao svakoga dana. Iako se sve znalo unaprijed, Carmodyju su u toj pustoši bile drage i besmislene riječi.

Carmody je guckao kavu što ju je donio Šveđanin i promatrao cestu. Nigdje nikoga. Živjeti ovdje, mislio je Carmody, znači potonuti. Duboko. Dublje negoli dosižu snovi. Zašto se nije zaposlio negdje drugdje kao kovač ili kao tesar? Zašto nije osnovao novine? Zašto nije otvorio trgovinu? Zašto nije odsanjao stvaran san poput Larssona koji će zacijelo jednoga dana otvoriti nešto u San Francisku? Do vraga, zašto je postao šerif?

Prisjećajući se jednoga dana 1848. godine Carmody nije mogao izbjeći nijedan odgovor. Lijepe i varljive snove uvijek je pratila gola stvarnost. Istina.

Tad je Carmodyju bilo osamnaest godina. Živio je s roditeljima na usamljenoj farmi u Kansasu. Otac bijaše neustrašiv čovjek. Nikoga se nije bojao. Radio je kao brodarac na Mississippiju a onda obitelj odveo na Zapad.

Ali protiv trojice razbojnika nije imao šanse. Pojavili su se iznenada iz prodoline i iznenadili ga kad je sa ženom radio u polju. John je upravo bio u oružarnici gdje je tražio motiku i promatrao kroz pukotinu u daski kako razbojnici jure prema roditeljima. Predvodnik je počeo pucati bez riječi upozorenja.

Carmodyjevi roditelji bili su zatečeni iznenadnim i besmislenim napadom i stajali kao da su skamenjeni. Nisu ni pokušali da se zaštite. Možda su bili i svjesni toga da im ništa više ne može pomoći. Carmodyjeva puška bila je naslonjena na kola udaljena najmanje pedesetak metara.

Istodobno s drugim pucnjem farmer se instiktivno bacio pred ženu. Metak ga je pogodio u prsa i oborio u blato. Istoga trenutka dva su se metka zarila u zemlju tik uz njega.

Žena je počela vrištati. Izbezumila se i krenula prema razbojnicima raširenih ruku.

– Ne! – vikala je. – Ne!

– Stani! – vikao je Carmody.

Žena ga nije čula. Trčala je dalje. Kao da je htjela golim šakama napasti ljude koji su pucali u njezina muža. Što im je učinio? Nikad ih u životu nije ni vidio.

Banda je ženu jednostavno pregazila. Prvi konj naletio je na nju širokim prsima i oborio je. Polomio joj je rebra. Zatim ju je pogodilo kopito drugoga konja u glavu. Žena je bolno jauknula i opružila se na zemlji. Iz velike rane na čelu liptala je krv.

John je to promatrao razrogačenih očiju. Nije bio u stanju da se pomakne. Niti mu na um nije padalo da dohvati drugu pušku i da poduzme nešto. Podrhtavao je kad su razbojnici rešetali njegova oca i kad su mu smrskali lice. Zatim su kružili oko žrtava i smijući se pucali u majku.

John je drhtao sve jače. Ridajući pao je na koljena i pridržavao se za vratnice. Htio je vikati, htio je izazvati razbojnike da ubiju i njega, ali nije uspio niti da se oglasi.

Kad je ponovo pogledao, razbojnici su upravo nestajali iza uzvišice prema zapadu. Pocikivali su i vikali. Nije ih zanimalo niti to da pogledaju imali li u kući još stanovnika ili kakvoga blaga.

Zašto su ih, do vraga, pobili? Što su im skrivili Carmody i njegova žena? Jesu li ikad imali kakve međusobne veze, jesu li se poznavali?

John je razmišljao o tomu a onda ga je svladala bol izazvana smrću roditelja i nemoći da im pomogne. Niti sad nije mogao ništa poduzeti. Htio je pojuriti za razbojnicima, kazniti ih za zločin, ali ostajao je potpuno nemoćan.

Pokopao je roditelje pokraj kuće, uzeo najpotrebnije stvari i krenuo na svom riđanu prema istoku. Htio je samo jedno: otići odatle, daleko od toga mjesta nesreće i užasa.

Nekoliko tjedana poslije toga mogao je ponovo jasnije misliti. Odlučio je. Htio je postati tvrd momak, onakav kakvog je oduvijek želio njegov otac. Htio je raditi kao šerif i boriti se protiv onih koji ne poštuju zakon. Osjećao je da je to njegov dug prema mrtvim roditeljima.

U jednomu malomu mjestu na istoku Kansasa dobio je posao pomoćnika šerifa. Trebalo je da

mu pomaže u borbi protiv bande kradljivaca stoke.

Zakazao je u prvom sukobu. Plašilo ga je praštanje pušaka, sledivao se kad bi god u blizini prozujao metak. Čim bi ugledao krv, morao je povraćati. Nije bio sazdan za grubosti te zemlje. Čeznuo je za poslom koji se radi srcem i umom, za životom u miru i sigurnosti.

Kad je otpušten, izdržavao se kojekakvim prigodnim poslovima. Radio je na farmama i u salunskim stajama, a napokon je u malomu mjestu postao šerif. Dan poslije nastupa bio je upleten u tučnjavu koja je za njega svršila tako da su ga ljudi ismijali i otjerali iz grada. Nije se bojao ljudi, ali sledivao se pri pomisli na krv, kočio se čim bi se sučelio s nasiljem.

Nikad nije prijavio ubojice svojih roditelja. Nije se pojavio ni onda kad su ti isti razbojnici dospjeli pod vješala zbog drugih nedjela. Nije mogao gledati njihova lica.

Šerif koji je prisustvovao smaknuću pričao mu je nekoliko dana nakon toga da su razbojnici priznali mnogo ubojstava. Među žrtvama bio je jedan farmer i njegova žena. Banditi više nisu imali što izgubiti i htjeli su tim priznanjima zapanjiti prisutne.

– Hej, šerife, nećemo valjda jesti hladno jelo! – javio se Larsson.

Carmody se prenuo. Nije ni zapazio da je Šveđanin postavio pred njega doručak.

– Danas sam uranio – promrsi Carmody i poče jesti.

Kad je progutao posljednji zalogaj i zalio ga kavom, vani se začuo topot kopita.

II

Carmody spusti šalicu na stol. Problijedio je. Osjećao je kako mu se u želucu javlja mučnina. Neprestano je proklinjao jednoličnost svoga života i istodobno se bojao da štogod neočekivano ne poremeti svakidašnju dosadu.

– Tko bi to mogao biti? – upita Larsson začuđeno.

Šerif polako ustade.

– Ne znam.

– Da donesem sačmaricu?

Carmody zaniječe glavom.

– Zacijelo dolaze bezvezni putnici. Jahači iz Tucsona. Pogriješili su put.

Carmody uze svoju pušku i pođe polako prema vratima. Trudio se da potisne strah koji ga je obuzimao. Nije želio pucnjavu, nije podnosio misao da bi se mogla proliti krv.

Na verandi Carmody podigne ruku da se zaštiti od sunca. Na sjeveru vidjela su se između kaktusa četiri jahača. Bili su opušteni i ništa nije govorilo o žurbi.

Na južnom kraju grada stajao je Jim Benson sa svojom kćerkom. Kovač bijaše snažan muškarac, bjelokos, garavih ruku. U ruci je držao velik čekić. Stella je pokraj njega djelovala nježno i krhko. Bila je u dugoj tamnomodroj haljini s bijelom pregačom. Krunila ju je bogata plava kosa.

– Tko bi to mogao biti? – reče kovač i odlučnom kretnjom pošalje Stellu u kuću. – Ne djeluju kao trgovci.

To je u međuvremenu zapazio i Carmody. Dovoljno je dugo živio u Dodgeu i Wichiti da može zaključivati prema držanju u sedlu, da razazna tko je opasan i s kim neće brati jagode.

Prvi jahač bijaše odjeven poput kauboja ali na njegovu sedlu nije bilo lasa. Vjerojatno nikad nije radio na ranču. Njegova dva kolta

visjela su prenisko. Velike mamuze na čizmama govorile su o tomu da nije konjoljubac, da mu je je svejedno što je s njegovom životinjom, ako ga uspijeva služiti onako kako on zahtijeva. Djelovao je hladno.

Čovjek iza njega djelovao je kao priprost farmer. Imao je na sebi prljav kaput i očerupan slamnati šešir s malim perom. Zirkao je naokolo lukavim i radoznalim pogledom. Umjesto revolvera nosio je veliku sačmaricu, položenu preko koljena. Kao da svakomu želi reći kako on čisti sve pred sobom.

Treći jahač bijaše još mlad, Indijanac sudeći prema smeđoj koži i poludugoj crnoj kosi. Bio je obuven u mokasine. U izblijedjele hlače bijaše utaknuta šarena košulja. Iza remena virio je revolver i nož.

U četvrtom čovjeku nije bilo teško prepoznati Meksikanca. Nosio je velik sombrero i kožnatu odjeću. Do zuba su mu dopirali revolveri i noževi. Osim toga bijaše naoružan puškom i korbačem. Ispod raščupanoga brka neprestano se smješkao.

Ne, to nisu putnici namjernici. To su iskusni borci, možda ubojice, razbojnici koji su na putu prema Meksiku naišli na Gila Bend.

Ili Carmody procjenjuje situaciju odviše crno?

Carmody otare znoj sa čela i premjesti pušku u drugu ruku. Iako ga je od došljaka dijelilo još stotinjak metara, osjećao je da zrače nasiljem. Jednako kao i oni divljaci koji su pobili njegove roditelje.

– Nebesa! – uzdahne Carmody potiho, stegne pušku i pribere se kako bi jahače dočekao odlučno, kako priliči mjesnom šerifu.

Jahači udoše u grad i stadoše se ogledati naokolo kao da su tek sad ugledali ljude na ulici.

– Haj, Buck – okrene se prednjak prema čovjeku sa slamnatim šeširom – gle!

– Odbor za doček! – nasmije se Buck.

– Seronje! – promrmlja Apaš.

– Sjajno! – naceri se Meksikanac. – Stigli smo u brlog. Ma što sam kazao: evo nas u gradu! A on odmah govnari.

– Antonio, zaveži! – obrecne se predvodnik.

Carmody zakorači na cestu. On je šerif u tom gradu i njegova je dužnost da se brine o miru i redu. Njegova je dužnost da se pozabavi i tim pridošlim klipanima. To su od njega očekivali građani. Možda su čak bili zadovoljni da njihov glasoviti šerif jednom pokaže što zna i umije.

Carmody pomisli na Jimmyja i drugu djecu i mučno proguta pljuvačku. Grlo mu odjednom postade suho. Nije smio zakazati. Prokletstvo, ovaj put nipošto.

– Zdravo, momci! – čuo je samoga sebe kako govori.

Došljaci su još bili u sedlima i drsko su se cerekali pred šerifom.

– Muče me priviđenja! – iščudivao se Buck. – Šerif u ovom pišljivom gnijezdu! Jack, sanjaš li i ti?

Predvodnik se hladno nasmije.

– Ne!

– Govno – mrmljao je Apaš.

Carmody je pokušavao prikriti da zapaža porugu.

– Hoćete li dugo ostati u Gila Bendu? – pitao je.

– Zašto te to zanima? – uzvratio je predvodnik.

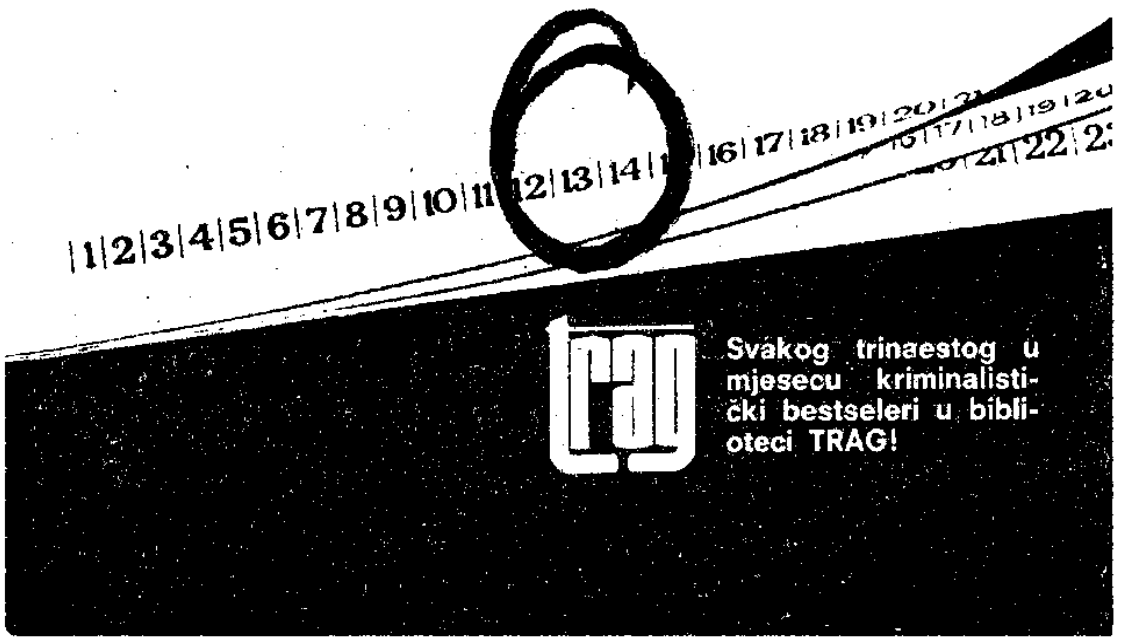
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 16 17 18 19 20 22
TRAG
Svakog trinaestog u mjesecu kriminalistički bestseleri u biblioteci TRAG!

– Zato što sam ovdje šerif.

– Seronja!

Carmody bi najradije propao u zemlju. Klipani su ga htjeli osramotiti pred svim ljudima, popljuvati ga. Jesu li vidjeli slabost u njegovim očima ili se jednostavno ispucavaju na njemu.

Prisilio se da bude miran.

– K nama stranci dolaze svakih nekoliko godina – poče Carmody. – Prema tomu, posve je prirodno da želimo znati s kim imamo posla.

– Neka najprije on kaže tko je – reče Antonio.

– Ja sam šerif – ponovi Carmody.

Mali Jimmy otrgne se od Edith Scheller i potrči na cestu.

– On je John Carmody! – vikao je mali. – Glasoviti šerif i progonitelj razbojnika.

– Caramba! – zadučeno će Meksikanac.

– Nikad čuo – kratko će predvodnik.

– On je strpao u zatvor Doca Hollidaya – nastavi dječak zajapurena lica – Johna Wesleyja gonio je tako dugo po Teksasu da se na kraju sâm predao.

– Govno! – ponovo će Apaš.

Predvodnik ga opomene kretnjom ruke.

– Bowie, samo mirno! Neka mali govori!

– Jessea Jamesa jednom je tako obradio da se bandit dva mjeseca nije pokazivao na danjem svjetlu.

– Jimmy, dosta! – reče otac.

Predvodnik se okrene prema šerifu i razvuče usta.

– Vi provodite ovdje vrijeme u pričanju s djecom?

Carmody nije znao što da odgovori. Najradije bi se bacio na najbližega konja i odjezdio. Ali nalazio se na kraju svijeta, na rubu smrtonosne pustinje. Nije imao kamo pobjeći.

– Zašto gubiš vrijeme? – prekine šutnju Buck.

– Sredi ga! – odsiječe Apaš Bowie.

– Polako! – umirivao je predvodnik svoje jahače. – Zašto se ne predstavite šerifu?

– Da se predstavimo? – začudi se Buck.

– Upravo tako! Ovdje želimo ostati neko vrijeme i ljudi trebaju znati s kim imaju posla. Šerif je naša zaštita.

– Tako je! – naceri se Meksikanac, skide sombrero i duboko se nakloni. – Antonio Lopez iz Chihuahue u Meksiku!

– Do vraga s laprdanjem! – reče Apaš.

– Dobro, Bowie, ti bi morao u školu – napomene predvodnik i ponovo će prema šerifu: – Rastao je na smetlištu u Tombstoneu i nije naučio bogzna što.

Apaš se maši za nožem.

– Mir, Bowie! – reče predvodnik i nastavi:

– A ovo je Buck.

– Čemu ta predstava? – upita čovjek sa slamnatim šeširom.

– A ja – reče predvodnik – ja sam Jack Millard iz brda u Tennesseeju. Najbrži potezač revolvera zapadno od Mississippija.

Carmody mu je vjerovao svaku riječ. Tko nastupa tako sigurno kao taj Millard, a tipovi kao što su Buck i Apaš tako ga slušaju, mora biti velik. Priče bi ovdje malo pomagale.

– Hoćete li gucnuti s nama? – upita Millard.

Carmody ga pogleda iznenađeno. Što se događa, zašto je momak odjednom tako uljudan? Carmody bijaše gotovo siguran da su pred njim razbojnici, unatoč tomu

što se sad znaju imena. No i drugi su mu šerifi pričali da taj soj rado govori o sebi i o svojim djelima. To je dapače pomoglo u mnogim slučajevima da budu uhvaćeni.

Ali u Gila Bendu jahači se nisu imali čega bojati. Među prisutnima nije bilo jednoga jedinog čovjeka koji bi se raskoračio pred došljacima. Pa ni kovač. Čak niti on.

Do bijesa, mislio je Carmody, zašto ne otjera te lopove iz grada? Jednostavno i brzo, kao što očekuju građani.

Carmody se ogleda oko sebe i zaviri u lica prisutnih. Vidio je lice gradonačelnika, puno očekivanja, strah njegove žene i prigovaranje u očima djece koja su očekivala da njihov junak počne djelovati. Vjerojatno su se nadala da će mecima izbiti jahačima oružje i da će ih prognati u pustinju kao jato gusaka.

– Da popijemo? – reče Carmody nesigurno.

– Upravo tako – odgovori Millard uz hladan osmijeh.

– Zar ne želimo ostati prijatelji?

Carmody nije mislio tako ali mu nije promakla gola sila u smiješku predvodnika pa reče:

– Dobro, zašto ne?

– Ujače John, goni ih do vraga! – poviče Jimmy.

– Tišina! – obrecne se Jimmyjev otac. Šerif zna što radi. Ljudi nisu ništa učinili...

– Jedan je rekao da je govnar.

Kovač nije znao što da kaže. I sâm se čudio šerifovu ponašanju ali pouzdavao se u to da Carmody pozna pridošlu sortu bolje od drugih i da zna kako se valja ponašati.

Jahači siđoše sa sedla. Privezali su konje pokraj valova s vodom. Zveckajući mamuzama popeli su se na verandu i pošli prema vratima saluna. Šerif je išao u sredini. Larsson je htio ući prvi.

– Stani! – odsiječe Millard.

Šveđanin stade kao ukopan. Zašto je ostavio svoju sačmaricu u kući, mislio je, šerif sâm ne može ništa.

– Što je? – upita Larsson.

– Makni se s puta!

– Ali ja sam gazda!

– Nisi nam potreban.

– Slušajte vi, salun...

– Zaveži! – resko će Buck, uprijevši svoju flintaču u Larssonova prsa. – Nemoj da te poslužim!

– Daj ga! – reče Apaš.

– Dobro – zbunjeno će Šveđanin i skloni se s puta.

Millard slegne ramenima.

– Šerife, žao mi je – reče kao da se ispričava. – Ali gazde uvijek kvare društvo. Mi smo svoji, je li?

Carmody proguta pljuvačku.

– Ha? – ponovo će Millard.

– Aha!

Predvodnikovo se lice naceri.

– Šerife, zovite me Jack. Bila bi mi čast da se tičem s čovjekom koji je zatvorio Doca Hollidaya.

– Vjeruješ u te brbljarije? – upita Buck.

Millard ga pogleda poprijeko i poče se smijati. Smijao se i kad su stajali pred Meksikancem koji je s police skinuo bocu viskija i bocu tekilje.

Tad se Millard odjednom uozbilji. Dohvatio je bocu s viskijem i razbio je o pod.

– Do vraga – viknuo je – znaš da taj ne volim. Pogledaj, ima li gdje što bolje.

Meksikanac se sagne i izvuče odnekud drugu bocu.

– A ovaj?

– Može, amigo! Čaše!

– Što?

– Čaše! – drekne Millard.

Meksikanac je poznavao raspoloženja svoga vođe i brzo postavio

pet čaša. Napunio ih je do vrha. Ljudi su pogledali Millarda.

– Što je? – upita on šerifa. – Ne pije vam se s nama?

Carmody oklijevajući posegne za čašom.

– Ne.

– Za što pijemo? – upita Millard zadovoljno.

– Za svoj uspjeh! – mislio je Buck.

– Za »Southern Pacific«! – reče Meksikanac.

– Tako je! – prodere se Buck.

Indijanac je šutio.

– Ja pijem za ovog džentlmena – reče Millard sa smiješkom i podigne čašu prema Carmodyju. – Za čovjeka koji je Doca Hollidaya strpao iza rešetaka da se odmara.

Došljaci su se smijali. Ispili su naiskap. Carmody je samo gucnuo. Mislio je na građane koji su čekali da šareno društvo pošalje do vraga. Na zatiljku je osjećao njihove poglede.

– Niste ispili? – reče Millard oštro.

– Ne ide mi – izusti Carmody.

– Njemu ne ide! – naceri se Meksikanac.

Millard ga ošine pogledom i ponovo se okrene prema šerifu. U njegovim očima ljeskalo se zlo.

– Popijte!

– Radije bih...

– Popijte! – vikao je Millard.

Carmody brzo podigne čašu i prinese je k ustima. Viski bijaše mlak i gorak, unatoč tomu što je natočen iz najbolje Larssonove boce.

Carmody sklopi oči i upravo je htio odložiti čašu kad je zapazio kako je Millard posegnuo za Bukkovom sačmaricom. Uhvatio ju je za cijev obadvjema rukama.

– Sredi ga! – viknuo je Buck.

Millard je zamahnuo tako brzo da Carmody nije vidio težak kundak puščetine. Osjetio je bol i činilo mu se da je ostao bez lica. Ispred njegovih očiju buknula je crvena magla.

Carmody zatetura. Krhotine čaše zabile su se u usnice i po licu.

– Prokleta svinja! – procijedi Bowie.

Carmody zamlatara rukama u prazno, tražeći oslonac kao slijepac. Očekivao je drugi udarac ili metak koji će ga skončati, ali čuo je samo smijeh.

– Pogledaj ga! – urlao je Buck. – veliki se šerif raspada!

– Muy hombre! – cerekao se Meksikanac.

Šerif se dočepao vrata. Zakoračio je van. Udario je u stup verande, zaslijepljen suzama i suncem. Bol u licu bijaše takva da mu je mutila razum.

– Šerife! – vikao je netko.

Carmody pade u prašinu. Crvena je izmaglica nestala. Sve bijaše crno.

III

Kad se Carmody osvijestio još je ležao na cesti. Od trenutka kad je primio udarac prošle su dvije minute. Bol je postala još nepodnošljivija. Usta su se napunila krvlju.

Kroz oblake koji su se kovitlali pred očima Carmody je zapažao sjene ljudskih tjelesa. Pokraj lica pojavile su se čizme.

– Ustrijelili su ga – govorio je Scheller.

– Koješta! – mislio je čovjek čiji glas Carmody nije prepoznao. – Ili si ti čuo pucanj?

– Premlatili su ga!

– Nebesa, pogledajte kako izgleda!

Svi su govorili istodobno. Carmody osjeti nečije ruke na ramenima. Okrenuli su ga na leđa. Za-

što ne poduzimaju ništa da mi utaže boli, mislio je.

Carmody razazna kovačevo lice.

– Gdje je doktor? – vikao je Jim Benson. – Prokletstvo, kad ti je god taj Vanderbuilt potreban, ne možeš ga naći.

– Doktore, gdje se krijete? – vikao je netko.

Frank Vanderbuilt trčao je sa svojom torbom.

– Evo me, evo! – vikao je.

Iza njega dolazila je žena s vodom i krpama.

– Kamo da ga odnesemo? – pitao je Benson.

– U njegov ured! – reče liječnik.

Jim Benson i još dvojica podigoše ranjenoga šerifa i odnesoše ga u ured. Pokraj njih brzo je koračala Helen Vanderbuilt i otirala Carmodyju znoj sa čela.

– Što je s onima u salunu? – pitao je Larsson.

– O njima ćemo razmišljati poslije – reče Scheller.

– Uništit će mi čitav salun.

– Bolje je i to negoli da pucaju po nama.

Šveđanin ušuti. Ušao je odmah iza liječnika i gradonačelnika i pomogao ljudima da smjeste Carmodyja na staru ležaljku u kutu. Na vratima su se gurali drugi građani. Gradonačelnik ih je zaustavljao raširenim rukama.

– Idite kućama! – govorio je. – Hajde, kući i zatvorite vrata.

– Što je sa šerifom?

– Bit će uskoro na nogama.

– Sigurno?

– Posve sigurno! Sad van!

– Zašto ih nije postrijeljao? – upita mali Jimmy gurajući se između nogu. – Zašto ih nije udesio kao Doca Hollidaya?

To se pitao i gradonačelnik.

– A što ja znam! Hajde, kući!

– Mi bismo ostali kod ujaka Johna – reče dječak.

– Jeste li gluhi? – obrecne se strogo Jim Benson. – Idite kući k Stelli i zaključajte vrata. Jasno?

– Tata, hoćeš li doći i ti?

– Da, uskoro.

Građani su se razišli. Djeca su pošla kući. Kod Carmodyja su ostali samo liječnik sa svojom ženom, Jim Benson, Ken Larsson i gradonačelnik.

– Kakvi su izgledi, doktore? – upita Scheller.

– Živ je – odgovori Vanderbuilt.

– To vidim i sâm – nezadovoljno će gradonačelnik.

– Može li govoriti?

– Moramo najprije izvaditi krhotine.

– Onda požurite!

– Gradonačelniče, činim što mogu!

– Dobro, dobro – odmahne Scheller. Zbunjivalo ga je hladno doktorovo lice. – Malčice sam nervozan, eto! – rekao je. – Nije li to shvatljivo? – Scheller poče šetati prostorijom. Pokrivao je oči rukama i ponavljao: – oh, do bijesa! Kovač je promatrao kako Hellen Vanderbuilt čisti šerifovo lice.

– Gadno! – rekao je.

Liječnik potvrdi glavom.

– Grdno su ga udesili. Vjerojatno je na usnama imao čašu ili bocu. Ovdje ju je kundak smrskao.

– A pesnica?

– Ne. Udarac je izveden tvrdim predmetom – mislio je liječnik. – Kundak ili stolac. Možda nešto slično.

– Je li uzvratio? – pitao je gradonačelnik. – Mislite li da je koji klipan dobio svoje?

Kovač slegne ramenima.

– Prema onomu što se čulo, nije bilo tučnjave. Mislim da su ga izne-

nadili, da se nije mogao oprijeti.

– Po svemu sudeći, tako je – zaključi liječnik.

Scheller pripali cigaru i snažno potegne.

– Ipak bih htio znati, što je radio s klipanima, zašto ih nije sredio. Imao je uza se revolver i pušku.

– Bio je sâm protiv četvorice.

– Djeca kažu da je jednom u Wichiti uhapsio petoricu odjednom. Također je bio sâm...

Kovač odmahne rukom.

– I meni je pričao tu priču. Ali oni ondje bili su bezazleni, obične skitnice. Ukrali su nekoliko kokoši.

– I?

– Ništa, ovi ovdje su ubojice – reče kovač i pokaže prema prozoru. – Hladni i okorjeli zločinci.

– Tko to kaže?

– Posljedice koje svi vidimo.

– Vidio sam i obične građane – javi se liječnik – koji su bili sposobni za koješta.

– U ratu...

– Ne samo u ratu. Čim ljudi zapaze da su nadmoćni, udaraju.

– I to je moguće – reče kovač. – No u salunu su ubojice. Kažem vam, nijedan od njih ne zna za milost.

Helen Vanderbuilt očistila je šerifovo lice. Njezin muž da se na posao da povadi krhotine. Carmody je ležao zatvorenih očiju i potiho uzdisao.

– Sad smo gotovi! – umirivao je Vanderbuilt šerifa čupkajući krhotine i spuštajući ih u pepeljaru što ju je držala njegova žena.

Ostali su šutke promatrali. Svi bijahu začuđeni da je netko u stanju tako udesiti čovjeka. U Gila Bendu dugo se nije ništa dogodilo i užasnutost bijaše to veća.

– Proklete svinje! – psovao je Larsson pokraj prozora, odakle je gledao prema svome salunu. – Rado bih znao, što ovdje traže.

– Možda poznaju Carmodyja otprije – napomene Scheller. – Stari računi? Možda ih je kad strpao iza rešetaka? Možda su se htjeli osvetiti?

– Tad bi se stvari razvijale drukčije.

– Htjeli su ga vjerojatno zastrašiti – reče Benson.

Gradonačelnik nervozno otpuhne dim.

– Onda su u bijegu – reče. – Negdje su nešto počinili i dali petama vjetra.

– Zašto bi došli baš u Gila Bend? – čudio se Larsson.

– Slučajno – mislio je Scheller. – Tko bježi, taj traži sporedne putove. Tako su zalutali u naš grad.

Benson zaniječe glavom.

– Nego što?

– Nisu zalutali. Gila Bend nije udaljen od meksičke granice niti dan jahanja.

– Znam! I?

– Razmislite – reče kovač. – Gamad se pojavila izjutra. Mislite li da bi se dugo zadržavali kad bi im netko bio za petama? Za nekoliko sati mogu prijeći granicu...

– Imate pravo – reče gradonačelnik.

– Čuo sam jednom – umiješa se Larsson – da su razbojnici zauzeli jedan gradić jednostavno zato da stanovnicima pokažu kakva su sila i da se zabave.

– Ali u nas nema ničega.

– Tko zna – prekine liječnik svoj posao.

– Besmisao – sudio je Scheller.

– Ali zašto su onda došli u Gila Bend? – ponovo će Larsson glasno. – Mogli su...

Dalje Larsson nije dospio. Metak je probio veliki prozor i pogodio ga u nadlakticu. Larsson krikne i baci

se na pod. Dlanom je pokrivao ranu.

– Pogođen sam! – viknuo je.

Prvi je reagirao Jim Benson.

– U zaklon! – reče promuklo, potegne kolt i legne. – Larsson, možete li proviriti kroz prozor?

– Do vraga – žalio se Šveđanin – dobio sam metak u ruku i ne mogu učiniti ništa.

– Dobro – umirivao ga je kovač i počeo puzati prema prozoru.

– Što se događa? – pitao je gradonačelnik nestrpljivo. Prestrašio se tako da mu je cigara ispala iz usta. Sklonio se iza pisaćega stola i ovdje dahtao. – Napadaju li?

Kovač oprezno pogleda van. Razbojnici su teturali iz saluna. Zatim su na cesti zastali njišući se kao da ih povija vjetar.

– Pijani su – reče kovač. – Čini se da je netko slučajno opalio.

– Lijepa slučajnost! – jadao se Larsson.

– Ne bojte se! – reče liječnik. – Metak ćemo izvaditi, ako je uopće ostao u ruci.

– Čini mi se da nije.

– Onda se previjte rupčićem. Poslije ćemo pregledati ranu i urediti je.

– Kako je Johnu? – pitao je Benson.

– Šerifu? – reče doktor Vanderbuilt i slegne ramenima. – Krhotine sam povadio ali proći će sat ili dva prije negoli čovjek dobije jasan vid.

– Možeš li govoriti, John?

– Carmody pokuša odgovoriti ali je iscijedio iz sebe samo jecaj. Čeljust ga je boljela. Činilo mu se da je izgubio dva ili tri zuba.

– Ništa, ništa – reče – Benson. – Nemoj se naprezati. Sredit ćemo mi bandu sami.

– Sigurni ste? – upita gradonačelnik.

Umjesto odgovora odjekne nov pucanj. Metak je probio još jednu rupu u prozoru, rasuvši staklo po šerifovu uredu. Helen Vanderbuilt je kriknula.

Pucanj je popratio obijestan smijeh razbojničke družine.

– Hej, šerife! – torokao je Millard. – Kako se o-osjećaš? Jesi li zadovoljan d-darom ili da ti...

Carmody je uzdisao. Htio je nešto reći.

– Samo mirno – reče potiho kovač. – Izazivaju.

– Približavaju li se? – strahovao je gradonačelnik.

Jim Benson zaniječe.

– Nalokali su se. Bude li sreće, pobit će se međusobno. – Ta ga pomisao osokoli i on se osmjehne.

– Caramba! – derao se Meksikanac. – Šerif ne mari za nas! Amigos, možda smo pretihi?

– Tako j-je! – složi se predvodnik.

Klipani podigoše oružje i osuše paljbu kao da su na strelištu. Tutnjava je parala uši. Stakla su prskala kao pod naletom tuče.

– U zaklon! – vikao je ponovo kovač.

Jedan metak otkine komad njegove košulje. Ostali su se zarili u pod i u pisaći stol, u ormar i zid. Schelleru je odletjela cigara.

Od velikoga prozora ostao je samo nazubljen rub. Kroz nastali otvor uvlačio se u prostoriju barutni dim.

Vani su se razbojnici smijali.

– Caramba! – derao se Antonio. – Ovaj put bilo je glasnije!

Millard je punio svoj kolt. Bio je pijan ali to je izvodio automatski.

– Šeerife! – zvao je. – Kako bi bilo da sad popijemo po čašicu?

Buck se previjao od smijeha.

– Jooš ima do-dobroga viskija – zamuckivao je Millard. – Ili nisi

na no-nogama, je li? Pošten gutljaj sigurno bi te ookrijepio.

Carmody je čuo te riječi kao da dolaze iz velike daljine. Htio se podlaktiti i nešto reći ali nije uspio. Snage su zatajile. Nije znao da li ga u nemoći drži strah ili bol.

Jim Benson umiri ga kretnjom ruke.

– Lezi! – rekao je. – Ne odgovaraj! To bi ih razdraživalo. Čekaju još samo tvoj glas.

– Hej, šerife, kukuc! – urlao je Millard.

– Tišina! – šaptao je kovač.

– Što namjeravaju? – javio se gradonačelnik iza stola, gdje je drhtao kao prut. – Benson, vidite li išta?

Kovač proviri van.

– Još stoje ispred saluna. Dobro su se nalijali. Millard se jedva drži na nogama.

– Možda će ih vrag odnijeti – nadao se Scheller.

– Toliko sreće ne možete očekivati.

Larsson je brisao znoj sa čela i pritiskao ranu. Krvario je. Problijedio je poput krede. – Što ćemo ako napadnu?

– Pucati, što bismo drugo? – reče Kovač.

Činilo se da jedino njega nije svladao strah.

– Jeste li poludjeli? – reče gradonačelnik. – Što smo mi prema njima! Pogledajte šerifa! Posmicat će nas kao piliće.

– Vi biste u smrt bez opiranja?

– Možda su se tako napili da nas zaborave. Ispucat će se – napomene Vanderbuilt ležeći pokraj šerifova loga i zaklanjajući svoju ženu.

– Ili traže baš krvarinu – zamišljeno će Larsson.

Razbojnici su počeli teturati prema kući ali ostadoše na cesti. Jim Benson mogao je vidjeti njihova zajapurena lica.

– Prokleta sparina, ha? – govorio je Buck.

Meksikanac se široko osmjehne.

– A što si očekivao u ovom ušljivom brlogu, amigo? U Yumi nije bilo bolje. U starom Meksiku još je gore.

– Ne čudi me – reče Buck.

– Što si htio time reći?

– Ništa, amigo, baš ništa.

– To bih ti savjetovao. Comprende?

Jack Millard opali nekoliko puta i poče psovati kad su meci promašili.

– Do vraga – vikao je – ti su se sakrili jedan drugome u gu-gu... – Millard opali ponovo ali se tako zanio da je metak završio negdje u pokrajnoj ulici.

– Govnarija! – reče Bowie. – Nećemo ih tražiti ondje gje su.

– Ali ja ho-hoću šerifa! – ustrajao je Millard.

– Za to imamo vremena. Taj neće pobjeći.

– Ali ja ga ho-hoću...

– Žedan sam – reče Bowie.

– Bowie ima pravo – javi se Buck. – Ptičice će nas čekati. Vidite kako su mirne. Uistinu si možemo priuštiti koje piće.

Predvodnik se zadovoljno nasmije i poviče:

– Jeste li nas čuuli, vi taamo? – Opalio je u zrak i nastavio: – Ukenjali ste se od straha, haha!

– Mucho miedo – grmio je Meksikanac.

Rulja se okrene i poče teturati prema salunu.

– Momci, na posao! – reče Jack Millard.

IV

Razbojnici su istrčali iz tame i počeli divlje pucati naokolo. Olovo

je udaralo u njegovo tijelo, otkidalo je komadiće mesa iz njegovih grudi i smrskavalo mu rebra. Od barutnoga dima nije mogao disati. Ali mrtav još nije bio.

Bio je pri svijesti i promatrao je kako dolaze bliže. Vadili su noževe. Urličući bacali su se na njega. Okrenuli su ga na leđa i počeli ga bosti.

– Ne! – vikao je užasnut. Podigao se. Pokušavao je da se opre na nešto ali rukama je posegnuo u prazno. – Ne, nemojte, molim vas!

Neka ga je meka ruka vratila na jastuk.

– Sve je dobro! Ujače John, sanjao si!

Carmody otvori oči. Prepoznao je Stellu, kovačevu kćer.

– Stella – reče potiho – reci mi, gdje sam? Mislio sam...

Djevojka mu stegne ruku.

– Umiri se, ujače John! Otac i doktor donijeli su te ovamo.

– Donijeli?

– Da. Bio si iscrpljen. Zaspao si. Doktor Vanderbuilt je rekao da ti skuham čaj...

Carmody se opusti i polako sjede na rub postelje. Bilo mu je potrebno stanovito vrijeme da se oporavi od sna i od bola. Rukama je prešao preko lica i osjetio da je oblijepljeno.

– Donesi mi radije viski – rekao je.

Stella mu je sa smiješkom dodala čašu.

– Znala sam da te čaj neće oduševiti. Ovdje...

Šerif se morao nasmijati.

– Ti me znaš dobro, ha? – rekao je s mukom. No viski ga je okrijepio. Osjećao se bolje. Ustao je i čekao u mjestu da mu se razbistri glava. – Što je s razbojnicima? – pitao je. – Jesu li otišli?

– Još su u salunu.

– Što?

– Piju. Prije nekoliko minuta izgletio je na cestu jedan stolac. Larsson je očajan. Sve su mu porazbijali.

– Gdje je Larsson?

– Kod doktora Vanderbuilta. Na previjanju rane.

Carmody se sjetio da je vlasnik saluna dobio metak u ruku. Razderalo ga je kod kosti i Šveđanin je zacijelo izgubio poprilično krvi. Takve su rane vrlo bolne.

Carmody pripali cigaru da odagna iz usta nekakav mljekast okus. Nije uspio. Okus je ostao a pred očima su se ponavljali prizori pucnjave, sve jasnije i jasnije. U ušima je grmjelo.

– Gdje je otac? – pitao je.

– Čeka te prijeko u sobi. S njim je i gradonačelnik. Misli da vijećaju o tomu što da poduzmu protiv tih razbojnika u salunu.

Šerif potegne dim i pogleda kroz prozor. Na toj strani nije se vidjelo ništa osim beskonačne pustinje koja se u titranju sunčanoga svjetla gubila prema istoku. Razmišljao je, da li da se popne na svoga konja i da jednostavno nestane. Bez borbe s razbojnicima, bez pucnjave i krvi, bez ponovnoga susreta s građanima koji se smiju nad njegovim lažima.

Istodobno je šerif Carmody znao da to ne može napraviti. Prijašnja jahanja dovela su ga ovamo, na kraj svijeta. S druge strane nalazi se pakao. Pustinja bez sjene i bez vode, zemlja u kojoj uspijevaju preživjeti jedino Apaši. Nema uzmaka. Ovaj se put mora sukobiti sa svojim problemima. Ili se mora ustrijeliti sâm.

– Ujače John, moraš nešto poduzeti! – reče Stella.

Carmody se sjetio da je i djevojci pričao o pustolovinama koje nikad

nije doživio. I ona vjeruje da je on glasoviti šerif, čovjek koji uvijek uspijeva.

Njegov poraz u salunu nije joj otvorio oči? Ne vjeruju li svi da je slabić?

Činilo se da djevojka nije izgubila dobro mišljenje o njemu.

– Da, Stella – odgovorio je i okrenuo se da ne mora sresti djevojčin pogled.

Krenuo je u prostoriju gdje se nalazio kovač s gradonačelnikom. Zatekao ih je kako stoje pokraj prozora i gledaju van.

Kad je ušao, obojica su se okrenula. Jim Benson prijateljski se nasmiješio. No u očima Maxa Schellera kao da je titralo prigovaranje.

– Zdravo, John! – reče kovač.

– Zdravo!

– Sve dobro?

– Na nogama sam!

Gradonačelnik se ugrize za usnicu.

– Napokon – reče. Pucnjava ga je očito smela. – Mislio sam da se više uopće nećete probuditi.

– Bio sam iscrpljen – reče Carmody razdraženo.

Scheller odmahne rukom.

– Dobro, Carmody – rekao je. – Nisam mislio ništa loše. Kako se osjećate?

– Sasvim sam dobro.

– Onda poduzmite nešto.

– Polako – reče kovač. – Dajte ga predahne.

– Nemamo više vremena.

– Trenutno se nemamo čega bojati.

– A što je ovo? – reče gradonačelnik i pogleda prema salunu, iz kojega je ponovo izletio stolac. – Kako ćemo dugo biti promatrači?

Šerif priđe prozoru. Lak drhtaj prođe čitavim njegovim tijelom. Nadao se da to Benson i gradonačelnik nisu vidjeli. Da prikrije uznemirenost, gurnuo je ruke iza remena.

– Što da radimo? – pitao je gradonačelnik. – Kako ste svladali one klipane u Dodgeu i u Wichiti?

Carmodyju bijaše jasno da je došao trenutak odluke. Ili mora nadmašiti samoga sebe i suprotstaviti se razbojnicima, ili priznati da je sve bila laž, podviti rep i otići poput šugava psa.

Upravo je htio nešto pitati kad je zapazio kretanje pokraj liječnikove kuće. Lecnuo se i brzo izvadio cigaru iz usta.

– Što se događa? – pitao je gradonačelnik.

– Još ne znam.

– Što?

– Netko je pokraj doktorove kuće.

Scheller i kovač pogledaju niz cestu ali ništa nisu vidjeli. Cesta bijaše pusta na sunčanoj jari. Jedino su ispred saluna stajali konji razbojničke bande.

– Ništa ne vidim – reče Scheller.

– Prevario si se – reče kovač.

Carmody ljutito otrese pepeo s cigare. Uzbuđenja prošlih sati i njemu su rastrzala živce.

– Slijep još nisam – reče resko.

– Možda doktor švrlja oko kuće – mislio je kovač.

Gradonačelnik zakima.

– Rekao sam mu da ne izlazi.

– Jest – reče Carmody – na verandi...

Sad su Jim Benson i Max Scheller također vidjeli da se vani nešto događa. Netko se uza zid šuljao prema šerifovu uredu. Bio je zaogrnut dugim ogrtačem, a na glavi imao izgužvan šešir. U desnici je držao dugocijevni kolt.

– Tko bi to mogao biti? – pitao je uzbuđeno Scheller.

– Možda neki od razbojnika.

– Nijedan od njih nije imao takav ogrtač – reče gradonačelnik. – Osim toga, salun nisam čitavo vrijeme ispustio iz vida. Do vraga, ne muče nas valjda priviđenja?

– Što?

– Možda lopovi imaju saveznika.

Trojka je promatrala kroz prozor što se vani događa. Tako su vidjeli da neznanac ulazi u šerifov ured. Kretao se lako poput lisice.

– Što namjerava? – reče Benson.

– Čini se kao da traži Carmodyja, da ga dokrajči – reče Cheller. – Sreća je što nismo ondje.

Scheller obriše znoj s čela.

I Carmodyju postade vruće. Lecnuo se kad se počelo tako govoriti o njegovu životu. Posegnuo je rukom za koltom ali mu to nije donijelo olakšanje.

– Gdje je sad? – upita Benson.

– A što ja znam – reče Carmody.

– Morao je već vidjeti da Carmody nije u uredu – začuđeno će Scheller. – Zašto ne izlazi i ne traži ga?

– Možda je izišao na stražnja vrata – napomene Stella.

Muškarci su zaboravili na djevojku i iznenadili se kad je progovorila.

Jim Benson snašao se prvi.

– Stella ima pravo – reče. – Idem do drugoga prozora.

Upravo je htio ući u spavaću sobu da pogleda što se događa na drugoj strani kad netko pokuca na vrata. Svi su se ukočili.

– Ovdje je! – pobježe Schelleru.

Carmodyju samo što nije pozlilo. Plašio se da će se onesvijestiti. Htio je nešto poduzeti ali se nije mogao pomaknuti. Stajao je kao prikovan.

– Otkad ubojice kucaju? – mislio je Benson.

– Trik?

– Glupost!

Neznanac je ponovo kucao.

– Hej, šerife! – javi se. – Jeste li ovdje? Posvuda vas tražim.

– Tko ste vi? – upita kovač.

Vrata su se otvorila. Čovjek u ogrtaču uđe. Imao je oštro rezano lice sa stotinu bora i uska usta.

– Ja sam savezni šerif Virgil W. Stafford iz Phoenixa – rekao je.

– Šerif? – ponovi netko.

Došljak utakne kolt u korice i ogrne kaput. Na košulji je imao srebrnu zvijezdu.

– Hej! – ote se Schelleru. Rukom je prebrisao ćelavo tjeme i zaustio: – A mi smo mislili da pripadate...

– Hja! – reče šerif. – A vi ste, dakle, ovdje? – obrati se Carmodyju.

Gradonačelnik se primakne prozoru.

– Ondje su četvorica – rekao je. – Izbacili su našega šerifa iz borbe. Trenutno razbijaju salun.

– Kako klipani izgledaju? – upita došljak.

Scheller slegne ramenima.

Dva bijelca, jedan Indijanac i jedan Meksikanac. Jedan nalikuje na farmera i nosi sačmaricu.

– Zove li se predvodnik Millard? Jack Millard?

– Tako je.

– To su moji ljudi!

– Tražite razbojnike? – upita Carmody.

Snažan savezni šerif iznenadio ga je ali ujedno oslobodio straha. Osjećao se dobro. Taj Stafford djelovao je upravo onako kako je samoga sebe želio vidjeti: nepopustljiv, odlučan, nezbunjiv. Za njega su oni ondje u salunu bili sitne ribe.

– Vi ste ovdje šerif? – pitao je Stafford.

– Da. John Carmody.

– Drago mi je – reče Stafford s prijateljskim osmijehom. Vrag zna odakle mu taj mir. – Imali ste s klipanima mali razgovor, ako se ne varam, ha?

Carmody proguta pljuvačku. Činilo mu se da se Stafford ruga, ali nije bio siguran.

– Kao što vidite – reče.

– Glavu gore! – uzvrati savezni šerif. – I mene su jednom udesili.

– Vas? – iznanađeno će Carmody.

Stafford se nasmije. Sjetio se jednoga sukoba iz mladosti.

– Mislio sam da će momci bježati prema meksičkoj granici – rekao je. – Pri tom su napravili velik luk. Jahali su prema sjeveru. Bio sam već zamalo u Meksiku kad sam shvatio trik.

– Što su napravili? – upita Benson.

Staggord izvuče iz džepa papir i razmota ga.

– U Yumi su orobili poštanski vlak – reče. – Netko im je rekao da će u transportu biti velika svota.

– Koliko? – upita Carmody.

– Dvjesta tisuća dolara.

– Koliko? – upita Carmody – ponovo.

– Dvjesta tisuća.

Nastade tajac. Nitko od prisutnih nije nikad imao takvu svotu. Jedva da ju je itko mogao valjano zamisliti. U Gila Bendu nije bilo mnogo novca. Nijednoj banci nije se isplatilo da u tom gradu otvori filijalu.

– Mnogo – promrmlja Benson.

– Tako je, ali brojka je izrečena do penija.

– S toliko para moglo bi se lijepo živjeti. I dugo.

– Pogotovu u Meksiku – reče Stafford. – Zato sam i mislio da klipani žure prema granici. Bila su mi potrebna dva tjedna da nađem trag.

– Išli su nizvodno uz Gila River, hm?

Šerif odmahne rukom.

– Ne! Kad bi bilo tako, našao bih ih mnogo prije. Išli su prema sjeveru, gotovo da Phoenixa, zatim najprije prema Tucsonu pa onda ovamo. Trudili su se da ne uđu na područje Apaša.

– Lukavci!

– Dakako, ali kilavi.

– Taj papir – reče Scheller – to je nalog za hapšenje?

Savezni šerif potvrdi i spremi papir u džep.

– Došao sam da ih uhapsim. Ustrijelili su strojovođu i njegova pomoćnika. Njihov put vodi do najbližih vješala.

– Ubojice – reče Carmody.

Stafford kimne.

– Ali spomenuta dvojica nisu jedine žrtve. Millard ima na duši još jednoga naseljenika a neki Buck ustrijelio je trojicu meksičkih zemljoradnika. Apaš i Meksikanac pobili su vjerojatno više ljudi, ali nemamo dokaza. Međutim, pod vješalima se ne raspravlja...

– Hoćete li štogod popiti? – upita Stella. – Kavu? Viski?

– Hvala, ne – reče savezni šerif. – Moram ići.

– Da pohapsite razbojnike?

– Da. Što prije, to bolje – reče Stafford.

– Nećete valjda sami?

– Uvijek radim sam.

Carmody ponovo osjeti olakšanje. Radovalo ga je što ga savezni oslobađa posla. Ujedno se sramio što nije i sam tako nastupio. Vjerojatno ga tad razbojnici ne bi prebili.

– Ali ovdje sam šerif ja – po-

kuša Carmody učiniti nešto makar riječima – Moja je dužnost da vam pomognem.

– Ni govora – reče Stafford. – Moja je krivnja što je gamad dospjela do Gila Benda. Prema tomu, moje je da ih sad pokupim.

– Ravno samoubojstvu! – reče Carmody.

Stafford ostade miran.

– Sredio sam i drukčije zvjerke – reče mirno.

– Četvorica su – napomene Carmody.

– Nemam rođaka koji bi plakali za mnom – uzvrati Stafford mirno. – Nemam žene, nemam djece...

– Ali zato čovjek ne mora...

– Dakako – nastavi Stafford. – Ako baš hoćete, pođite sa mnom i štitite me kad bude gusto. Ali, ostajete na cesti, je li jasno?

– Dobro – reče Carmody, zadovoljan ishodom.

Carmody se prepao da će morati ući u šalun.

– Idem i ja – javi se kovač.

Stafford odrečeno makne glavom.

– Vi ste oženjeni.

– Žena je umrla – objasni Benson.

– Onda ostanite ovdje – reče savezni šerif pogledavši Stellu. Nije mogao pogriješiti u ocjeni da je ona kovačeva kći. – Klipani su opasni. Ne bih volio da živote riskiraju ljudi koji nisu upleteni u stvar.

– A vi? A John?

Stafford se udari po džepu kaputa.

– Ovdje je nalog za hapšenje – reče.

– A ovdje je šerifska zvijezda – doda Carmody.

– Prema tomu, mi ostali ne možemo učiniti ništa – pogunda Benson.

– Uvicite glavu među ramena – odsiječe Stafford. Zatim se okrene prema Carmodyju i reče: – Idemo!

V

Carmody je išao odmah iza Staffforda, stegnuvši pušku obadvjema rukama. Znojio se i soptao kao da je stotinama metara trčao kroz pustinju. A poštao je jedva desetak metara. No mučio ga je strah od pucnjave i prolijevanja krvi. To ga je stezalo u grlu.

Zašto je ponudio pomoć saveznom šerifu? Zašto, do vraga, nije jednostavno šutio, kao gradonačelnik? Staffordu nije mogao koristiti, naprotiv, mogao mu je samo štetiti. Ali nije smogao snage ni za to da kaže istinu. Sad nije mogao odbaciti oružje i reći da je kukavica, da ne podnosi krv, da su njegove priče bile puste laži...

Stafford zaustavi Carmodyja kretnjom ruke. Leđima se naslonio na zid saluna. Zvjerao je niz cestu a zatim se zagledao u prozore. U nekoliko posljednjih sati u gradu se ništa nije promijenilo. Djelovao je jednako dosadno kao i dan prije. Iste verande, iste kuće, ista prašina, ista sparina. Jedino ljudi nije bilo.

Gila Bend je opustio. Galama razbojnika djelovala je kao neočekivana grmljavina koja se javi kad se ne vide oblaci.

Carmody se naježio. Činilo mu se da će se smrznuti iako je sunce dosizalo svoju najvišu točku i pržilo zemlju. Jedva da se igdje zapažala sjena. U suhom zraku zujale su muhe. Konji su ih otjerivali mahanjem repova.

– Ostanite ovdje! – prošaptao je Stafford pokazujući malu sporednu ulicu koja je vodila pokraj li-

ječnikove kuće. Ugledate li kojega od njih pucajte!

– Vi ćete sami u salun?

Savezni šerif samo kimne i krene s izvučenim revolverom. Carmody je promatrao kako se šulja prema salunskom prozoru i kako provjerava oružje.

Carmody napuni svoju »winčesterku« i obriše čelo. Htio je odagnati strah, otpuhnuti strašne slike što su treperile pred očima. Nije uspijevao. Bio je na rubu očaja.

Stafford zaustavi bubanj »kolta« i zadovoljno kimne. Još se jednom ogledao naokolo, udahnuo i upao u salun. Čulo se kako viče:

– Ruke uvis!

Razbojnici su se zablenuli u njega i počeli se smijati. Bili su previše pijani da razmišljaju o bilo čemu.

– Gle! – derao se Buck.

– Još jedan govnar za piće! – dobacio je Apač.

Meksikanac se davio u hihotanju.

– I, ovaj, tko si ti? – sricao je Millard.

– Ruke gore! – ponovio je Stafford. – Hapsim vas zbog ubojstva strojovođe...

– Ma nemoj? – cerio se Buck. – Pogledaj ovo!

Buck munjevito podigne sačmaricu i isprazni odjednom obadvije cijevi. Salun ispuni paklena buka. Staklo je zveckalo.

Šerif Stafford nije imao vremena da izbjegne kišu olova. Nije stigao ni podići revolver. Sačma ga gustim snopom udari u prsa i doslovno ga izrešeta. Krv je briznula na sve strane. Bez jauka šerif se okrenuo i srnuo kroz vrata van.

Carmody je stajao kao skamenjen. Spustio je pušku i razrogačenih očiju promatrao kako Stafford silazi s verande i pada u prašinu. Ispod njega odmah se počela širiti lokva krvi.

– Ne! – vikao je Carmody.

Podigao je ruke i pokrio lice.

Kako se to moglo dogoditi, msilio je. Odgovor nije našao. Podigao je pušku i potrčao koliko su ga noge nosile. Upao je u kovačevu kuću kao da mu je sam vrag za petama.

– Jim! – viknuo je.

– Što se događa? – upita gradonačelnik.

– Ustrijelili su ga – vikao je Carmody.

– Stafforda?

– Njega. Sačmaricom.

Jim Benson uhvati šerifa za ramena i tresao ga je dok iz njegova pogleda nije nestao luđački sjaj.

– Joh, umiri se! Umiri se!

– Donijet ću viski – ponudi Stella.

Kad se djevojka vratila, Benson doda šerifu bocu. Carmody potegne snažnim gutljajem, ostade neko vrijeme stajati stisnutih usnica i tresući se kao mokar pas.

– Jim, dobro je! – reče.

Gradonačelnik ga je začuđeno promatrao.

– Žao mi je – govorio je Carmody – ali potpuno sam izgubio živce. K vragu, bilo je gadno.

– Možda ste mu mogli pomoći.

Šerif odloži napola punu bocu.

– Koješta! Izrešetao ga je na prvom koraku. Nije stigao zategnuti kokot.

– John ima pravo – pomirljivo će kovač. – Sve se zbivalo prebrzo. Stafford je zahtijevao da John ostane vani.

– Do vraga! – žestio se Scheller. Nastavio je kao da govori samomu sebi: – Zašto se sve to mora baš ovdje događati? Zašto u Gila Bendu? Što smo mi komu krivi?

Kovač odmahne rukom.

– Kuknjava nam ne može pomoći – reče. – Dođite, da vidimo što je sa Staffordom.

– Ali razbojnici? – poče gradonačelnik.

– Neka me poljube u guzicu! – reče Benson, makar je njegova kći stajala među vratnicama. – Idemo!

Izišli su na ulicu. Bili su sve sporiji što su se više približavali Staffordovu lešu. Krvava lokva postala je u međuvremenu još veća.

– Grozno! – promrsi gradonačelnik uhvativši se za trbuh.

I kovaču se uznemirio želudac. Bio je čvrst momak kojega nije obarala svaka sitnica, ali taj pogled podsjećao ga je na doživljaje iz građanskoga rata. Doživio je bitku kod Gettysboruga i vidio ondje tisuće rasparanih leševa.

– Što je? – vikao je Larsson, izišavši s liječnikom i njegovom ženom na ulicu. Ljevica mu bijaše u zavoju, u desnoj je držao kolt.

– Ubili su Stafforda – reče Benson tiše.

– Stafforda?

– Saveznoga šerifa – objašnjavao je kovač. – Progonio je razbojnike i, eto, stradao.

Vlasnik saluna pride bliže i zastade bijel kao kreda. Okrvavljeni leš iznenadio ga je i užasnuo.

– Do bijesa! – promrsio je, stavivši ruku pred usta.

Jedino liječnik Vanderbuilt i njegova žena ostadoše mirni. Oni su bili naviknuti na teške ranjenike, na krv i raskomadane organe.

– Njemu se više ne može pomoći – reče Benson.

– Vidim, dakako – odvrati liječnik. – Sačmarica?

– Da. Cijelo punjenje.

– To je posao onoga Bucka – doda liječnik.

– Što se događa? – dovikivala je Edith Scheller, izišavši na verandu s kovačevom djecom i zureći radoznalo u muškarce.

– Ništa – umirivao ju je muž. – Idi u kuću i čekaj me. Odmah dolazim.

– U kuću! – reče također kovač svojoj djeci.

Edith Scheller osjetila je drhtanje u glasu muškaraca i užasnute poglede.

– Čula sam pucanj – javila se opet. – Je li pucao šerif? Max, možeš mi mirno reći... Ili se dogodilo nešto drugo?

– Ulazi u kuću! – ponovo će gradonačelnik.

Edith Scheller trenutak je oklijevala ali je zatim poslušala. Uhvatila je djecu za ruke i povukla se. Mali Jimmy malko se otimao.

– Hoću biti vani – govorio je. – Htio bih vidjeti je li ujak John sredio razbojnike.

– Hajde, Jimmy! – požurivala ga je Edith Scheller.

– Ujko, jesi li ih? – vikao je Jimmy.

– Što sam rekao?! – podvikivao je kovač ljutito. – Zar nikad ne može odmah poslušati?

Djeca su nestala u kući i muškarci se ponovo okrenu prema mrtvacu. Morali su ga skloniti s ceste zbog pasa, ali nitko nije htio dodirnuti izrešetano tijelo.

– Potreban je lijes – reče Vanderbuilt.

– Donijet ću ga – reče Carmody.

– Ostani ovdje! – odsijeće neki oštar glas.

Carmody se okrene i ugleda razbojnike kako izlaze iz saluna. Začas su na cesti napravili streljački stroj. Kretali su se nemarno, polako. Ubojstvo kao da ih je rastrijeznilo.

Carmody osjeti kako mu se grči želudac. Užas što ga je izazvala smrt saveznoga šerifa neko je vrijeme nadjačavao strah. Dapače je izišao s ostalima na ulicu. No Millardov glas vratio ga je u zbilju.

Šerif bi najradije propao u zemlju. Bio je svjestan opasnosti i svoje nemoći. Leš ga je još jače kočio. Bio je prestrašen i potpuno nemoćan.

– Prokletnici! – eksplodirao je kovač, razbješnjen događajima prošlih sati. – Pogledajte što ste učinili!

– Zaveži! – dreknuo je predvodnik.

– Ustrijelili ste čovjeka!

Millard se osmjehne, hladno i posprdno. Djelovao je kao da nije popio kap alkohola. Ruka s revolverom bila je mirna.

– Jedan manje ili više!

– Ovaj ovdje bio je savezni šerif – reče Benson.

– Pa što? Ovdje je gazda bio taj pokraj tebe – pokaže Millard prema Carmodyju. – Što je drugi tražio?

– Bio je u potjeri.

Millard se nasmije ali u njegovu se pogledu zacakli tračak nesigurnosti.

– Nas ne progoni nitko – rekao je.

– Vidio sam nalog.

Millardov se smiješak ugasio. I drugi su se uznemirili. Počeli su se pogledavati.

– Pogledaj tu krpu! – reče Millard Bucku.

– Ali...

– Odmah, do vraga!

Buck pogne glavu i priđe raskrvavljenom tijelu na cesti. Građani su ustuknuli nekoliko koraka kad se Buck nagnuo i počeo odmicati izrešetani ogrtač. Kad je podigao glavu, držao je u ruci okrvavljenu zvijezdu.

– Savezni šerif – rekao je. – Govnar ima pravo.

– I? – reče Millard. I on je problijedio. – Sa zvijezdom ili bez nje, nije li to svejedno?

– Čovjek je bio savezni šerif – ponovi Buck.

– Čuo sam – odsiječe Millard nervozno.

– Znaš li što to donosi? Gonit će nas, čovječe! Gonit će nas kao što nisu nikad nikoga. Savezni šerifi nisu sitne zvjerke koje bi čovjek jednostavno...

– Zašto si onda to učinio? – reče Millard.

Buck bijaše čas blijed čas crven u licu.

– Do vraga, nisam najprije tražio zvijezdu. Opalio sam po navici.

– Po navici, je li? Nagao si!

– Je li trebalo da se najprije naklonim?

– Glupane!

– Ne zaboravi da je juha zajednička i da ćemo je svi kusati.

– Ne govnarite! – reče Apaš mirno. On je sve promatrao mirno i hladno. – Pokopat ćemo ga tako da ga nikad nitko neće naći.

– A ovi ljudi ovdje?

– Govnari!

– Idemo u Meksiko – javio se Antonio. – Ondje smo sigurni. Ondje nas neće nitko naći.

– Naivčino! – reče Buck. – Misliš da će gonioci stati pred granicom kao telad pred ogradom? Pogledaj još jednom zvijezdu, možda će ti sinuti. Gonit će te do ruba svijeta.

– Znam jedno selo prijeko u Meksiku...

– Bilo bi dobro da začepiš gubicu!

Jack Millard njihao je glavu.

– Buck, vjerojatno imaš pravo – rekao je. – Najbolje bi bilo da nestanemo na vrijeme.

– Meni se ovdje sviđa – napomene Apač.

– Idemo! Antonio, donesi pare!

Meksikanac nestade u salunu. Vratio se noseći dvije vreće. Privezao ih je uza sedlo i popeo se na konja.

– Gotovo! – rekao je.

Millard kimne zadovoljno i da Bucku znak da uzjaše. U sedlo se popeo i Bowie. Zadnji je uzjašio Millard. Njegov je revolver čitavo vrijeme bio okrenut prema građanima na cesti.

– Opraštamo se! – reče Millard podrugljivo.

– Vrijeme je – promrsi kovač.

Millard je prečuo te riječi.

– Preporučam vam da se nitko ni ne pomakne – dobaci Millard i podbode konja.

Jim Benson napravi nekoliko koraka.

– Proklete svinje! – rekao je. – Prljave ubojice!

Kad se skupina udaljila kovač opali za njom nekoliko hitaca. Bili su predaleko da koga pogodi.

Jack Millard zakrene svoga konja.

– Glupane! – viknuo je i opalio. No konj bijaše nemiran. Metak se zabio u pijesak ispred kovača.

– Ubojico! Svinjo! – uzvratio je Benson.

Ponovo je prasnulo oružje. Metak ogrebe kovača po glavi i baci ga na pod. Ostao je ležati bez svijesti.

– Tata! – čuo se glas.

Carmody osjeti kako mu je srce počelo lupati. Stella Benson istrčala je iz kuće, ravno pred razbojnike. Zacijelo je promatrala kroz prozor što se događa vani. Vidjela je kad je pao njezin otac.

– Psi! – vikala je i počela udarati pesnicama Millardova konja.

– Ubili ste moga oca. Ubili ste ga, psi!

– Bježi u kuću! – opominjao ju je Carmody. – Natrag!

Djevojka ga nije čula. Suze su joj ispunile oči i prekrile lice.

– Zašto ste to učinili?

Buck trgne konja tako da se približio Milardu. Na licu se vidjelo da je uznemiren.

– Moramo nestati! – govorio je.

Millard je teško obuzdavao svoga konja.

– Koješta! – urlao je. – Ali mogli smo zaobići ovu rupu.

– Ubojice! – vikala je Stella. – Strvinari!

Millard je uzalud pokušavao odgurnuti djevojku.

– Prokletstvo! – dobacio je čovjeku sa sačmaricom. – Otjeraj tu divlju mačku s moga vrata!

– Uzmi je sa sobom! – uzvrati Buck.

– Što?

– Uzmi je sa sobom, do vraga!

– I što ću s ludom glupačom?

– Štitit će nas od potjere! Idemo!

Millard se munjevito prignuo i podigao djevojku u sedlo. Stella ga je grebla i grizla, no razbojnik bijaše jači. Udario je konja i krenuli su.

– Ne! – vikao je Carmody. Novi događaji ponovo su potisnuli strah i mučninu. – Ostavi djevojku! – vikao je tako da mu se razdiralo grlo.

Carmody potrči nekoliko koraka ali ostade razočaran na cesti.

Razbojnici su nestali.

VI

Larsson i Vanderbuilt pomogli su kovaču da ustane. Koljena su mu klecala i bilo je potrebno da prođe neko vrijeme prije negoli počne jasno misliti. Liječnik je pre-

gledao ranu na glavi i uredio ju čistim rupčićem.

– Imamo sreće – rekao je. – Samo jače okrznuće.

Jim Benson primi to sa zadovoljstvom.

– Jesu li nestali? – pitao je.

– Da – reče Carmody. – Kako si, Jim?

Kovač se zagleda uokrug.

– Što se događa? Zašto tako buljite u mene? – pitao je.

– Odveli su Stellu!

– Stellu? – s nevjericom će Benson.

– Da. Žao mi je.

Kovač poče jecati. Grčio se od bijesa, užasa i tuge.

– Zašto niste ništa poduzeli? – govorio je. – Zašto nitko nije pucao?

– Pokušao sam nešto učiniti – reče Carmody.

Benson pokrije lice rukama i poče ridati. U tišini njegovo je jecanje djelovalo tako kao da plače gradić. Nitko više nije gledao u leš koji je još ležao u prašini.

Carmody položi svomu prijatelju ruku na rame.

– Vratit ću je – rekao je glasom koji se i njemu samomu činio stran. – Pobit ću razbojnike i vratiti Stellu.

Te su riječi bile izgovorene sa sigurnošću koja je proizlazila iz promjene što se u Carmodyju događala otkako su razbojnici otišli. Prvi je put osjećao snagu koja bijaše jača od straha. Strahote što su ih razbojnici počinili i otmica Stelle djelovali su na Carmodyja poput otrežnjenja.

Stellin pogled u trenutku otmice djelovao je na Carmodyja kao okrepa; to blijedo i nemoćno lice u bijesu suprotstavljanja razbojnicima sokolilo ga je.

– Možeš li? – upita šerif Bensona.

– Moći ću – odgovori kovač.

– Odmah ću prikupiti ljude za potjeru.

Kovač izvadi iz džepa prljavi rupčić i obriše oči. Nije se sramio suza, niti ga je tko prekoravao što plače. Nije prošlo mnogo vremena otkako je izgubio ženu, a sad je ostao bez kćeri. Svatko je mogao znati kako mu je.

– Idem i ja – rekao je.

– Ali tvoja glava...

– Kao što rekoh, moći ću.

Carmody kimne. Znao je da ništa na svijetu ne može zadržati njegova prijatelja u gradu. Bio je dobar otac i išao bi za Stellom do samoga pakla.

– Što će biti s Maggie i Jimmyjem?

– Ja ću paziti na djecu – javila se gradonačelnikova žena stojeći među vratnicama i držeći mališane za ruke.

Nastojala je da djeca ne vide mrtvaca.

Šerif je zadovoljno kimnuo.

– Što je s vama, Larsson? – rekao je. – Možete li u sedlo?

– Mogu.

– A liječnik?

– Ne znam.

– Ići će, dakako – reče njegova žena.

– Ali ja moram skloniti leš sa ceste...

– Onda požurite – reče Carmody i okrene se prema gradonačelniku. – Ako želimo uhvatiti lopove, potreban nam je svaki čovjek.

– Kasno počinjete, šerife!

Carmody je znao da gradonačelnik ima pravo pa će odrješito:

– Što? Idete li s nama?

– Pa, ja bih bio potreban ovdje...

– Koješta! Ovdje nećete biti potrebni nikomu.

– Ako vi tako kažete...

– Dobro – obrati se šerif ljudima. – Spremite stvari i sedlajte konje. Uzmite dovoljno municije i ne zaboravite da će nam biti potrebna voda. Za deset minuta zbor pred mojim vratima.

Mali Jimmy progura se pokraj Edith Scheller i reče zažarenih očiju:

– Odlično, ujače John! Sjajno! Sad ćeš ti pohvatati lopove... kao onda u Wichiti...

– U kuću! – reče Edith Scheller.

Carmody je htio otići u staju iza svoga ureda da osedla riđana ali zadržala ga je Edith Scheller.

– Imate li jelo? – pitala je.

– Pa, ovaj... – nelagodno će Carmody.

– Spremit ću vam nešto.

Šerif se osmjehne i reče:

– Baš vam hvala!

Carmody pričvrsti sedlo i izvede konja na cestu. Iz ureda je donio bisage, veliku čuturu i dvije kutije municije. Kad je na bunaru natakao vodu, došla je gradonačelnikovica s lanenom vrećicom.

– Šerife – reče – imate dvopeka, slanine i suhoga mesa.

– Ljubazni ste! – zahvali Carmody.

– Hoćete li vratiti Stellu?

– Dakako! – odgovori Carmody, nastojeći da ne oda nesigurnost.

Kako će dugo izdržati odvažnost, mislio je Carmody. Kako će dugo biti uvjeren da može izići nakraj s razbojnicima? Do prve pucnjave? Do prve gluhe noći u pustinji kad će ponovo biti sâm sa svojim sanjarijama?

Carmody osjeti kako se opire bojaznima pred slabošću i pokuša se osmjehnuti. Grčevito je nastojao da ne pogleda u liječnika i Larssona, koji su upravo podizali leš u lijes. Nije htio pokleknuti odmah. Trudio se da dosegne sebe samoga iz ispredenih priča.

– Dovest ćemo Stellu! – reče još jednom gradonačelnikovoj ženi.

– Neka vas prati sreća! – reče ona.

Carmody zahvali i potapša konja po vratu. U međuvremenu su pristigli i drugi. Liječnik Vanderbuilt i Larsson nisu još došli. Kad su se za nekoliko minuta pojavili, Carmody se popne u sedlo i reče:

– Krećemo!

Jahači krenuše. Nitko se nije osvrtao. Svi su zurili pred sebe. Nitko nije htio vidjeti zaplakana lica žena i djece, ponajmanje Jim Benson. Njemu bijaše potrebna sva volja i sva snaga da suzbije ridanje.

– Do bijesa – uzdisao je potiho.

Tragovi banditskih konja jasno su se raspoznavali u pustinjskom pijesku. Rulja se nije trudila da išta prikrije. Iza grada napravila je velik luk i onda krenula ravno prema jugu. Cilj je očito bila meksička granica. Tražio se najkraći put. Razbojnici su se bojali velike potjere.

Uspaničeni ljudi toga soja dvostruko su opasni i malo je tko u potjeri vjerovao da će vidjeti živu djevojku. No svatko je pazio na to da njezin otac ne pročita crne misli. Na kraju krajeva, možda razbojnici ipak oslobode djevojku, možda ih napadnu Apaši pa se pruži prilika za bijeg...

Poslije jednoga sata Carmody se okrene prvi put. U pustinjskom zraku koji je titrao kao iznad peći nestali su obrisi Gila Benda. Činilo se kao da su jahači prešli preko ruba stvarnoga svijeta, kao da su

ušli u pakao u kojemu jedino Apaši uspijevaju preživjeti.

Carmody odgurne šešir i obriše znojno čelo. Ispred njega pružao se beskraj. Negdje u daljini sve se utapalo u velikomu moru. Uokolo su između kamenja rasli kaktusi, četiri i pet metara visoki saguarosi, zatim njihova trbušasta i bodljikava subraća. Sliku je dopunjavalo trnje. Tu i tamo pržio se poneki ogoljeli grm. Prljavosivo stijenje zabadalo se u nebo. Na rubovima su se razaznavale duge popuzine.

U Wichiti i Dodgeu sretao je Carmody ljude koji su poznavali taj kraj sa slika i činio im se romantičan. Zato što nikad nisu bili ovdje. Tko je jednom išao pustinjom i upoznao njezinu pravu prirodu, nije mogao misliti tako. Mislio je na otrovnice i na škorpione, na žeđ i, dakako, na Apaše koji su se pojavljivali nečujno i iznenadno. Apaši koji bijahu podivljali kao i ta suncem spaljena zemlja.

Sunce se žarilo daleko na zapadu. Sjene su se izdužile. Za sat ili dva spustit će se večer. Jahači su se morali ogledati za logorištem. Jahanje u tami ne bi imalo smisla.

– U maloj su prednosti – prekine šutnju Jim Benson. Na njemu se vidjelo da je slomljen. – Kad ih jednom stignem...

– Stići ćemo ih – prihvati šerif.

– Zavidam ti na miru – reče Jim Benson.

Carmody se i sâm čudio svojoj hladnoći i nadi da će se živ izvući iz pustinje, te da će pohvatati razbojnike. Za njega je to bilo na neki način još važnije negoli za Jima Bensona i druge. Morao je dokazati samomu sebi da vrijeme što je proteklo od Stelline otmice nije nikakva iznimka, da je dovoljno odlučan i tvrd za tu divlju zemlju. Zato mora stići lopove, makar polumrtav, makar s one strane granice.

Carmody bijaše izdržljiv čovjek, iako na farmi svojih roditelja nije dobro podnosio teške poslove, zbog čega se njegov otac često ljutio. On se nijednom nije borio s Indijancima kao šerif iz Wichite. Njegove mišice nisu bile takve kao Larssonove, ali bio je nevjerojatno žilav i mogao je satima jahati da se na njemu ne vidi trag umora. Dakako, i njega je mučila žega. No podnosio ju je mnogo bolje negoli liječnik Vanderbuilt, gradonačelnik, Jim Benson ili Šveđanin.

Larssona je mučila njegova težina. Carmody je zapažao kako se Larsson često služi čuturom i kako briše znoj s lica. Srećom, bio je izvrstan jahač a njegov je konj također bio kao stvoren za stjenovit i pješčan teren. Larsson je sjedio u sedlu kao da je srastao s njim i konjem. Njegov podatljiv stil jahanja pomagao je da životinja štedi snagu.

Mnogo je teže bilo liječniku. I on je imao dobroga konja, dugonogu kobilu, ali u sedlu je sjedio kao i drugi ljudi s istoka koji zadjenu noge u stremen nekoliko puta na godinu. Kad je doktor Vanderbuilt odlazio u posjete bolesnicima služio se svojom udobnom dvosjednom kočijom. No ovaj je put srećom obukao prikladnije hlače i bijelu košulju. Jedino se nije odrekao svoga crnoga cilindra.

Jim Benson kao da je bio najpogodniji za jahanje tom pustinjom. On ju je poznavao u tom dijelu kao svoj džep. Bolje od bilo koga drugoga znao je i to kako se u pustinji valja ponašati. Ali toga dana kao da je sve zaboravio. Neprestano je požurivao konja, iako na takvoj vrućini uginuće konja znači ujedno smrt jahača. Benson je često pio iz čuture jer ga je na to nagonilo uzbuđenje koje nije uspije-

vao svladati. Otmica kćeri jednostavno ga je izluđivala. Panično se bojao za njezin život i htio je stići razbojnike što prije.

Max Scheller najradije bi se vratio kući. Carmody je to zapažao na njegovim kretnjama, pokunjenosti i na pogledima. Neprestano se ogledavao, kao da traži najkraći put za povratak. Scheller nije bio borac nego tipičan gradski čovjek koji može živjeti u Gila Bendu, ali bi radije bio u Tucsonu. Njemu je bilo do toga da se iskazuje u gradskoj upravi, da vodi svoju trgovinu i da u sjeni s drugima raspreda o porastu cijena, ili da jednostavno brblja sa ženama. U divljoj pustinji on je djelovao potpuno strano i Carmody se čudio da već prije poprilično vremena nije okrenuo natrag. Znojio se kao boksač u ringu i u ruci neprestano držao velik bijeli rupčić da briše znoj.

Carmody je promatrao kako se gradonačelnik njiše u sedlu i odluči da ga prvom prilikom pošalje kući. Zadrži li ga, zadržavat će potjeru i ometati lov.

U međuvremenu stigli su do isušenoga korita potoka. Prešli su nekoliko stotina metara uz stjenovitu obalu. Sunce se napola sakrilo iza stjenovitoga gorja. Krajolici su se ozarili živim bojama koje su se svakoga časa mijenjale, uglavnom u tonovima od svijetloružičastoga do dubokoga i zagasitog rumenila. Kaktusi i kamenje odražavali su se na crvenom nebu kao crne sjene. Činilo se kao da priroda u tom trenutku između dana i noći zadržava dah, i kao da na trenutak zaboravlja užase kojima dočekuje uljeze. Ali nitko u potjeri nije zapažao ljepote prirode. Svatko je uronio u svoje sive misli i u zajedničku zabrinutost za djevojku.

Carmody pokuša razmišljati, što bi učinio na mjestu razbojnika. Otišli su panično jer su vjerovali kako će vlasti pokrenuti sve i svakoga da se kazne ubojice saveznoga šerifa. Što se toga tiče, imali su uistinu pravo. Nitko još nikad u takvu slučaju nije uspio pobjeći pravdi, to jest metku ili užetu.

U žurbi i strahu možda razbojnici nisu imali vremena da se bave djevojkom. Tko se bori sa strahom, neće tražiti zadovoljstvo u takvim stvarima.

Ali razbojnici su se možda sjetili da u Gila Bendu nema telegrafa i da će obavijest o ubojstvu do svoga cilja putovati možda i tjednima. A do toga vremena oni će nestati netragom. Granica je od Gila Benda udaljena samo nekoliko sati jahanja. Prema tomu, razbojnicima je na raspolaganju cijela noć. Potjera nije bila daleko za njima ali u tami se neće moći pratiti tragovi. A između stijenja koje je posvuda izviralo iz tla može se naći na tisuće skrovišta.

Carmody nije vjerovao da će razbojnici ostaviti djevojku na miru. Stella bijaše mlada i lijepa. Kad bi bio koju godinu mlađi, udvarao bi joj. I pošten pratilac doživio bi s njom u pustinji velika iskušenja. Pokušao bi iskamčiti makar poljubac. No razbojnici neće ostati pri tom. Oni će uzeti silom sve što zažele. Svi.

Nametalo se pitanje, što će učiniti s djevojkom poslije? Prije noći potjera ih ne može stići. Do svitanja valja mirovati na tragu. Hoće li djevojka biti ubijena? Hoće li je ostaviti u pustinji? Ili će je odvući sa sobom u Meksiko?

Carmody potisne mračne misli i poče tražiti logorište. Sunce je sasvim nestalo iza brda, noć se spuštala brzo. Zahladilo je.

Šerif odabere malo udubljenje,

zaštićeno od vjetra grmljem i kamenjem.

– Ondje ćemo noćiti! – rekao je.

– Jesi li poludio? – obrecne se Benson. – Idemo dalje!

Šerif je dakako računao s takvom kovačevom reakcijom. On bijaše djevojčin otac i nije htio da Stella provede s razbojnicima makar i minutu koja bi joj mogla biti ušteđena.

– Budi razuman, Jim – reče mirno Carmody. – Noću ne možemo pratiti tragove.

– To nam nije niti potrebno – odrješito će kovač. – Znamo da idu prema granici.

Carmody zakima.

– Jest, ali što da radimo ako nas iznenade u tami? U njihovim je rukama deblji kraj batine!

– Ali Stella...

– Njoj se neće ništa dogoditi.

– Što te uvjerava u to? – poviče Benson. – Misliš li da su poveli djevojku kako bi imali s kime dijeliti hranu i vodu? Čovječe, pa nisi tako glup!

Carmody je suosjećao s kovačem, ali nikakve svrhe ne bi imalo tumaranje po tami. Niti bi to koristilo Stelli niti bi potjera bila spremna za akciju u pravom trenutku. Ljudi se moraju odmoriti. Konji također.

– Što je s vama? – obrati se kovač ostalima.

Njegov je glas odavao razdraženost.

– Ja vas razumijem – reče Šveđanin polako. – I ja bih klipanima najradije odmah zakrenuo vrat.

– Ali?

– Ali noću ih ne možemo naći. U najboljem slučaju prošli bismo mimo i izgubili dragocjeno vrijeme.

– Koje sad tratimo u logoru!

– Jim, umiri se! – reče Carmody. – Sâm najbolje znaš da se noću ne može učiniti ništa. Ti poznaješ pustinju.

Kovač polako obori glavu.

– Možda imaš pravo – reče klonulo. – Ali ja... ja jednostavno ne mogu izdržati...

Kovač obriše lice i bolno uzdahne.

Carmody siđe sa sedla i pomiluje konja.

– Vatra se neće ložiti – rekao je ostalima. – Pazite na zmije. Ja ću preuzeti prvu stražu...

VII

Kad su prve sunčane zrake probudile Carmodyja, kovač bijaše već na nogama. Iskoristio je vrijeme da osedla sve konje i da pripremi hladan doručak.

– Bez kave nisam ni za što – uzdahne Carmody.

– Pokušaj s ovim – reče kovač i doda šerifu bocu.

Carmody potegne dobrano, progrgljа tekućinu i vrati bocu. Zatim poče buditi ostale.

– Ustajanje! – govorio je potiho. – Idemo!

Larsson se odmah iskobeljao ispod pokrivača ali doktor Vanderbuilt i gradonačelnik stadoše uzdisati i prevrtati se kao u mravinjaku.

– Ustajanje! – ponovi šerif.

– Koliko je sati? – zagunda Scheller.

– Sad će pet – glasio je odgovor.

– Onda mogu još malo...

Carmody priđe i strgne s te dvojice pokrivače.

– Hej, kakav je to način? – ljutito će gradonačelnik.

– Jeste li zaboravili da smo u potjeri? – upita Carmody oštro. – Razbojnici neće čekati da se ispavate. Prema tomu?

Liječnik i gradonačelnik ustadoše i počeše se gegati prema svojim konjima. Vanderbuilt najprije dohvati bocu. Scheller je zastao kao da je nešto zaboravio.

– Što je s vama? – upita kovač ljutito.

– Ne znam – odgovori Scheller.

– Nego tko zna, do vraga?

– Mislim da potjera nema smisla, eto! Razbojnici su odavno tko zna gdje. Kakve koristi od našega tumaranja?

– Jeste li poludjeli? – poviče Benson.

– Pogledajte stvarnosti u oči!

Kovač samo što nije izgubio razum. Udarao je nogom o zemlju kao da zabija kolac.

– Moja je kći u rukama razbojnika! – vikao je iako bijaše jasno da vjetar nosi glas daleko i da je to opasno.

– Znam, ali...

– Scheller! – umiješa se Carmody.

– Htio sam samo...

– Gubi se! – vikao je kovač.

– Ali...

– Gubite se! – ponovi kovač i uperi revolver prema gradonačelniku. Nestanite prije negoli se zaboravim i okinem.

– To nećete učiniti!

– Znam da neću promašiti!

Carmody se progura između te dvojice i obrati se gradonačelniku:

– Uistinu je najbolje da odete kući. Pred nama je naporan put.

– Ako vi tako mislite, šerife...

– Sjetite se svoga visokog tlaka. Snaći ćemo se.

– Ali ne mogu sâm...

Pri pomisli da se vraća sâm područjem Apaša Schelleru se grčio želudac.

– Pratit će vas doktor Vanderbuilt.

– Ja? – ote se liječniku.

– Jest – mirno će Carmody. – Izdržali biste u sedlu još nekoliko sati, ali više ne. Kući možete ići polako.

Liječnik je znao kakve su njegove snage. Nije bio sazdan tako da može juriti pustinjom.

– Imate pravo – reče šerifu. – Ali ne mogu vas ostaviti na cjedilu.

– Sve je dobro, doktore, vi ste se trudili. Mi ćemo obaviti posao.

– Onda – zamuca liječnik, uze komad šunke što mu ga je dodao kovač i pope se u sedlo. Kad ga je dodirnuo, potiho je zajecao. – Scheller, idemo!

Gradonačelnik obiđe kovača i teško se uzvere na konja. Na njegovu licu odražavala se iscrpljenost i prkos. Krenuo je bez pozdrava.

– Do viđenja – reče doktor Vanderbuilt. – Neka vas prati sreća!

Benson, Larsson i Carmody također su uzjahali. Štedjeli su vrijeme jedući u sedlu. Kretali su se kamenjem posutom uzvišicom koja je vodila u poširoku zaravan sa stotinama kaktusa.

– Kako je s rukom? – pitao je Carmody.

Larsson odgrize komadić dvopeka i slegne ramenima.

– Može se izdržati, šerife! Ne osjećam bolove.

– Bude li vam teško, recite!

– Nisam mekušac.

– Možete li pucati?

– U to budite sigurni!

Šutke su prolazili dolinom nastojeći da se konji ne izbodu na kaktusima. Životinje su nemirno frktale.

Kad su ponovo izbili na čistinu, Benson poče jahati u krugu.

– Prokletstvo! – ljutio se.

– Što je? – upita Carmody.

– Izgubio sam trag – reče Benson. – Lopovi su se morali izvući na nekomu drugomu mjestu.

Kovač podbode konja.

Larsson i šerif također su jahali rubom kaktusnoga otoka. Pomno su promatrali tlo. No prvi se javio Benson:

– Evo ih, ovdje su, vode prema jugozapadu! Mislim da znam kamo su psi krenuli!

Carmody pogleda u označenom smjeru. Pred njim se širio labirint stijena, nepregledan i zamršen kao da ga je stvorio pijani div.

– Hm, ovdje ćemo dugo tragati – reče zamišljeno.

Jim Benson nije bio nezadovoljan. Dapače, prvi put otkako su krenuli ote mu se smiješak.

– Ondje su izvori – reče.

– Izvori?

– Da! Upravo tako!

Izvori su bili u stijenju i ujedno gotovo jedino mjesto gdje se može uzeti voda na putu između Gila Benda i meksičke granice. Tu i tamo mogla se naći kakva kaljuža ili se moralo kopati i po nekoliko metara.

Trojka požuri konje prema kamenom labirintu koji je djelovao zastrašujuće. Sunce se uzdiglo i obljevalo golo stijenje kao da će ga rastaliti.

Prolazeći pokraj prve stijene Carmody osjeti čudne žmarce. To je još zavičaj Apaša. Svakoga trenutka može ih iznenaditi i napasti neki ratnik. Indijanci su majstori u sakrivanju iza stijenja i mnogi je putnik uletio u njihovu stupicu.

Većina Apaša odavno je u rezervatima i potuca se putom nazvanim Cesta bijeloga čovjeka. U prerijama na sjeveru i zapadu ono malo Indijanaca što je preživjelo rat šalje dapače djecu u školu. Njihovi su ratovi prošli. Bijelci su se razmiljeli zemljom. Samo ovdje na jugozapadu još traje borba.

Geronimo i Natchez još su na slobodi, iako su ih bijeli vojnici zarobili više puta. Uvijek su se dočepali slobode da bi krstarili zemljom južno od Arizone i na sjeveru Meksika. Oni ne vode rat s trubama i zastavama kao na velikim bojištima. Apašima nije do ratne raskoši. U pustinji je besmisleno sve što je suvišno. Oni se bore iz zasjede. Napad je iznenadan, brz i žestok. Tako su nestale mnoge farme. Mnogi putnici nisu stigli pogledati smrti u oči. Šačica ratnika držala je u napetosti i strahu veliko područje. Vojska ih nije uspjela izmamiti iz pustinje niti ih je umjela umiriti.

U svojoj domovini Apaši su nepobjedivi. Poznavali su svako skrovište, svaki grm i svaku rupu, svaki izvor. Njima nisu bili potrebni ni konji da bi stigli iz jednoga mjesta u drugo. Bili su izvrsni i prije svega izdržljivi pješaci. Nije bila rijetkost da su bili brži od jahača u svojoj pustinji, zemlji kojoj su se potpuno prilagodili, s kojom su se saživjeli. Tko bi ušao u njihovu zemlju bez djelotvorne zaštite, taj je morao računati s tim da će biti napadnut.

Carmody skine šešir i obriše znojno čelo. Njegov je pogled lutao stjenovitim bregovima. Ali ništa nije otkrivao.

– Zapažaš li što? – pitao je Benson.

– Ništa – odgovori Carmody.

– To gore – reče kovač. – Bilo bi bolje da se pokazuju.

– Apaši? – upita Larsson.

– Nego tko?

Nastade šutnja. Jahali su jedan iza drugoga pazeći da konji ne staju na oštro kamenje. Carmody se čudio kako su razbojnici prihvatili opasnost da ih napadnu Apaši prije negoli se sučele s potjerom. Ubojstvo saveznoga šerifa očito ih

je prestrašilo jače negoli se Carmodyju činilo.

– Što je to bilo? – upita iznenada Benson.

Jahači su odmah zaustavili konje.

– Ništa nisam čuo – reče Larsson.

– Kotrljanje kamena – šaptao je kovač. – Negdje tamo gore – pokazivao je u stijenje na desnoj strani uske staze.

– Apaši?

– Oni su tihi.

Sad je i Carmody čuo šum. Netko je negdje stao čizmom na kamenje ili na golu stijenu. Opet se polako otkotrljao kamenčić. Gore u stijenama netko se kretao.

Carmody osjeti kako mu se steže grlo. Strah se ponovo pojavio i on se borio protiv njega svom snagom. Ali Larsson i Benson također nisu odavali osobitu odvažnost. U toj paklenoj sredini nitko nije mogao glumiti heroja.

Carmody polako izvuče pušku. Metalni dijelovi bijahu tako vrući da je trgnuo ruku i potražio rukavice. Tek tad je mogao držati oružje.

Upravo je htio oprezno ubaciti metak u cijev kad je procjepom odjeknuo krik, uzvraćen višestrukom jekom.

Ljudi su se pogledali.

– Nebesa! – uzdahne Larsson.

Krik je utihnuo. Jahači bijahu ponovo sami u žezi među stijenama. Tišina ih je pritiskala poput kamena.

– Da pogledamo što se događa? – reče Larsson.

Svatko je znao da se maloprije razlijegao krik čovjeka. Čovjeka u smrtnom strahu.

Kovač zaniječe glavom.

– Tomu nitko više ne može pomoći. Idemo dalje. Carmody je također htio što prije nestati s toga mjesta. Osjećaj straha bujao je u njemu i širio se žilama. Svaki pomak mogao je donijeti samo olakšanje.

Jahali su dalje s puškama u rukama. Svakoga su trenutka računali s napadom iz zasjede. Ali ništa se nije događalo. Došli su na kraj skrovitoga puta bez teškoća. Ispred njih prostro se širok kanjon, s jedne i druge strane ograđen stijenama. Zato je vrućina pržila kožu.

Larsson je uzdisao. Htio se požaliti ali ga je kovač zauzdao kretnjom ruke.

– Tišina! – šapne Benson.

– Što je? Indijanci?

– Čini mi se!

Slijedećega trenutka razliježe se prodoran i otegnut krik. Zatim odjeknu pucanj. Kamenje se počelo kotrljati niz istočnu stijenu. Vidjelo se tijelo bijeloga čovjeka iznad jedne gromade. Gubio je ravnotežu. Survao se bez riječi i krika. Strovalio se tako u kameni sitniš na dnu i ostao ležati. Za njim se kotrljala puška.

Trojica jahača zategoše uzde.

– Gadno! – ote se Larssonu.

– Apaši! – prošapta Carmody uzbuđeno.

– U zaklon! – reče Benson.

Ljudi bijahu odviše preplašeni da skoče s konja i bace se nekamo iza kamenja. Zurili su kao sleđeni u čovjeka koji je pao u pijesak poput odbačene lutke krvareći iz nekoliko rana.

– U zaklon! – ponavljao je Benson, sad već s puškom u rukama u trku prema ovelikom kamenu. – Skačite, do vraga!

Carmody spuzne iz sedla i pognut poče tražiti zaštitu. Pušku je držao obadvjema rukama, unezvijeren tišinom koja je nastala poslije samrtnoga krika i kotrljanja kame-

nja. Osjećao je veliku opasnost i znao je da mora što prije do nekoga zaklona. Osjećao je također da nevidljivi Apaši zatežu prste na obaračima.

– Larsson! – siktao je Benson. – Prokletstvo, jesi li se prilijepio za konja!

Činilo se da Šveđanin ništa ne čuje. Sjedio je u sedlu kao kip, pogleda uprtoga u mrtvaca. Leš bijaše gotovo razderan.

– Hajde, Larsson!

Tek sad prenuo je kovačev glas Šveđanina. Sišao je s konja kao mjesečar i polako krenuo prema stijenju. Pri tom je neprestano promatrao leš, ne misleći u kakvoj je opasnosti.

– Trkom! – opominjao ga je kovač.

Šveđanin pogleda prema Bensonu koji je očajnički mahao rukama, pokušavajući da ga navede na put prema zaklonu. Kao da mu je napokon sinulo što valja činiti.

Potrčao je.

Metak ga je pogodio u prvom koraku.

VIII

Larsson krikne i zabaci ruke. Pao je kao pokošen. Pogođen je u leđa. Metak je probio srce. Umro je u hipu. Njegova se puška otkotrljala do nekoga kamena.

– Eto ga, eto ga! – ponavljao je očajnički Carmody.

– Ostani u zaklonu! – opominjao ga je Benson.

– Ali, ali on je pogođen!

– Nitko mu više ne može pomoći.

– Mrtav? – pitao je Carmody. Nije htio vjerovati u to. Razrogačenih očiju promatrao je Šveđanina kako leži nepomično i onda viknu: – Larsson! Do bijesa, Larsson! Ustani!

Ali Šveđanin se nije micao. Iz njegovih je usta tekla krv. Oči su bile nijeme i prazne. Na leđima se širila velika crvena mrlja. Carmody pomisli kako je Larsson uvijek govorio o velikom lokalu u San Franciscu, kako je sanjario o tomu. I onda...

Carmody osjeti kako u njemu ponovo buja strah. Podiđoše ga žmarci. Usta su se osušila. Počeo je drhtati. Da bi odagano užas stegnuo je pušku, no nije pomagalo.

Carmodyjev pogled lutao je razbacanim i razdrobljenim kamenjem i stijenjem koje je na istoku ograđivalo kanjon. Sunce je stajalo ravno iznad ruba. Morao je žmirkati i zaklanjati oči rukama. Od Apaša nije bilo traga. Samo kamen i spaljeno grmlje u procjepima.

Benson također nije ništa zapažao. Nije vidio niti siktaj vatre iz cijevi kad je planuo hitac, iako je bio okrenut u tom smjeru. Metak kao da je doletio niotkuda. Da nije dobro poznavao Apaše, vjerovao bi u čaroliju.

– Gdje su? – upita Carmody potiho.

– Prijeko.

– Nikoga ne vidim.

– Niti nećeš!

Carmody nije odvraćao pogled sa stijena. Nije mogao vjerovati da se itko može tako dobro sakriti. Jednom se mora odati. Pokrenut će nogu. Zakotrljat će se kakav kamenčić. Obrisat će znoj sa čela i vidjet će se gola ruka. Puška će doći u takav položaj da se makar na trenutak odbije svjetlo od metala. Sve je to moguće ako se Apaši nisu tako srodili s pustinjom da mogu satima mirovati na suncu i jari, sve do pogodnoga i odlučnoga trenutka.

– Možda su otišli? – šaptom će Carmody.

Kovač zaniječe glavom ne spuštajući pogled.

– Ovdje su!

Po čemu se to može zaključiti?

– Znam ih! Kad jednom dobiju u stupicu nekoga ovako kao nas, ne odustaju.

Šerif se trzne.

– To znači...

– To znači da će jednostavno pričekati dok budemo skapavali od žeđi. Ovdje u pustinji to ide prilično brzo.

– Prokletstvo! Trebalo je ipak jahati dalje!

– Onda bismo se proveli kao Larsson. Leđa su dobar cilj i za prosječnoga strijelca.

Carmody je pogledao svoga riđana. Stajao je s kovačevim konjem pokraj stijene na pedesetak metara. S obadva sedla visjele su čuture. Niti Benson je nije u panici uzeo u zaklon.

Carmody osjeti kako mu se usta odjednom suše brže i jače. Voda nije bila daleko ali se do nje nije moglo.

Jesu li Apaši uistinu još ovdje?

Carmody uze svoj izgužvani šešir i natakne ga na cijev vinčesterke. Stari trikovi ponekad dobro posluže i Carmody se nadao da će tako izazvati strijelca. Šerif iz Wichite pričao mu je kako je čak poznate lukavce dobivao na takav mamac.

Carmody podigne šešir preko ruba kamena i poče čekati pucanj. Ništa se nije dogodilo. Čulo se jedino šuškanje vjetra i zujanje muha.

Carmody spusti pušku i stavi šešir na glavu.

– Možda su ipak otišli – nadao se.

– Nisu – odlučno će Benson.

– Nisu pucali!

– Oni ne nasjedaju na takve jeftine trikove, dragi moj. Imaju premalo municije da je troše na bilo što. No da se uspraviš, dobio bi odmah metak u glavu.

Šerif zadrhti. Prvi put u životu našao se u takvoj situaciji. O Apašima je znao malo. I to je potjecalo iz novina ili iz priča punih pretjerivanja. Ovaj put mu se učini da zbilja nije daleko od mašte.

Dakako, na putu iz Kansasa u Arizonu sreo je Carmody i Apaše. No putovao je vlakom i viđao ih je samo u gradovima ili na granicama rezervata. Bili su to odrpani, skršeni ljudi koje su bijelci pobijedili i ponizili. Bili su prisiljeni da prosjače. Za nekoliko centi izvodili su čak i ratničke plesove. Zatim bi zaradu potrošili u najbližem salunu.

Ovi Apaši ovdje nisu bili takvi. Ako su znali za sudbinu svoje braće, a očito je da im nije bila nepoznata, od njih se nije mogla očekivati milost. Nitko ne ide rado u zarobljeništvo. Apaši su se protiv toga borili svim sredstvima. I svom snagom. Činjenica da su na drugoj strani bili moćniji i brojniji nagonila ih je na žestinu i u nemilosrdnost.

Carmody odagne crne misli i oprezno proviri iz svoga zaklona. Sunce je visjelo na svomu mjestu i pržilo sve oko sebe. Pogođen tim svjetlom u lice, Carmody uzdahne. Skinuo je šešir i obrisao znoj.

– Prokletnici, računaju dobro! – reče Benson također brišući znojno lice.

– Što?

– Sunce! Znali su da u zaklon moramo s ove strane. Ne možeš niti otvoriti oči.

– Misliš li da su računali i s tim?

– Dakako – reče Benson.

Carmody stavi šešir na glavu i

otare ruke o hlače. Ako kovač ima pravo, Apaši će uskoro napasti. Bit će tako reći nevidljivi. Ne moraju čak ni čekati da protivnik počne skapavati od žeđi. Sve su prednosti na njihovoj strani.

Carmodyju se činilo da leži iza svoga kamena satima. Noge su ga boljele. Ruke su trnule. Jezik se bolno pokretao u usnoj šupljini. Ali položaj sunca pokazivao je da je prošlo tek nekoliko minuta.

– Do vraga, zašto ne napadnu! – reče Carmody.

– Drobe nas!

– Prokleti psi!

– Mir! Ne smijemo gubiti glavu!

Carmody se primirio. Znao je da njegov prijatelj govori istinu: valja zadržati mir. To je jedino što čovjek ponekad može učiniti za sebe i za druge. Potrebna je hladnokrvnost, što sigurnija ruka i brzina. Čovjek mora funkcionirati poput stroja. U svakom je ratu tako.

Tad su se pojavili.

Dolazili su ravno iz sunca. Kao da su iznikli iz kamena. Odjednom bijahu ovdje, ispred kovača i Carmodyja. Pet polugolih ratnika oslikanih tjelesa, tamnih očiju iz kojih je sijevala mržnja. Trojica su bila naoružana puškama, dvojica su u rukama držala noževe. Kretali su se nečujno poput sjena.

Jim Benson podigne pušku. Instinktivno je pritisnuo obarač i jedan se Apaš uhvati za prsa. Posrnuo je preko mrtvoga Larssona i ostao ležati.

Kovač munjevito potraži nov cilj. Metak okrne Apaša i ode uprazno. No Benson je radio brzo i trećim metkom pogodi Indijanca u glavu.

Ostali su Apaši nestali kao da ih je progutala zemlja.

– Zašto nisi pucao? – vikao je Benson Carmodyju.

Carmody je buljio u mrtve Apaše, užasnut grčem koji se vidio na ukočenim licima.

– Što se događa s tobom? – upita Benson mirnije.

– Ne znam.

– Zaboga, valjda ne drijemaš?

Carmody se prisili da bude miran. Nije osjećao strah. Za to nije bilo vremena, ali iznenadan napad jednostavno ga je umrtvio. Nije se mogao pokrenuti. Indijanci su se pojavili kao priviđenja. Činilo mu se da nisu stvarni. Nije se niti sjetio da pritisne obarač. Da Benson nije bio tako brz, vjerojatno bi sad već bio mrtav.

– Što je bilo s tvojom puškom? – upita Benson.

– Što kažeš? – reče Carmody smušeno.

– Pitam, što je bilo s tvojom puškom?

– Aha, da, s puškom! Zapelo je!

– Prokleto smeće! – žestio se kovač. – Baš sad! Uz malo sreće mogli smo ih sve poskidati...

Šerif se polako oporavljao. Odvezao je rubac i osušio lice. Košulja bijaše mokra i zalijepila se uz tijelo. Drhtavica je nestala no osjećao je neku nevjerojatnu prazninu. Kao da u tijelu nema ničega. Ispred očiju titrala je ružičasta maglica. Mučila ga je žeđ.

– Jesi li dobro? – pitao je Benson.

– Mislim da jesam – lagao je Carmody.

– Vraški si blijed.

– Larsson mi je bio drag.

I meni – reče kovač. – Što možemo. Ali vjeruj da ćemo ih uhvatiti. Slijedeći put sigurno. Je li sad tvoja puška ispravna?

Carmody provjeri.

– Jest, sad je valjana.

– Dobro. Ti gađaš desnoga.

– Misliš li da će opet napasti?

– Aha.

– Odmah?

– Dok nam sunce bije u oči.

Kovač je jedva dorekao rečenicu kad se nad njim pojavio ratnik. Zamahnuo je kundakom kao buzdovanom ali Benson je na vrijeme odskočio. Kundak udari o kamen i zdrobi se.

Apač divlje krikne i posegne za nožem. Ljevicom je odgurnuo cijev Bensonove puške i metak ode u pustinju.

Kovač ispusti oružje i uhvati šakama ratnikov zglob da zadrži udarac nožem.

Carmody je promatrao borbu razrogačenih očiju. Bio je kao prikovan, nesposoban za bilo kakav pokret.

– Pucaj! – vikao je Benson.

Apaš ga je pritisnuo k stijeni i svom snagom pokušavao zabosti nož u prsa. Benson se očajnički odupirao. Stezao je napadačevu ruku kao da radi kliještima. No tad Apaš slobodnom rukom posegne za njegovim vratom i snažno stegne.

– Pucaj! – krkljao je kovač.

Carmody podigne pušku. Još bijaše skamenjen ali nije mogao promatrati kako umire prijatelj. Morao je pucati. Morao je.

Carmody pritisne obarač. Metak razdere Indijančevo grlo. Krv je prsnula. Benson ga odgurne i oslobodi se.

Apaš se zgrčio u pijesku.

Benson opipa vrat i snažno udahne. Mrtvoga Indijanca nije ni pogledao. Sagnuo se da dohvati pušku, uspravi se i u tom trenutku ugleda Apaša koji se pojavio iznad Carmodyja.

– Pazi! – viknuo je. – Leđa!

Carmody se okrene i suoči sa snažnim Indijancem koji je zaslonio sunce svojim širokim trupom. Carmody je mogao vidjeti bijelu ratničku boju koja je Apaševu licu davala još divljiji i odlučniji izraz. Ratnikove su oči svjetlucale.

Benson je pucao ali Indijanac je već skočio prema šerifu. Pucanj i njegov krik međusobno su se izmiješali.

Carmody nije imao vremena misliti na strah ili na bilo što. Apaš ga je dohvatio i snažno ga bacio na zemlju.

– Pazi! – vikao je Benson. Pucati nije htio jer bi metak mogao pogoditi prijatelja. – Pazi na nož!

Carmody je blokirao napad obadvjema pesnicama ali je pri tom dobio kundak vlastite puške u trbuh. Zaboljelo ga je. Nekoliko sekundi nije mogao doći do daha. Apaš je iskoristio priliku da ga stegne još jače.

U međuvremenu iskočio je peti Apaš iz grma nedaleko od Bensona. Vikao je i opalio iz svoje stare spenserice.

Metak je promašio Bensona za dlaku. Drugi ga je okrznuo u pasu i odnio dio njegova cpasača.

Benson zamahne puškom kao sabljom. Cijev dohvati Apaša i zacijelo mu je prebila barem jedno rebro. Kovač potegne još jednom i dohvati ga po vratu. Vrat promijeni boju i poče krvariti.

Apaš zatetura i pade. Još jednom uspio je podići pušku ali metak je promašio nekoliko metara.

Benson prinese pušku k licu, opali i pogodi ravno u srce.

Carmody je ležao na leđima i očajnički pokušavao odbaciti Apaša nogama i rukama. Indijanac bijaše iskusan borac i nije dao da bude zbačen. Klečao je iznad Carmodyja i pokušavao izvesti udarac nožem.

Carmody je odbijao udarce podlakticom. Jednom ga je oštrica dohvatila po zglobu. Nije ga boljelo.

Nastojao je da Indijanca uhvati za zglob ali nije uspijevao. Bio je odviše pokretljiv i snažan.

Šerif osjeti indijančev dah. Zapazio je da ratnik nema nekoliko zubi i čudio se istodobno kako nešto takvo vidi.

– Jim! – dahtao je Carmody.

Kovač je tražio puškom cilj ali nije mogao okinuti jer bi pogodio krivoga.

– Drži se! – vikao je.

Carmody prikupi posljednje snage. Odbio je udarac ukrštenim rukama a istodobno nogama udario Apaša u trbuh.

Apaš je kriknuo i raširio ruke.

Carmody iskoristi trenutak i izbije ratniku nož. Sječivo se zabolo u pijesak niti dva metra daleko od boraca.

Benson je htio udariti Apaša kundakom ali se ratnik snašao i izmaknuo.

– Nož! – vikao je Benson.

Carmody skoči i dohvati ga. Uhvatio je za oštricu i razrezao prste. Iza njega ustajao je Apaš.

Carmody uhvati za držak i odbije udarac tako da je ratnik posrnuo. U hipu se našao iznad njega. Osjećao se gibak. Olovni pritisak u tijelu nestao je. Postao je stroj koji radi automatski i iskorištava svaku protivnikovu pogrešku.

Carmody udari Apaša u sljepoočicu, obori ga i s krikom se baci na njega. Apaš je vikao i pokušavao se oduprijeti ali više nije mogao na noge. U međuvremenu ga je Carmody uhvatio za grkljan. Ljevica je tresnula pod bradu.

– Dokrajči ga! – vikao je Benson. – Dokrajči ga!

Ali Carmody opet osjeti mlohavost u tijelu. Pred njegovim očima ponovo se pojavi krv. Maglilo mu se.

– Ne mogu – rekao je.

– Udari ga nožem! – opet će Benson.

Carmody pogleda u Apaševo lice i ugleda strah u tamnim očima. Indijanci osjećaju strah? Ljudi koji su rođeni u toj divljini i u njoj žive?

Carmody htjede popustiti i poslati Apaša do vraga ali ruke se nisu otvarale. Znao je da će umrijeti ako ga olabavi slabost. Morao je ostati hladan i nepopustljiv. Bio je u ratu. Morao je ubiti protivnika.

– K vragu, daj ga! – javljao se Benson.

Carmody zatvori oči i udari Indijanca nožem u prsa.

Kad je udario drugi put, čuo je Apašev smrtni krik.

Poslije toga više ništa nije čuo. Kad se umorio, odskočio je.

– Dosta, čovječe! – govorio je Benson.

Carmody je klonuo.

IX

Šerif je sjedio u pijesku poput djeteta. Lice je pokrio krvavim rukama. Još nije ispustio nož. Činilo mu se da će ga ugušiti miris krvi i smrti.

– Do bijesa! – stenjao je.

Niz Carmodyjevo lice tekle su suze, miješajući se sa znojem, krvlju i pijeskom.

Poslije nekog vremena Carmody ispusti nož. Želudac mu se grčio. Na trenutke mu se činilo da će se udaviti. Uzdisao je i skičao.

Nejasno je čuo kako ga netko zove.

Nervoznim trzajem odbio se od mrtvoga Apaša i udario u stijenu. Preko lica oderala ga je trnovita grana ali nije osjećao bol. Šake je zario u pijesak.

– Umiri se! – govorio je Benson.

Carmody ga je čuo ali ga nije shvaćao. Plakao je tako dugo dok

je bilo suza. Nije osjećao stid. Nije osjećao ništa. Praznina. I zamagljena misao o tomu kako u toj zemlji nema života bez nasilja, o tomu zašto se bijelci i Crvenokošci moraju iskorjenjivati, zašto je dobitnik uvijek onaj koji je nasilniji?

Carmody nije tražio odgovore. Uostalom, ostao je na Zapadu da bi postao čvrst momak i zamalo je to postigao. Postao je gotovo jednak Apašu koji je rođen ovdje, čiji je to zavičaj. Pucao je i udarao nožem, prolijevao krv poput razbojnika.

– Sve je dobro! – govorio je Benson.

Carmody je čuo prijateljev glas. Podigao je glavu. Žarko ga je sunce zasljepljivalo. Zatvorio je oči i plakao dok ga Benson nije uhvatio za ramena.

– Što je s tobom? – pitao je kovač.

– Ne mogu, ne mogu više.

– Čovječe, nema opasnosti!

– Ali bilo je strašno.

Benson ga prodrma i nasloni na stijenu iza koje je ležao u zaklonu.

– Hm, što je s tobom, čovječe?

– Dobro je, sad sam...

– To je bio tvoj prvi Apaš? Prvi takav napad?

Carmody nijemo potvrdi.

Odjednom je osjetio sram. Rukavom je obrisao suze i znoj. Duboko je udahnuo i prisilio se da bude miran.

– Bio si sjajan – reče kovač.

Benson osjeti suosjećanje i položi Carmodyju ruku na rame. Tapšao ga je kao dječaka.

Je li to junak iz Carmodyjevih priča? Neustrašiv borac za red i pravdu, čovjek koji se sučelio s Jesseom Jamesom i u buharu strpao slavnoga Doca Hollidaya? Čovjek koji je došao da u Gila Bendu uživa mir poslije gotovo tridesetogodišnje borbe protiv kradljivaca i razbojnika? Čovjek koji se nije bojao nikoga i ničega?

Ta se pitanja Jimu Bensonu nisu nametala prvi put. Mjesecima je već razmišljao o šerifovim pustolovinama. Shvaćao je da netko želi djecu zabavljati napetim pričama ali Carmody nije propuštao nijednu priliku da na jednak način raspreda pred odraslima.

Dakako, nitko nikad nije sumnjao u ta junaštva. Zapad je obilovao neustrašivim ljudima, slavnim borcima sa šerifskom zvijezdom i bez nje. Bat Masterson i Bill Tilghman sredili su Dodge City. Neustrašivi rendžeri jahali su uzduž rijeke Rio Grande i presretali razbojnike koji su bježali u Meksiko. Pratioci poštanskih kočija gledali su smrti u oči svakoga dana. Zašto da John Carmody ne bude jedan od tih?

Jim Benson u to nije nikada sumnjao. Njega je čudilo samo to što se šerif tako razmetao svojim djelima. Većina junaka bila je šutljiva. Razumljivo, bilo je također iznimaka poput momka poznatog pod imenom Wild Bill Hickok u govedarskom gnijezdu Abilene koji je više vremena provodio pred zrcalom negoli za uredskim stolom. Ali on je prije svega volio žene i zbog njih je bio spreman posegnuti za revolverom. S jednakom je strašću govorio pred svakim novinarom koji bijaše spreman od njegovih priča satkati feljton u nastavcima.

Carmody bijaše drugačijega formata. Kovač je godinama prijateljevao s njim i dobro ga je poznavao. Carmody bijaše miran i druželjubiv čovjek. Mnogo je čitao i svakoj je ženi na cesti pomogao nositi torbu. Osobito je volio djecu. Maggie i Jimmy uvijek bi dobili nešto od njega kad bi došao navečer i uspavljivao ih svojim pričama. Na neki način on im je zamjenjivao

majku a pri tom nije gubio na muškosti.

Benson se morao osmjehnuti nad vlastitim mislima.

Da Carmody ipak nije bio tvrd momak za kakvoga se izdavao? Ili je riječ jednostavno o tomu što se prvi put sreo s Apašima? Benson je vidio ne jednom druge ljude koji su izgubili živce pred divljim ratnicima. Dobar je primjer Larsson. Čovjek kao odvaljen od kamena, čvrst i hladnokrvan, bivši pobjednik u javnim borilištima, a pred Apašima je izgubio razum i ukočio se.

– Onda? – reče Benson meko.

Carmody još jednom obriše lice i zatrese glavom.

– Dobro sam.

– Znao sam da nećeš izgubiti – bodrio ga je kovač.

Šerif se nije dao obmanuti. Vidio je u prijateljevim očima sumnju. Bio je posramljen i osjećao se jadno. Bensonova je kći oteta a on samo što nije napunio gaće pred nekoliko Apaša.

– Misliš da sam kukavica? – promrsi Carmody.

Benson brzo odmahne rukom.

– Zbog čega to misliš?

– Nisam se ponašao kao junak, eto!

– Koješta – odvrati kovač. – Sredio si dvojicu. To nije dovoljno?

Carmody je nastojao ne misliti na to. Još se osjećao loše. Činilo mu se da mu pucaju usnice.

– Pa, ovaj...

– Bio si sjajan!

Carmody podigne šešir i stavi ga na glavu. Bljedilo je nestalo s lica ali želudac ga je mučio. Svaki put kad je pomislio na to da ga je Benson prozreo osjetio je grč.

– Na žalost, nisam! – reče Carmody.

Jim Benson privede konje i doda Carmodyju čuturu. Nastojao je svakom kretnjom podići raspoloženje.

– Što nije dobro?

– Ništa – reče šerif. – Napio se i nastavio: – Priče što sam ih pričao djeci i odraslima, sve je to laž i obmana. Ja...

– O čemu govoriš? – prekine ga kovač.

Carmodyja je gotovo radovalo što muči samoga sebe.

– O tomu da sam kukavica – reče. – Nikad nisam pucao u čovjeka. Uvijek me plašila krv. Jednostavno je nisam podnosio...

Benson je nemirno poravnavao uzde svoga konja.

– Slušaj – reče – ne moraš mi govoriti o tomu.

Kovač poče skupljati kamenje za Larssenov grob. Nije htio gledati u Carmodyjevo lice. Strpljivo je slušao kako Carmody priča o smrti svojih roditelja i o uzaludnim pokušajima da postigne nešto kao šerif. A Carmody nije propuštao ništa, pa niti to da njegova puška prije nekoliko minuta nije bila u kvaru. Posrijedi je bilo to što se ukočio od straha.

Poslije te ispovijedi Carmody osjeti olakšanje. Udahnuo je duboko i popeo se u sedlo.

Benson stavi zadnji kamen na Larssonov humak.

– Ništa ti ne prigovaram – reče mirno.

– Ne mogu ti vjerovati.

– Časne mi riječi!

– Ali ja sam kriv što je oteta tvoja kći, je li? Ja sam uprskao...

– Glupost! – reče Benson i pope se u sedlo. – Što si mogao učiniti, ti ili bilo tko drugi?

Carmody osjeti bijes.

– Wild Bill Hickok i Bill Tilghman zacijelo bi nešto poduzeli. Ne bi dopustili da se to dogodi. Svaki bi od njih sredio klipane u salunu.

– Ne prigovaraj si ništa – reče Benson.

– Jim, osjećam se kao krpa. Dopustio sam da me taj Millard i njegovi ljudi izgužvaju...

– Protiv takvih brutalnosti jedva da itko može išta poduzeti.

– Mora se nešto učiniti ako živiš u ovoj zemlji – reče Carmody. – Inače moraš nestati. Morali bismo srediti ljude Millardova tipa ako hoćemo da naseljenici od ove pustinje naprave vrt. Onakav kakav opisuju novine. Lijep i plodan. Koristan.

– Vjerojatno imaš pravo – reče Benson ozbiljna lica. Pri tom je pokazivao prema jugozapadu. – Ideš li sa mnom?

– Što to znači? – upita Carmody.

Benson se zatekao u neprilici. Poslije šerifove ispovijedi nije se snalazio.

– Pa, ovaj – počeo je – možda bi se rado vratio. Mislim...

– Misliš, ako me sleđuje strah...

– Znaš – reče Benson oklijevajući – mislim zapravo da te razumijem. Ako ne možeš podnijeti pucnjavu i gledati krv...

– Idem s tobom – reče Carmody.

– Ali...

– Nikakav »ali«! Sve je dobro, ako se tako može reći. Moja je krivnja što je oteta tvoja kći. Prema tomu, moje je da je vratim. I učinit ću to, pod svaku cijenu.

– Dobro – prigušivao je Benson Carmodyjeve osjećaje. – Krećimo, pa što bude!

– Da!

Obojica su istodobno cimnuli uzde. Izlazili su iz kanjona. Zajedno su se okrenuli prema Švedaninovu grobu.

– Nismo ga dobro pokopali – reče Benson.

– Da. Volio sam ga a nisam... – zamuckivao je Carmody. – Tako to biva. Bio je mnogi hrabriji od mene a umro je prije...

Jahali su dalje. Umukli su u crnim mislima što su odvraćale pažnju od stijena iza kojih su mogli biti Apaši. Pucnjava u kanjonu mogla je uzbuniti njihove suplemenike i pobuditi ih da se krvavo osvete.

Ali Carmody i Benson imali su sreće. Nitko se nije pojavljivao i oni stigoše do široke ravnice sa škrtim zelenjem.

– Gila Tanks – reče Benson.

Konji su sami krenuli prema vodi. Jahači sidoše da se životinje napiju a oni su punili svoje čuture. Voda nije bila čista ali ni topla jer je izvor ležao u sjeni velikoga drveta.

Kovač je promatrao različite tragove oko vode i na kraju izdvojio tragove kopita razbojnika.

– Bili su ovdje – rekao je kratko.

– Kad?

– Sat ili dva prije nas.

Carmody kimne i popne se odmah u sedlo. Bio je zamišljen i živio je samo za dužnost koja je od njega tražila da pokuša vratiti djevojku i kazniti ubojstvo saveznoga šerifa.

Uskom pješčanom stazom izašli su iz labirinta. Staza se zatim gubila u širokoj ravnici.

Na njenom rubu jahači su zastali i ogledali se oko sebe. Pred njima je bila pustinja dokle je god dopirao pogled. Tlo bijaše surovo a nad njim vrelo podne poput guste juhe. Stotine velikih kaktusa saguaro izranjalo je iz pijeska i poput prljavih prstiju upiralo u nebo. Tanke i duge grane okotilja drhtale su na vrućem vjetru koji je

puhao od Meksika i otežavao ionako teško disanje.

Carmody gutne iz čuture i zaštiti oči od sunca. Između kaktusa nije bilo traga života. Nigdje čak ni guštera. Zemlja bijaše mrtva.

– Znaš li što mi se čini? – reče Benson.

– Što?

– Da su razbojnici već u Meksiku. Odvukli su Stellu u neko planinsko selo, i prepuštat će je jedan drugomu. Zacijelo je nikad više neću vidjeti.

– Ne smiješ gubiti nadu!

– Gdje bi inače bili? – upita Benson razočarano. Ruku je upro prema obzoru i rekao: – Ondje je Meksiko. Prešli su granicu.

– Ali naći ćemo ih unatoč tomu.

Benson se začuđeno zagleda u svoga prijatelja. U šerifovim očima vidjela se odlučnost i sigurnost kakvu nikad prije nije zapazio.

– Naći ćemo ih! – ponovi Carmody.

– Ali ti ne smiješ ući u Meksiko.

– Baš me briga za propise!

– Što je s vojskom? Vojnici patroliraju duž granice i bilo bi neugodnih pitanja kad bi te uhvatili. Mogao bi se naći u sudnici.

– Baš me briga za vojnike!

Probijali su se između kaktusa. Konji su nalijetali na zmijska gnijezda i plašili se.

– Prokleta vrućina! – psovao je Benson.

Carmody je također teško podnosio temperaturu koja je toga dana bila visoka čak i za pustinju, vjerojatno ne manje od četrdeset stupnjeva u sjeni. Šerif je nisko spustio šešir ali je često morao odvezivati rubac i brisati lice na kojemu ga je pekao znoj. Na nekim je mjestima koža bila tako opaljena da ga je žarilo.

Carmody bijaše tako zamišljen da je začuo šum kad je već zamalo bilo kasno. Pritegnuo je uzde svoga riđana i upozorio Bensona:

– Pazi!

Kovač zaustavi konja i brzo ga uhvati za nozdrve.

Jahači su čekali.

Iz daljine je dopirao šum koji je mogao potjecati od kopita. Približavao se. Jahači su se sporazumjeli pogledom i sklonili se brzo iza najbližega grma. Zaklon nije bio osobit, ali bolji se nije mogao naći.

– To nisu razbojnici – reče kovač. – Mi smo na pravcu.

– Apaši?

Benson slegne ramenima. Prisluškivao je napregnuto i pokušavao pogledom prodrijeti titravicu. Čudni žmarci prođoše mu duž kičme. Izvukao je pušku i tiho je napunio.

Carmody također uze svoje oružje.

Šum je postao jasan.

– Vidiš li što? – šaptao je Carmody.

– Ništa.

Jahači su sjedili pognuti u sedlu kad je Benson odjednom rekao gotovo glasno:

– Stella!

– Ti si poludio!

– Vidim njezinu haljinu!

I šerif je zapazio nešto modro. Zatim su se između kaktusa počele razabirati kovrčave kose. Stella! Zamalo je kriknuo od zadovoljstva. Stella je živa, razbojnici su je ostavili u životu.

Carmody bi vikao da nije bilo Apaša koji se njihao na svom šarcu i vodio na uzici djevojčina konja. Činilo se da je Indijanac vrlo mlad. Kretao se začudo bezbrižno. Kao da vjeruje kako su on i djevojka jedini živi stvorovi uokrug mnogo milja. Iskusan ratnik zaci-

jelo bi već bio osjetio da ga netko motri.

Vezanih ruku i nogu Stella je nalikovala na beživotnu lutku. S nje je u krpama visjela haljina.

Benson stisne usnice.

– Proklete svinje! – reče glasno.

Apaš se prestrašeno trgnuo. Posegnuo je za puškom ali više nije bilo vremena. Bensonov metak pogodio ga je u sljepoočicu i zbacio sa sedla. Umro je ne ispustivši ni glas.

Stella stade vriskati.

X

Jim Benson udari konja mamuzama u slabine i pojuri kroz grmlje prema djevojci.

– Stella! – vikao je. – Stella, ja sam, tata!

Stella ga nije čula. Zagnjurila je lice u vezane ruke i vikala iz sve snage. Tijelo se divlje trzalo.

– Stella, ja sam!

U međuvremenu je stigao i Carmody. Izvukao je nož i prerezao užad. Skinuo ju je sa sedla i pažljivo položio na tlo. Djevojka kao da to nije ni zapazila. Samo je vikala i vikala.

– Stella, ne boj se! – govorio joj je otac. Položio je ruke na njezina ramena i počeo potiho plakati. – Jadno dijete!

Djevojčina koža bijaše na mnogim mjestima osuta opeklinskim mjehurima. Od haljine su ostale još samo krpe, koje nisu mogle štititi tijelo od sunca.

– Ne plači! – govorio je Benson, iako je plakao i sâm.

Carmodyju se stezalo grlo. Odvezao je vuneni pokrivač i pomno ga prebacio preko djevojčinih ramena. Jecala je i onda klonula u očev naručaj. Uhvatila se za nj kao utopljenica, ljubila ga i trljala od suza mokro lice po njegovim obraslim obrazima.

– Stella, ne plači! – reče Benson.

Djevojka se polako smirivala. Od Carmodyja je prihvatila čuturu i popila nekoliko gutljaja vode.

– Oče! – promrsila je. – Oh, oče!

Kovač privine kćer na prsa. Jecali su. Od radosti. Sudbina se smilovala.

Carmody se okrenuo. Udaljio se nekoliko koraka i zagledao u pustinju.

Prvi put poslije mnogo dana osjećao se zadovoljan, premda je na prvi pogled bilo jasno kako djevojka nije prošla nimalo dobro. Razbojnici su je silovali, u to se nije moglo sumnjati. Prepuštali su je jedan drugom.

Nitko to ne bi podnio bez duševnih oštećenja. Za oporavak će biti potrebne godine, ako uopće uspije. Ovdje su zatim teškoće koje je čekaju u gradu. Kad ljudi saznaju što joj se dogodilo, pokazivat će je prstom. Nijedan mlad čovjek neće biti spreman da se oženi njome. Carmody nije loše mislio ni o komu u Gila Bendu, ali iz iskustva je znao kako se ljudi mijenjaju i kakve sve predrasude drijemaju u njima.

Vratio se Bensonu i njegovoj kćeri čim je vidio da su se malko primirili. Držali su se za ruke i nijemo se promatrali.

– Oče! – reče Stella.

– Stella! – uzdahne Benson.

Carmody nije znao kako da se ponaša. Iako je Jima Bensona i Stellu dobro poznavao, i s njima prijateljevao, osjećao se suvišan.

Poslije nekoga vremena reče Carmody potiho:

– Jim, imaš li što da namažeš Stelline rane?

– Mislim da imam – odgovori Benson.

Carmody ode do kovačeva konja i nađe u bisagama mast. Pružio ju je Bensonu drhtavim rukama.

– Ujače John! – reče Stella.

– Raduje me što te vidim, Stella! – reče Carmody zbunjeno.

– Znala sam da ćete me naći.

– Ne bismo odustali ni po koju cijenu – reče Carmody.

Povukli su se u sjenu što su je stvarala dva divovska kaktusa. Benson poče pomno mazati Stelline rane. Kad je dodirivao krvave ogrebotine, djevojka je suzdržano uzdisala.

– Bit će sve dobro – govorio je Benson.

Carmody doda djevojci svoju čuturu i zatim izvadi komad slanine i dvopeka.

– Zacijelo si gladna – rekao je.

Djevojka potvrdi glavom i uze velik zalogaj. Carmody je pretpostavljao da joj razbojnici nisu dali ništa za jelo a jedva i pilo. Pokupili su se tako naglo da nisu stigli napuniti torbe.

Carmody se pitao kako je djevojka dospjela u ruke Apaša koji sad leži u krvi iza trnja. Stella bi mogla odgovoriti na to pitanje, ali ni on ni Benson nisu je htjeli uznemirivati. Progovorit će dovoljno rano.

Svi zajedno sjeli su u pijesak. Muškarci su nijemo promatrali kako djevojka jede. S vremena na vrijeme na njezinu bi se licu pojavio smiješak.

– Samo polako – govorio je Benson. – Imaš vremena.

– Veoma sam gladna.

– Imam dovoljno dvopeka. Možeš dobiti također suhoga mesa. Bresaka nemamo.

– Šteta – reče djevojka.

– Dobit ćeš ih čim se vratimo kući – tepavo će kovač. U njegovu pogledu jasno se odražavala očinska ljubav. – Priredit ćemo pravu pravcatu gozbu. Ispeći ću kolač...

– Radije ne – prekine ga Stella.

– Zašto? – iznenađeno će Benson.

– Onaj prošli put bio je gnjecav. Ja ću ga ispeći.

– Dobro, ja ću kuhati kavu.

– Ja ću donijeti limunadu iz saluna – reče Carmody.

– Sok od ribizla!

– Može! Dobit ćeš veliku bocu – obećavao je Carmody. Bio je vrlo zadovoljan time što se djevojka naočigled oporavljala. Osjećao se krivcem za otmicu. Da nije nađena, prigovarao bi si zbog toga do kraja života. – Ili želiš dvije boce?

Jim Benson nastojao je očajnički prikriti nemir koji je u njemu sve jače bujao. Mučila su ga gadna pitanja i strašne misli. Pripalio je cigaru i sakrio lice iza gustoga dima.

Kad je njegova kći isprala zadnji zalogaj gutljajem vode, Benson više nije mogao izdržati.

– Jesu li te..., jesu li...? – pitao je.

Djevojka odloži čuturu i obori glavu. Zagledala se u tlo praznim pogledom i ponovo počela plakati. Ali suza više nije bilo. Bol koja je žarila duboko u njoj isušila ju je.

Sjećanje na jahanje s razbojnicima bilo je strašno i nikad ga više neće moći potisnuti, to je znala. To će je pratiti cijeloga života.

* * *

Prvih nekoliko sati bila je u sedlu razbojničkoga vođe. Bila je prebačena kao vreća. Jack Millard nije ni pomišljao na to da je uspravi. Kad se trzala i kad je vikala od bola, on se smijao.

– Pustite me! Hoću kući! – vikala je.

– Mačko, samo mirno! – odgovarao je Millard.

Millard gurne lijevicom djevojčinu glavu nadolje i ponovo se poče smijati tako da su se začudili i njegovi pratioci. Millard bijaše čovjek neočekivanih raspoloženja, čovjek koji nekoga pozove na piće i onda ga slijedećega trenutka prebije.

– Molim vas! – uzdisala je Stella.

Millard se prestade smijati. Udario je djevojku u leđa i dreknuo:

– Zaveži gubicu! Inače ću ti prosvirati lubanju!

Stella krikne i poče se grčiti u bolu i strahu. Bojala se da će razbojnik ostvariti prijetnju. Pokušavala je da se primiri ali joj nije uspijevalo.

– Ne sviđa joj se kod nas – javi se Buck.

– Svidat će joj se – dobaci Meksikanac.

Njegov pogled nije se micao s vitke djevojčine figure. Nije bilo teško pogoditi kakvim se mislima bavi.

– Babe! – obrecnuo se Apaš.

Preostalih sati toga dana Stella se nejasno sjećala. Njezine misli spalilo je sunce. Ležala je preko sedla i osjećala kako joj krv navire u glavu. Ispod njezinih očiju promicao je pijesak. Grlo bijaše suho. Jezik je naticao. Na usnicama su izbijali bolni mjehurići. Ali kad bi god ispružila ruku prema čuturi, Millard je hihotao.

Negdje na putu u stjenovit labirint Stella se onesvijestila. Osvijestila se kad ju je Millard grubo skinuo sa sedla. Nedaleko od sebe ugledala je lokvicu i počela puzati prema njoj poput životinje. Kaljuža joj je makar donekle ublažila bolove.

Pao je mrak. Razbojnici su dugo jahali, kako bi dobili prednost pred potjerom.

– Misliš li da smo izmakli? – pitao je Buck.

Millard klizne sa sedla.

– Jesmo! Oni klemponje ne mogu stići daleko, a ponajmanje ona vreća od šerifa. Ako su i krenuli, kladim se da su se vratili.

Stella htjede reći da je njezin otac nikad neće napustiti, da ujak John nikad neće odustati od potjere, no nije uspjela izustiti niti slovo.

– Što je s Apašem? – pitao je Antonio.

– Pripazi da ne poludi – odgovori Millard. – Podijeli stražu s Bowiejem.

Meksikanac širom otvori oči i pokaže prema djevojci koja je beživotno ležala pokraj lokve.

– Hja, amigos – govorio je Meksikanac – mislite li da ćemo vas ostaviti s njom same, ha? Ne dolazi u obzir!

– Radit ćeš što ti ja kažem! – oštro će Millard.

Meksikanac htjede krenuti na Bucka ali se predomisli.

– Što se mene tiče – reče razvučenih usta – sve može biti kako valja ako je nađem na životu. Comprende? Ali...

Meksikanac se nasmije i ponovo pogleda prestrašenu djevojku.

– Conchita – reče – čekaj me! Adios muchachos!

S tim riječima Meksikanac nestade u noći. Apaš ga je slijedio.

Stella je čula te riječi kao da dopiru odnekud iz daljine. Okrenula se na leđa i zagledala u zvijezde koje su treperile na jasnom nebu. Voljela bi da je negdje gore, na nekoj dalekoj planeti, u nekomu

dalekom hladnom svijetu.

Ali bila je ovdje, među razbojnicima, na kamenom tlu koje se ohladilo i koje je plašilo. Iznad nje pojavilo se iscereno lice Jacka Millarda.

Millard uze Stellu divljom grubošću. Djevojka je bolno uzdisala. Grizla je usnice do krvi. Rukama je grčevito grabila pijesak.

Kad se Millard skotrljao u stranu, Stelli je pozlilo. Tijelo je osjećala utoliko što joj se činilo da je po njoj prosuta žeravica.

K svijesti su je prizvale prve sunčane zrake. Opržena koža pekla ju je!

Razbojnici su je povukli u sedlo i bila je gotovo zadovoljna što je ponovo tonula u nesvjesticu. Ništa nije čula. Ležala je polumrtva. Vrijeme se izgubilo. Stvarnost je nestala.

Stella nije čula ni konjski topot koji je prenuo bandite. Kad je pred sobom ugledala Apaše, ništa nije shvaćala.

Millard i njegovi ljudi nisu stigli potegnuti revolvere. Apaši su uperili u njih svoje teške spenserice i svaki pokušaj bio bi ravan samoubojstvu.

Ali nasmiješila im se sreća. Ratnici nisu željeli njihovu smrt, nego bijelu djevojku.

Vođa Apaša nešto je govorio i pokazivao.

– Što hoće? – pitao je Millard.

– Djevojku. Daj je – reče Bowie.

Bowie je računao s najgorim. Znao je da Apaši ne vole one koji su prešli k bijelim ljudima.

– Što ti kažeš, Buck? – upita Milard.

Čovjek sa sačmaricom nije skidao pogled s Apaša.

– Mi smo imali svoju zabavu, i što je još potrebno?

– Dobro! – reče Millard mrzovoljno, zbaci djevojku iz sedla i reče Apašima: – Evo!

Apaši su se iznenađeno pogledali. Ništa nisu poduzeli kad je banda podbola konje. Očekivali su otpor i htjeli su se zabaviti time da se poigraju s nemoćnim bijelcima.

Vođa apaške skupine pogleda za bandom i reče nešto na svom jeziku. Zatim pokaže prema djevojci. Jedan ratnik skoči i podiže je na teretnoga konja što su ga vodili sa sobom. Vezao ju je.

Stella bijaše tako iscrpljena da gotovo ništa nije osjećala. Bila je ravnodušna prema tomu hoće li biti u rukama Apaša ili u rukama bijelih razbojnika. Apaši ne mogu biti strašniji nego što su razbojnici bili protekle noći.

– Enju! – reče vođa i nastavi pricati sa svojom plemenskom subraćom.

Govorio je prilično dugo. Činilo se da nešto objašnjava. Pokazivao je prema stijenama.

Apaši su se poslije toga razdvojili. Stella je ostala pri mladom i snažnom ratniku. Indijanac se nije obazirao na nju. Oba je konja usmjerio prema širokoj ravnici.

Stella nije znala što su Apaši odlučili i zašto su je ostavili s mladim ratnikom. Nije bila u stanju razmišljati o tomu. Nekoliko slijedećih sati provela je boreći se protiv nepodnošljivih bolova i protiv nesvjestice. Nije znala ima li smisla ostati na životu, ali unatoč tomu ipak je pokušavala.

Djevojka je upravo utonula u polusan kad je planuo hitac i izbacio Indijanca s konja.

* * *

Stella je vikala iz petnih žila i priljubila se svom snagom uz oca.

– Umiri se! Sve je prošlo! – govorio joj je on.

Nije ga čula.

– Stella, smiri se! – ponavljao je otac. Uhvatio ju je za ramena i tresao dok ponovo nije postala prisebna. – Stella, ne moraš se bojati! Mi smo kod tebe!

Stella prestade vikati. Pogledala je oca i šerifa i uzdahnula s olakšanjem.

– Oče! Ujače John! Oh, već sam pomislila...

Djevojka zagrli oca.

– Dobro je, sve će biti dobro, Stella!

– Znam, oče! Idemo li kući?

Kovač trzne glavom. Nije mislio na to da netko mora djevojku otpratiti kući.

– Ovaj, eto... – sapleo se.

– Dakako, otac će te odvesti kući – reče brzo Carmody.

Šerif ustade i priđe svome ridanu.

– Ali... razbojnici? – reče kovač.

– Njih ću ja srediti.

– Ujak John ima pravo – javi se Stella. – On je izašao nakraj i s drugačijim tipovima. On će ih dovesti u Gila Bend.

Carmody se osmjehne.

– Valjalo bi krenuti, Jim – reče.

– Ali ja bih mogao...

– Brini se o Stelli. Ja odoh.

– John, mislim da si lud!

– Bolje je biti lud nego li kukavica.

Stella nije razumjela razgovor muškaraca, ali njezin je otac slijegao ramenima i ustao.

– Možda imaš pravo – rekao je.

Carmody bijaše već u sedlu.

– Sigurno je da imam!

– Onda, mnogo sreće!

– I vama – reče Carmody, sagne se i izrukuje se. – Do skoroga viđenja!

– Do viđenja, ujače John!

Carmody podbode konja.

XI

Rano poslije podne prešao je Carmody granicu Meksika. Klonio se ugaženih staza i probijao se s konjem kroz grmlje koje je prošaralo tlo široke prodoline. To je povećavalo opasnost da ga napadnu Apaši, no jednako se morao čuvati meksičkih patrola.

John Carmody bijaše šerif gradića u Arizoni, odgovoran za mir i red samo unutar njegovih međa. Izvan grada mogli su djelovati samo okružni šerif i savezni šerifi, dakako. No Virgil W. Stafford bijaše ubijen a Stella je pala u ruke razbojnika njegovom krivnjom. Ako građani i nisu tako mislili, zahtijevali bi da se popne u sedlo.

Carmody je krenuo da dokaže sebi i drugima kako je uistinu hrabar šerif iz svojih vlastitih priča. Da dokaže kako može svladati silu i nasilje što je svaki dan pritiskalo tu zemlju, da se ne boji metka. Ubojstvo saveznoga šerifa i otmica nedužne djevojke nagnali su ga da pokuša još jednom.

Carmody nije htio da njegov pokušaj završi pred meksičkim vojnicima, koji bi ga uhapsili i ispitivali u beskonačnost. To se nije smjelo dogoditi. Dakako, razbojnici također nisu željeli susret s vojnicima. I oni su sišli s ugaženoga puta, tako da je Carmody lako pratio trag. Banda ga nije niti krila. Vjerovala je kako je ipak u sigurnosti.

Carmody nije bio osobit čitač tragova, ali sudio je da banditi imaju oko četiri sata prednosti. Računao je s tim da će uskoro stati zbog odmora, ili će čak ući u neku kantinu. Tad bi trebalo da kucne njegov čas. Nije imao pojma kako da izvede pothvat, ali ostajao je pri tom da zdrobi taj orah.

Ogledao se uokolo. I nadalje se nalazio u stjenovitu kraju, isprošа-

ranu pijeskom i visokim kaktusima saguaro. Vruć vjetar nosio je pješčane oblake prema stijenama. Jahao je stazom koja se jedva nazirala i u daljini gubila u pijesku. Lijevo i desno nalazili su se mnogobrojni kanjoni i prodoline.

Carmody potapša konja po vratu i priušti si gutljaj vode. Zatim skide šešir i otare rukavima znoj sa čela.

Riđan odjednom napne uši.

Carmody se zagrcne i posegne za puškom. Zurkao je na sve strane ali ništa nije mogao vidjeti. No u zemlji Apaša to nije značilo mnogo.

Konj je je potiho frktao.

Carmody ga ponovo pomiluje lijevom rukom i lakim pritiskom bedra skrene ga udesno, prema poširokoj udolini.

Na rubu ravni konj ustukne.

U dnu su stajala mala kola s bijelim zaslonom. Takva kola koriste putujući trgovci. Ali, stvari se nisu vidjele. Na vozačkomu mjestu nije bilo nikoga.

– Prokletstvo! – promrsi šerif.

Obuzeo ga je loš osjećaj, a neki unutrašnji glas govorio mu je da jednostavno ide dalje, ne brinući se o tim kolima. I krenuo je. Oko njega vladala je mrtva tišina. Samo je povjetarac pokretao tanke grane okotilja. Jedan gušter projuri ispred konjskih kopita i nestade u kamenju.

U prodolini Carmody zaustavi konja i poče osluškivati. Ništa se nije čulo, osim šuškanja vjetra. Unatoč tomu Carmody je osjećao da nije sâm. Netko ga je promatrao. Možda ga je držao na nišanu.

Carmody se naježi i pogna konja. Kretao se tako da kola obiđe u velikom luku. Razmišljao je o tomu ne prate li ga suplemenici ubijenoga Apaša? Ali što bi tad bilo s tim kolima? Jesu li Indijanci napali bijeloga trgovca i opljačkali ga? Moglo se, dakako, dogoditi i to da su se konji negdje poplašili i zaustavili se ovdje.

Carmody stegne pušku, držeći prst na obaraču. Ako je htio riješiti zagonetku usamljenih kola, morao je prići i zaviriti unutra. Tako će saznati nešto o vlasniku ili o njegovoj sudbini.

Veliki kaktusi pružali su zaštitu i Carmody se oprezno približavao. Osjećaj da ga netko promatra postajao je sve jasniji i jači. Ali nigdje nikoga nije mogao otkriti. Prije negoli je sišao s konja još se jednom okrenuo na sve četiri strane.

Ništa se nije dogodilo. Ni metka ni strelice, ni noža. Ničega.

Prišao je stražnjoj strani kola. Znoj mu je izvirao iz svih pora na koži. Bojao se. Veoma se bojao. Ali morao je pogledati u kola. Ako ga netko uistinu prati, ionako mu ne može izmaći.

Carmody odmakne zastor i pogleda u kola. Istoga trenutka osjetio je puščanu cijev na leđima.

– Vraški ste radoznali!

Carmody se ukoči. Nije znao odakle je neznanac odjednom iskrsnuo.

– Dolje s puškom! – javio se ponovo glas.

Carmody ispusti pušku u pijesak. Jedna noga odmah ju je odgurnula u stranu.

– Tako! A sad se okrenite! Polako! Moj je prst na obaraču.

Šerif je osjetio da nema šale. Bez revolvera je ostao kao da ga je izvukao džepar.

Okrenuo se polako i tad se tek iznenadio: pred njim je stajala žena.

– Samo bez gluposti – govorila je neznanka. – Pucati me naučio ujak Budford, a on je bio pravi majstor. Dižite ruke!

Carmody napola podigne ruke i zagleda se u ženu. Bila je srednje visine, punašna ali s dobro istaknutim strukom. Nosila je čizme i kožnatu jahačku suknju, u koju je zatakla šarenu košulju. Kosa boje meda bila je podignuta i pokrivena niskim šeširom, kakav se često viđa kod Meksikanki. Lice bijaše odviše uglato i opaljeno suncem. Po oštrim crtama i rezu usana moglo se zaključiti da je ta žena koješta proživjela.

– Nikad još niste vidjeli ženu? – podrugljivo će neznanka. Ali slijedećega trenutka ponovo se uozbiljila. – Što radite ovdje?

– To bih mogao pitati i ja vas, je li?

– Kad ne bih u ruci imala pušku!

Carmody je morao priznati da žena ima pravo. Odgurnuo je rukom svoj kožnati prsluk i rekao:

– Zovem se John M. Carmody. Šerif sam u Gila Bendu.

– U Gila Bendu? Pa taj je grad u Arizoni!

– U blizini Tucsona.

– Onda ovdje niste ništa izgubili. Nalazite se na meksičkom tlu. Kao američki policajac nemate prava ovuda njuškati.

– Znam – reče Carmody.

– Što vas je dovelo ovamo?

– Grdni razlozi.

– Kakvi?

– To je duga priča.

– Imam mnogo vremena.

Carmody je pričao što se dogodilo u Gila Bendu i poslije u pustinji. Rekao je i to da želi pohvatati razbojnike.

– Silovali su djevojku, kćer moga prijatelja. Shvaćate li me sad? – pitao je.

Žena se zamisli ali njezina je puška još bila uprta u njegova prsa.

– Takvu zvijezdu može okačiti svatko. Izreže je od limenke – govorila je. – Tko mi jamči da niste varalica?

– Zašto da stavljam na košulju lažnu oznaku? U ovom kraju vrijedila bi jednako malo kao i prava.

– Imate li kakve papire?

– Da, u bisagama.

– Donesite ih – zahtijevala je žena. – Pri tom ne zaboravite da se u ovakvu slučaju puca i u leđa.

– Dakako – mrzovoljno će Carmody. – Dobro, gospođice...

– Gospođo – reče žena.

Carmody polako priđe konju i izvuče novčanik iz prljavih košulja. Izvadio je dokument o svom imenovanju i pružio ga je ženi.

– Evo! – rekao je. – Jeste li zadovoljni?

Žena pogleda papir i spusti pušku.

– Dobro. Vjerujem vam, ali ne zbog toga papira ili zvijezde.

– Nego? – radoznalo će Carmody.

– Imate simpatično lice – osmjehne se žena. – Dugo već nisam vidjela takvo.

Pri tom dobaci Carmodyju kolt. On uhvati oružje i stavi ga na njegovo mjesto. Nije znao misli li žena ozbiljno ili ga samo zavarava.

Carmody ode do svoje puške i podigne je.

– Jeste li za viski?

– Na žalost, nemam vremena – reče Carmody. – Banda ima četiri sata prednosti.

– Rekli ste da su četvorica? – prekine ga žena.

– Da. Jeste li ih vidjeli?

– Možda – zamišljeno će žena. – Dva bijelca, jedan Meksikanac i jedan Indijanac? Jedan djeluje kao farmer i nosi pravu topuzinu od sačmarice?

– Da, to su oni! – reče Carmody uzbuđeno.

– Srela sam ih prije tri ili četiri sata – nastavi mirno žena. – Oni mene nisu vidjeli. Pravodobno sam se sklonila i promatrala ih. Bili su prilično pijani.

– Pijani?

– Dodavali su si bocu i radovali se što su stigli u Meksiko.

– Proklete svinje! – psovao je Carmody.

– Mislim da vam je jedan viski ipak potreban – reče žena, priđe kolima i izvuče bocu. – Dobar gutljaj stvara katkad čudesa!

Carmody se sjetio koliko je puta posljednjih godina gucnuo da odagna strah, ali nije pomagalo.

– Kod mene ne – reče.

– Onda ste iznimka. Ipak, gutnite!

Carmody prihvati bocu, gutne i vrati je.

– Hvala, gospođice.

– Gospođo – ispravi ga ponovo žena. – Gospođa Wilson. Moj je muž poginuo od apaškoga metka.

– Žao mi je – sućutno će Carmody.

Žena ga pogleda. Prvi je put zapazio da ima lijepe modre oči.

– Bilo je to prije deset godina – rekla je.

– I otad živite sami?

Žena spremi bocu i nasloni se na kola.

– Snalazila sam se sasvim dobro dok mi kopači zlata nisu razorili gostionicu...

– Vašu gostionicu?

– Da, gore u brdima. Prije nekoliko godina bilo je ovdje mnogo kopača zlata. Opskrbljivala sam ih viskijem i konjakom. I katkad, ah, valjda vam to ne moram reći...

– Ne razumijem.

– Od gostionice nisam mogla živjeti, to vam je jasno – reče žena i poče se nelagodno češkati prstom po licu. – Kopači zlata nisu tražili samo piće. Znate, a ja sam tad još bila... Lijepa, eto!

– To ste još i sad.

– Ne šalite se! – reče žena. – Znam kako izgledam. U brdima nije bilo drugih žena...

Carmody shvati.

– Aha, bili ste...

– Gospodine, možete mirno izgovoriti tu riječ!

Carmody pogne glavu. Osjećao se nelagodno. Ako je dobro razumio što je rečeno, ta je žena prigodice radila u brdima i kao prostitutka. Bila je čovjek drugoga reda, kako se to uzima u gradovima.

Carmody se osmjehne. Nikad se nije osobito zanimao za prošlost drugih ljudi, kao što se nadao da se drugi ne zanimaju za njegove minule dane. A sad čačka po životu žene koju pozna tek nekoliko minuta.

Pogledao ju je u oči. Bile su tople i dobre. Bilo mu je svejedno u koji razred idu. Zračile su otvorenošću i poštenjem. Otkako je spustila pušku, u njima se caklilo nešto vrlo nalik na prijateljstvo.

– Zašto me tako promatrate? – pitala je.

– Ah, ovaj...

Žena je krivo protumačila njegove riječi.

– Recite mi, šerife, od čega sam mogla živjeti? Moj muž bio je izviđač kod armije. Nisam mogla preuzeti njegov posao.

– Zašto niste otišli u grad?

– Shvaćate li da ne trče svi u grad? Da ima ljudi koji vole živjeti slobodni.

Carmody je to razumio na stanovit način, ali nije sve prihvaćao.

– Razorili su vašu... što je to bilo, vašu gostionicu? – zamuckivao je.

– Do temelja!
– A gdje ste vi tad bili?
– Promatrala sam to – reče žena smijući se.
– I nišu vas dirali?
– Kad su podmetnuli vatru, bila sam već na sigurnom.
– Neki kopači zlata upozorili su me na vrijeme što će se dogoditi. Promatrala sam požar iz pećine.
– Uistinu mi je žao što...
– Meni nije!
– Što?

Žena se ponovo nasmijala na takav način da Carmody osjeti neki čudan osjećaj u želucu, koji nije imao veze s njegovim napadima straha. Nešto ga je počelo privlačiti k njoj, unatoč svemu, unatoč tomu što je maločas čuo.

I žena se zbunila.

– Htjela sam otići. Ostaviti i zaboraviti sve to. Nisam imala snage.
– Kamo idete sad?
– Sad ću pratiti vas.

Carmody je pogleda.

– Ali, to... ovaj... Ja sam u potjeri...
– A ja sam sama u pustinji, je li? – podrugljivo će ona. – Hoćete li tako napustiti nemoćnu ženu?

Carmody htjede reći kako nije nemoćna, no šutio je.

– Dakako ne mogu – procijedi naposljetku.
– Razbojnici će nas pričekati!
– Ne šalite se! – reče Carmody. – Imaju četiri sata prednosti. Što možemo u takvoj situaciji s vašim kolima?
– Dovesti se do bande!
– Nemojte...
– Mogu tako govoriti jer znam gdje su!
– Što?
– To što sam rekla. Ili makar mogu misliti gdje se gamad zadržala. Poznajete li Juana Alvareza?

Carmody zanijeće glavom.

– Bio je razbojnik. Ima krčmu ovdje u blizini. Lopovi ne prolaze pokraj njega a da ne svrate.

Carmody razmisli nekoliko sekundi i zaključi da žena ima pravo. Ako se Millard i njegovi ljudi osjećaju uistinu tako sigurni, iskoristit će prvu priliku da predahnu. Napit će se i potražiti djevojke, ako ih ima, zatim će se odmoriti od svega.

Mogućnost da se razbojnici zaskoče u kantini nisu bile za potcjenjivanje. Možda će biti u takvu stanju da ih svatko može vezati i prebaciti preko sedla poput vreća.

– Gdje je ta kantina? – pitao je Carmody.

Žena se smijala.

– Odvest ću vas onamo.

Carmody kimne, priveže za kola svoga riđana i popne se na kola. Žena skoči na kola i pogna svoje konje.

XII

Do kantine su stigli kasno poslije podne. Sunce bijaše daleko na zapadu. Upravo se utapalo u kipućemu moru iznad pustinje. Vjetar koji je puhnuo bio je hladniji negoli bi čovjek očekivao. Ispod stijenja izmiljele su zarana noćne životinje.

Carmody je promatrao dugi kanjon u kojem je ležala Meksikančeva kantina. Bila je sazdana od pruća i blata, gotovo naslonjena na stijenu, od koje se sad po njoj prolijevalo sunčano svjetlo. Iz ravnoga krova virila je greda na kojoj su visjele plodine i zemljano suđe. Na malom prozoru pokraj ulaznih vrata pisalo je jedva čitljivim slovima »Cantina«.

Pokraj kantine stajala je ruševna daščara. Njezina su vrata turobno visjela na iskrivljenim šarkama i pomalo škrgutala na vjetru. Na privezištu nije bilo konja.

Ostali su u zaklonu grma. Dugo su promatrali kanjon. Sunce im bijaše uprto u potiljak.

– Djeluje prilično zapušteno – rèkao je šerif.

Žena potvrdi i zakoči kola.

– Da. Možda svi spavaju...

– Ali moralo bi se nešto čuti – reče Carmody. – Sumnjiva tišina. Taj Alvarez, nema li on obitelj? Ili, što je sa psima i mačkama? Nikad još nisam vidio meksičku kuću bez životinja...

Žena je razmišljala.

– Mislim da ima kćer – rekla je. – Dugo nisam bila ovdje...

– Kako dugo?

– Vjerojatno pet godina.

– Pet? – uzdahne Carmody i opusti ramena. – Pola vječnosti! Možda je Alvarez davno odjezdio.

– Ne vjerujem.

– Kako?

– Tako, posljednji put djelovao je umorno. Htio je ovdje provesti ostatak života. Ovo što preostaje.

Carmody se zamislio. Moglo se uistinu pretpostavljati da je Juan Alvarez napustio kantinu i opet otišao nekamo za mirisom baruta, ili u dublji mir. No isto je tako bilo moguće da su se u tom gnijezdu svi uspavali.

– Čekaju moj dolazak – reče Carmody iznenađujući samoga sebe. – Tako je, gospođo Wilson!

– Recite samo Laura.

– Laura, hm?

– Ne sviđa vam se to ime?

– Sviđa mi se. Ali...

– John, poznajemo se dovoljno dugo. Čuli ste sve o mom životu, a ja zamišljam što ste vi proživjeli prije negoli ste stigli u ovu pustoš...

– Što kažete?

– To što rekoh – smješkala se žena, ne mičući pogled s kantine. – Je li istina da ste od kuće otišli kao dječak? Onda ste nekom zgodom zapazili da umijete dobro pucati, i da se time može zaraditi novac? Istina?

– Ne baš – reče Carmody s trpkim osjećajem u ustima. – Točno je da sam od kuće otišao prilično rano. I da sam mnogo godina radio kao šerif.

– Mislila sam to – reče žena i pogleda ga u oči. – Nije vam bilo lako, je li? Život bez ruža, ha?

– Nisam znao da se to vidi na meni – kroz smiješak će Carmody.

I Laura ga je dakle smatrala čvrstim momkom koji se malko umorio. A on nije imao odvažnosti da joj kaže istinu.

Možda je imala pravo. Otkad ju je sreo, čeznuo je još jače za tim da se sukobi s razbojnicima i da ih kazni. Htio je pred Laurom biti muškarčina.

A u toj zemlji to je mogao biti samo onaj koji se usuđuje ući u razračunavanje.

Carmody osjeti kako ga ponovo oblijeva znoj.

– Čekajte, ovdje na mene – rekao je brzo. – Pogledat ću što se zbiva ondje.

Laura siđe s kola držeći pušku u ruci i ode do obližnje stijene.

– Pokrivat ću vas!

Carmody se sjeti što se dogodilo sa saveznim šerifom kad mu je on osiguravao zaštitu i siđe sa sedla.

– Ako čujete pucanj, nestanite! – rekao je.

– Ni govora! – odvrati Laura.

– Slušajte...

– Štedite riječi – prekine ga Laura. – Odrasla sam ovdje i ne iznenađuje me baš svaka stvarca. Idite, inače ćemo se muvati ovuda po noći. Hajde, čovječe!

U Laurinim odlučnim riječim osjećala se stanovita nježnost, ne-

što što je Carmodyju bilo strano. Htio je još nešto reći, izraziti naklonost prema toj ženi, ali nije našao riječi. Slegnuo je ramenima i kliznuo između stijena prema kantini.

Od kantine ga je dijelilo oko dvjesta metara. Iskorištavao je svaki mogući zaklon. Svakoga je trenutka očekivao pucanj. Ali tišina je ostajala. Kao da je on jedini živi stvor uokrug mnogo milja.

Kad se približio kući na nekoliko metara, zastao je iza ovelikoga kamena. Činilo mu se da je ponovo postalo toplije. Morao je rukavom otirati znoj s lica.

Strah se opet pojavio. Strah sa strašnim prizorima rastrganoga ljudskog mesa, s krvavim mrljama i užasnutim pogledima žena i djece, šištanjem metaka koji su parali titravu izmaglicu ispred zamućenih očiju.

Carmody se prisili da bude miran. Rastjerivao je te slike i nastojao je da vidi ono što je ispred njega. Bio je to dužan kovaču i njegovoj kćeri. Sad se nije smio smesti.

Carmodyjev pogled zaustavi se na otvorenim vratima zdanja nalik na sjenik. Ako su razbojnici u kući, konje su morali skloniti upravo ovdje.

Šerif stegne pušku i otisne se iz sjene zaklona. Potrčao je ravno prema tim otvorenim vratima i brzo se naslonio na zid.

Ništa se nije dogodilo. Ni metka, ni krika, čak ni frktanja konja. Ali Carmody je znao da u zemlji Apaša opasnost donosi tišina.

Čekaju li ga Apaši? Je li upao u klopku?

Duboko je predahnuo i pribirao odvažnost. Je li došla odlučna sekunda, je li pred njim borba?

Nije htio razmišljati. Otisnuo se i utrčao kroz otvorena vrata. Uletio je u nevidjelicu, spotaknuo se o nešto ali se odmah pridigao.

Ništa se nije događalo.

Dahtao je i zvjerkao uokolo pogledom. Dva umorna konja. Samo oni. Nisu pripadali razbojnicima.

Spreman da puca svakoga trenutka, Carmody se ogleda još jednom i predahne. Razbojnici nisu bili ovdje. Od njihovih konja nigdje ni traga.

Carmody se pogne i poče istraživati kuću. Prišuljao se prozoru. Sa žmarcima na zatiljku približavao se vratima. Uspravio se i zastao. Srce je htjelo ući u grlo. Osjetio je želju da potrči prema pustinji.

Ali osjećao je kako ga Laura prati pogledom. Svaku njegovu kretnju. Osjećao je također da na njega misle Jim Benson i Stella, njegovi prijatelji.

Još je oklijevao. Tišina je postajala nesnošljiva. Više nisu škripala ni stajska vrata. Pustinja je zadržala dah.

Carmody presiječe svoje misli i jednim udarcem noge razvali ulaz u kantinu. Trošna, su se vrata razvalila i on se našao u prostoriji. Vjerovao je da mu kuca posljednja sekunda. Očekivao je pucnjeve. Ali i nadalje je vladala tišina. Razbojnici nisu bili ovdje.

Carmody nije bio siguran da dobro vidi. S puškom u ruci još je jednom promotrio čitavu kantinu. Bio je spreman da puca čim negdje nešto šušne. Okinuo bi odmah već i zbog toga što je bio nervozan.

Poslije nekog vremena polako spusti pušku. Ispred njega bili su isprevrtani stolovi i stolci. Boce na policama bijahu porazbijane. Od jajolikoga zrcala na zidu ostale

samo krhotine. Sve je to govorilo o žestokoj borbi.

Carmody namršti čelo. Bio je siguran da su darmar napravili Millard i njegova banda. Indijanci bi kuću zapalili. Millard i njegovi ljudi zadovoljili su se razvaljivanjem svega što im je došlo pod ruku. Zatim su otišli prema jugu.

Ali gdje su drugi gosti? Ako nije bilo nikoga od njih, gdje je taj Juan Alvarez? Ako je on uistinu skršen i slab, kao što je pričala Laura, onda nije otišao s razbojnicima.

Šerifu se činilo da zna odgovor na to pitanje. Ponovo je stegnuo pušku i zavirio da vidi što se nalazi iza tezge. Koljena su mu omekšala, tišina ga je mučila.

Slutnja bijaše sve jača. Carmody zadrži dah. Tek je sad osjetio miris krvi. Želudac se počeo grčiti. Ugledao je muhe po bocama na policama, poprskanima krvlju. Morao se nasloniti na tezgu. Zatvorio je oči.

Kad je ponovo podigao kapke, vidio je na podu Meksikanca. Ležao je zgrčen. Prazne oči bijahu uprte u došljaka. Od jadnikovih grudi ostala je samo krvava masa.

Carmody se još čvršće uhvati za tezgu. Povraćao je. Nije mogao odvojiti pogled od mrtvoga Meksikanca.

– Strašno – čuo je glas iza sebe.

Carmody se prestrašeno okrene i ugleda Lauru.

– Odakle... odakle i zašto...?

– Nisam čula pucnjeve – reče Laura tiho – i mislila sam da je banda nestala.

– Poslije ovoga – reče Carmody.

Laura pokaže puškom prema kuhinjskim vratima lijevo od tezge i reče:

– Je li Dolores ondje?

– Dolores?

– Njegova kći – objasni Laura. – Ako su ti ljudi onakvi kakvima ste ih opisali, vjerojatno nisu djevojku ostavili na miru. Bila je vrlo lijepa.

– Možda nije bila kod kuće – s nadom će Carmody i pođe polako prema kuhinjskim vratima.

– Jao! – reče Laura iza njega.

Djevojka je ležala polugola između kuhinjskoga suđa. U ruci je još držala nož kojim se vjerojatno pokušala obraniti. Kosa bijaše raščupana, koža izbrazdana. Posvuda su se viđali plavi podljevi.

Carmody se uhvatio za vratnice. Mrak mu je padao na oči. Činilo mu se da će se onesvijestiti. Laura položi ruku na njegovo rame i zajeca:

– Oh, John!

Carmody nije mogao odvratiti pogled od iznakažene djevojke.

– E, to će ispaštati – reče odlučno i obujmi slobodnom rukom Lauru. – Moram ih dovesti na vješala.

– Kako mogu biti takvi? – uzdisala je Laura.

Carmody nije znao odgovoriti. Bio je razapet između gologa iznenađenja i užasa što su ih počinili Millard i njegovi ljudi, bolje reći podivljale zvijeri.

– John! – reče Laura.

Carmody se prene iz misli.

– Što je?

– Ona živi! Ona još živi!

Carmody pogleda pažljivo i zapazi da se prsa polako nadimlju. Glava se počela micati. Djevojka je jedva primjetno uzdisala.

Carmody priskoči. Više nije vidio rane i krv, samo lice, lice na kojemu su oživljavale oči, i molile pomoć.

– Donijet ću vode i krpe! –

reče Laura. – Možda je uspijemo spasiti.

Carmody se sagne i podigne kosu s djevojčina čela. Bila je Stellina vršnjakinja i jednako lijepa. I doživjela je njezinu sudbinu.

– Razbojnici? – pitao je Carmody. – Četvorica?

Djevojka nije razumjela. Samo je gledala i grizla usnice.

Carmody ugleda na stolcu vuneni pokrivač i brzo ga prostre po djevojci.

– Četvorica? – pokazovao je prstima.

Djevojka potvrdi jedva primjetnim znakom.

– Sve će biti dobro, sve ćemo mi... – govorila je Laura tješeći djevojku.

Laura je brzo čistila rane, pazeći da pri tom izazove što manje bola. Djevojka je jecala.

– Kad su otišli? – pitala je Laura.

Djevojka pokaže dva prsta.

Carmody kimne zadovoljno i uspravi se. U njegovim očima vidjela se tvrda odlučnost.

– Dovest ću ih na vješala! To vam obećavam! – govorio je.

– Odlazite? – upita Laura.

– Moram! Hoćete li se snaći sami?

– Dakako, ali uskoro će mrak.

– Nisu daleko, moram požuriti – reče Carmody. Na vratima se okrenuo i pitao: – Hoćete li me čekati ovdje.

– Da čekam?

– Molim! Mi ne bismo bili loš par.

– Sretno! – reče Laura.

– Do skoroga viđenja! – pozdravi Carmody. – Brinite se o djevojci!

Nekoliko trenutaka nakon toga konjski se topot brzo udaljavao.

XIII

Carmody ujaši u krvavo predvečerje. Između kaktusa brzo je našao tragove i htio je za vidjela stići što dalje. A onda će nastaviti potjeru, oslanjajući se na osjećaj. U njemu je kipio bijes i više nije mogao čekati. Pogled na mrtvoga Meksikanca i na njegovu raskrvavljenu kćer pretvorio ga je u stroj. Bio je spreman za borbu.

Mogućnost da bude pogođen i ubijen nije Carmodyju padala na um. Više nije osjećao strah, ni oklijevanje, ni mučninu. Sav se predao zadaći. Progonio je četvoricu razbojnika koji su silovali dvije djevojke i pobili nekoliko ljudi.

Carmody nije mislio ni na to da je u Meksiku i da ga svakoga trenutka može uhapsiti vojska, da ga mogu napasti Apaši. Neki tvrde da oni ne napadaju noću, ali radi se vjerojatno o ratnicima koji nikad nisu bili s Geronimom. Njegovi napadaju onda kad se pruži prilika.

Sunce se spuštalo za sedlo Sierre del Carrizal. Carmody nevoljko dopusti konju da uspori korak. Olabavio je uzde tako da ridan može sâm tražiti put.

Sa suncem je nestala vrućina. Uskoro Carmody osjeti neugodnu hladnoću. Ili se možda vraća strah? Prvi put poslije izlaska iz kantine počeo je misliti o tomu u kakvu se opasnost upušta.

Poslije jednoga sata jahanja u tami pritegne uzde. Podilazila ga je klonulost. Nalazio se među razbacanim obroncima Sierre del Carrizal i osjećao se kao brodolomac u beskonačnom oceanu. Nigdje živoga stvora. Ničega. Je li na pravom tragu? Ne vrebaju li na njega razbojnici iza najbliže stijene? Gdje su?

Tri sata jahao je Carmody tako da ih je morao stići. Ili su i oni odlučili da što dalje odmaknu noću? Zašto bi to činili? Potrage se nisu morali bojati. Kantina je tako zabačena da se nije moglo računati s namjernikom koji bi bio spreman nešto poduzeti. Mogli su također krivnju prebaciti na Apaše.

Carmody se sjeti svojih slabosti u Gila Bendu i prene se. Mislio je na Stellu i svoga prijatelja Jima Bensona, na Meksikanku koju je našao kako leži u krvi i kako se bori sa smrću. Mislio je također na Lauru koja se borila za djevojčin život.

Carmody podbode konja i krene dalje.

Pri pomisli na Lauru osjeti toplinu oko srca. Svidjela mu se na prvi pogled. Činilo mu se čak da život bez nje ne bi imao smisla. Baš zato što je takva kakva jest. Grublja u postupcima i riječima negoli djevojke sa Mississippija, ali zato odlučnija, poštenija, ljudskija. Njezin život u brdima nije ga smetao. Morala je živjeti. Nije bila jedna od onih koje idu iz grada u grad.

Carmody poče zamišljati život s Laurom. Ona nije bila žena koja bi donosila mužu doručak u postelju i zatim provodila dan pokraj štednjaka. Ali bio je siguran da bi bila dobra, da bi se u Gila Bendu osjetila njezina prisutnost. Osmjehnuo se pri pomisli na to što bi kazali gradonačelnik i njegova žena da dovede Lauru.

Neka noćna ptica prene ga iz misli.

Carmody pogleda niz brijeg koji se pred njim spuštao prema jugu. Na mjesečini su se održavale stijene i tamne sjene kaktusa. Na zapadu se uzdizalo stijenje poput crnoga zida.

Odjednom zastane. Činilo mu se da je ispred te pozadine ugledao palucanje plamena. No možda se prevario. Poslije dugoga jahanja po zasljepljujućem suncu nije vidio najbolje. Ali nedaleko od stijene ipak je titrao plameni jezičak.

Carmody osjeti kako se oko njegovih grudi zatvorio metalan obruč. Našao je razbojnike. Bili su tako sigurni kako ih nitko ne prati da su zapalili vatru. Nitko priseban ne bi to napravio u zemlji Apaša, no možda je bandu osokolilo ono što je počinila, ili novac, ili alkohol.

Carmody je već razmišljao o tom novcu. Dvjesta tisuća dolara, to je lijepa gomila. Da je uzme i ode s Laurom na jug, tko bi to znao? Ali do novca nije nikad mnogo držao. Valja ga vratiti pravim vlasnicima. No prije toga mora svladati razbojnike.

Kad se približio vatri na stotinjak metara, Carmody sjaši. Zavezao je uzde za grančicu grma i počeo se šuljati. Tlo bijaše kamenito i posuto suvarcima. Morao se kretati krajnje oprezno. Napredovao je polako.

Pri svjetlucanju male vatre razaznao je sjene trojice ljudi koji su spavali umotani u pokrivače. Četvrti je sjedio pognut i zurio u plamen. Po dvocijevki Carmody je prepoznao Bucka.

Zastao je i predahnuo. Bilo bi dovoljno da podigne pušku i da ustrijeli jednoga po jednoga. Razbojnici su pružali dobar cilj na mliječnoj mjesečini i ne bi ih bilo teško pogoditi. Krvoždnici nisu ništa drugo ni zaslužili i nitko mu u Gila Bendu ne bi ništa prigovarao. Ali nije se mogao odlučiti. Nije bio od ljudi koji pucaju u leđa.

Šuljao se dalje. Zaustavio se na desetak metara. Ruke su se orosile.

Jače ga je plašila vlastita slabost negoli cijela banda. U jednom je trenutku htio baciti pušku i otići. Mogao je Lauri i drugim ljudima pričati da bandu nije stigao. Ili da je pobio sve, u borbi na život i smrt. Jedna priča više ili manje.

Ali vrijeme priča bijaše prošlo. Od ubojstva saveznoga šerifa i Stelline otmice vrijednost su imale još samo činjenice. Na dugom jahanju zaklinjao se na njih. Ako sad ode, morao bi sâm sebi prosvirati lubanju.

Carmody obriše znoj sa čela i zapita se što bi sad radio šerif Virgil W. Stafford na njegovu mjestu? Možda on ne bi tragao u noći. Ne bi se povodio za osjećajima. Najprije bi se ispavao i onda odmoran potražio svoju šansu.

Ali Carmody je sad ovdje. On mora razbojnike pohapsiti ili umrijeti. Druge mogućnosti nije bilo.

Duboko je udahnuo i krenuo.

– Ruke uvis! – viknuo je. – Predajte se!

Buck je reagirao brže negoli je Carmody pretpostavljao. Bacio se u stranu i odmah okinuo.

Šerif se baci na zemlju. Osjetio je da ga je nekoliko zrna pogodilo u lopaticu. Stisnuo je zube i podigao pušku.

– U zaklon! – vikao je Buck.

Razbojnici su poskakali ispod svojih pokrivača i nestali u tami. Bili su tako naučeni na opasnost da su radili samo ono što je potrebno, što pomaže. Sa sobom su uzeli čak i vreće s novcem.

Carmody je kasnio sekundu ali Buck je protrčavao ispred vatre i pružio jasan cilj.

Zastao je usred kretnje i divlje kriknuo. Pokušao je podići sačmaricu, ali snage više nije bilo. Teška puščetina pade u pijesak.

– Buck! – vikao je netko.

Više ga nije čuo. Pao je ravno u ognjište. Odijelo je odmah počelo gorjeti.

Carmody se okrenuo. Morao se boriti protiv panike koja ga je obuzimala.

Da bi zaustavio krik, Carmody zagnjuri lice u pijesak. Paniku je svladao, no slika kako razbojnik gori slamala ga je i drobila.

Carmody stegne pušku i otkotrlja se iza jednoga kamena u zaklon. Ubio sam čovjeka, mislio je. I sad gori... Jesam li bolji od razbojnika?

– Svinjo, to ćeš platiti! – dovikivao je Millard. – Tko si?

Baš te briga, mislio je Carmody.

Nekoliko trenutaka vladala je tišina. Onda se javio Meksikanac:

– Zar si takva kukavica, amigo, da se ne usuđuješ javiti?

Ti me nećeš upecati, mislio je Carmody. Htio bi znati gdje sam, prokletniče!

– Ionako znamo gdje si – reče Meksikanac. – Vidjeli smo te kad si pucao. Dakle?

Carmody nije odgovarao.

– Igraš se skrivača, je li? – reče Millard oštro. – Pri tom si ustrijelio nedužnoga čovjeka iz zasjede, ha?

Carmody se razbjesni.

– Nedužnoga? Ubojicu, zvijer! – reče.

– Hej! – začuje se s druge strane.

– Tko si? – upita Antonio.

– Šerif John M. Carmody iz Gila Benda – reče Carmody otvoreno. – Došao sam po vas!

Tišina.

– Gila Bend u Arizoni?

– Tako je – odgovori Carmody. Osjećao se dobro i nije se plašio. – Ako ste zaboravljivi, pomoći ću vam: ustrijelili ste savez-

noga šerifa i silovali kćer moga najboljega prijatelja. Sjećate se toga?

Ponovo tišina. Onda se javio Millard:

– Aha! Kučkicu kakva je Stella nitko ne može odmah zaboraviti. Antonio, je li trebalo da kažem mačka?

– Muy bien – odgovori Meksikanac.

Carmody samo što nije sišao s uma.

– Svinje! – viknuo je. – Više niste ljudi. Zvijeri!

Smijeh.

Šerif je znao da ga razbojnici žele razbjesniti i izmamiti iz zaklona. S mukom se prisiljavao da bude miran. Najradije bi potrčao prema razbojnicima, ali to bi značilo sigurnu smrt.

– Jesi li ti onaj zeko s kojim smo htjeli piti? – dovikne Millard podrugljivo.

Carmody nije odgovorio.

– Mislio sam da si podvio rep i zavukao se u neku rupu – nastavio je bandit podrugljivo.

– Još nismo sredili račune! – dovikne Carmody.

– Aha – javi se Millard. – Onda dođi ovamo pa da to obavimo muški. Ili si prevelika kukavica da pomakneš dupe, je li?

– Tvoji govnari pucaju i u leđa – uzvrati Carmody.

– Neće se miješati!

– Blago onima koji vjeruju...

– Moj šerife – javi se odmah Millard – misliš li da su mi drugari potrebni? S takvim seronjom kao što si ti mogu uvijek izići nakraj.

– Onda se uspravi!

Millard pošuti neko vrijeme i promijeni taktiku.

– Slušaj šerife, da ne blebećemo. Idemo muški: kako bi bilo da dobiješ pare? Recimo, ha, deset tisuća?

– Ne zanima me novac!

– Opet ti s tim djetinjarijama.

– Može i tako.

– Ne uspijevaš li zamisliti što se sve može poduzeti sa deset tisuća dolara? Šerifsku zvijezdu baci u kut. Pred nogama će ti ležati ljepotice.

Carmody je šutio.

– Dobro, dvadeset tisuća! – javi se Millard. – Prvi i drugi put, dvadeset tisuća, momče! I svatko na svoju stranu. I svakomu dobro, ha?

– Štedi riječi!

– Slušaj, stari... – nastavi Millard, no Carmody ga nije slušao. Koristio je vrijeme da rupcem previje ranu. Nije bila velika ali ga je boljela.

Razmišljao je o tomu zašto Millard troši toliko vremena na ćeretanje? On nije od vrste koja bi bježala od pucnjave i borbe, niti bi se lako odrekao dijela plijena.

Carmody ponovo stegne pušku. Pogledao je prema zaklonu iza kojega su se krili razbojnici, no ništa nije zapažao.

Odjednom mu pade na um da jedino Apaš nije progovorio jednu jedincatu riječ. Nije čak ni opsovao, što je inače činio često i rado.

Carmodyju postade jasno zašto je Millard tako razgovorljiv. Htio ga je odvratiti od Apaša koji se šulja prema njemu.

Carmody osjeti žmarce u kičmi i brzo se okrene. Jedna sjena s nožem u ruci htjede se baciti na njega.

Istoga trenutka planuo je hitac.

XIV

Apaš krikne, zabaci ruke i pade. Iz njegova čela prokuljala je

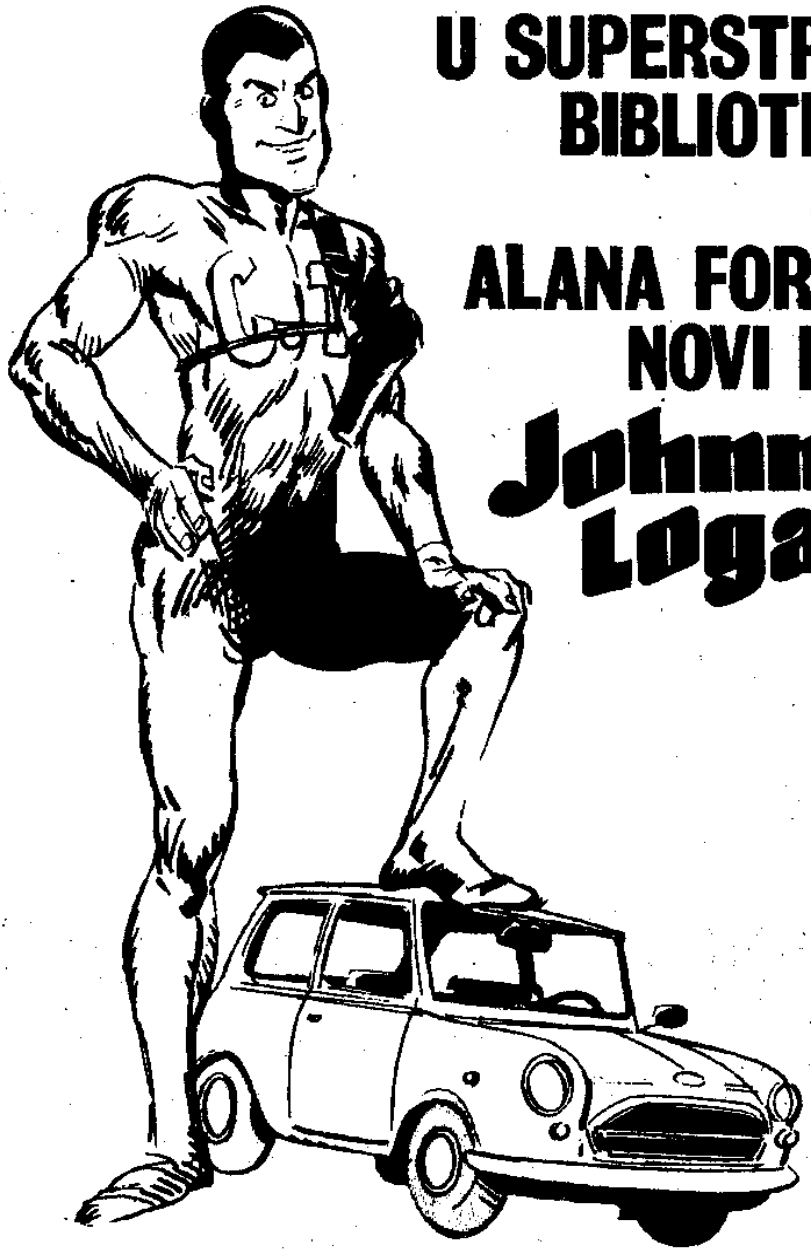

U SUPERSTRIP BIBLIOTECI UZ ALANA FORDA NOVI LIK

Johnny Logan

krv. Nož je poletio u velikom luku i pao ispred Carmodyja.

Šerif ostade bez daha. Netko je pucao dovoljno brzo da mu spasi život. Tko? Tko mu pomaže?

– Bowie, jesi li ga? – pitao je Millard.

Carmody odvrati pogled od Apaša i reče bijesno:

– Tvoj prijatelj nije uspio! Ostao si bez njega!

Razbojnik glasno opsuje.

– Nisi sâm, ha?

– Jesam li to tvrdio?

– Kukavico!

– Ne krekeći iza kamena!

Millard je psovao i činilo se da se svađa s Meksikancem.

– Koliko vas je?

– Što se to tebe tiče!

– Dvojica, ha?

– Ima nas dovoljno da te sredimo!

– To ćemo tek vidjeti! – urlao je Millard i počeo pucati.

Tanad obasu Carmodyjev zaklon.

– Nervozan si, je li? – reče Carmody, iako mu se srce penjalo u grlo.

– I to ćemo vidjeti!

– Već se vidi!

Millard zapuca ponovo. Zatim zavlada tišina. Razbojnici su uzbuđeno šaptali. Vjerojatno su raspravljali o tomu kako da najlakše i najsigurnije odmagle. No konji su poslije prvih pucnjeva otišli i stajali su na oko pedesetak metara. Tko bi pokušao stići do njih, jamačno bi dobio metak.

– Zdravo, John!

Carmody se ogleda i zapazi Lauru. Prilazila mu je s puškom u ruci.

– Vi ste pucali? – upita Carmody začuđeno.

– Dakako! Ili je trebalo da mirno promatram kako vam para trbuh?

Carmody osjeti mučninu.

– Hvala! – reče. – Zašto niste ostali kod djevojke?

– Umrla je!

– Što?

– Nije bilo pomoći. Umrla je odmah poslije vašega odlaska. Jadnica. – Laura pokaže prema zaklonu razbojnika i upita: – Kakvi su izgledi?

– Ustrijelio sam Bucka – reče Carmody potišteno.

– Onda su još dvojica, je li?

– Da. Millard i Antonio.

– Hoće li se predati?

– Ne vjerujem u to.

Laura će odlučno:

– Dobro! S dvojicom ćemo izići nakraj. Neka samo promoli glavu...

– Laura, čuvajte se!

– Ah, nije prvi put što mirišem barut.

Carmody je vjerovao da ta žena nije nenavikla na opasnosti. Njezinu spremnost pokazao je i prvi hitac. Gađa vjerojatno bolje od njega. Otvrdla je u brdima i ne boji se ničega.

Carmody pomisli na to što će reći kad sazna istinu o njemu. Što bi kazala da je bila u Gila Bendu ili da je prisustvovala borbi s Apašima? Ne bi li ga ismijala? Ili bi ga shvatila i ostala unatoč svemu?

Odlučio je da pokaže i dokaže kako se uvijek može boriti s razbojnicima, da može biti jednako strašan kao i oni.

– Dakle? – pitala je.

– Ne mičite se! – reče Carmody.

– Zašto?

– Zato što ne želim da vam se što dogodi.

Laura se nasmije ne ispušta-

jući pušku. Bila je spremna da puca svakoga trenutka.

Carmody udahne.

– Hej, Millard – viknuo je – jeste li vas dvojica još ovdje?

Nitko nije odgovorio.

– Kukavice! Jeste li jezike zaboli u dupe?

Laura je uzbuđeno gledala u stijenu koja se strmo uzdizala iz podnožne ravnine.

– Ondje! – rekla je.

Carmody je pratio njezin pogled i otkrio sjene lopova koji su se probijali u različitim smjerovima. Ne bi ih ni zapazio odmah da nisu vukli sa sobom bijele vreće s plijenom.

Carmody skoči.

– Ostani ovdje! – reče Lauri i potrči u tamu.

– Pokrivam te! – dobaci Laura.

Carmody je trčao pognut, koristeći zaklone. Iznad njega zujali su Laurini meci, no razbojnici su bili predaleko da bi se moglo računati s pogotkom.

Prednost razbojnika iznosila je oko dvjesta metara. Carmody ju je neprestano smanjivao. Trčao je poprijeko, probijao se kroz grmlje i kaktuse. Naletio je na oštar kamen i oderao kožu tako da je zamalo kriknuo. Osjetio je kako mu ruku podlijeva krv. Proklinjao je svoju nespretnost i trčao dalje.

Gubio je dah. Posljednje godine proveo je u stolcu za njihanje i nije imao snage za ovakve pothvate. Ali nije smio popustiti.

Jedan se razbojnik počeo penjati na stijenu. Drugi je skrenuo desno i obilazio je. Htio se dočepati konja. Carmody požuri za njim. Po širokom šeširu prepoznao je Meksikanca.

Meksikanac se spotakne, no zadrži se na nogama i nastavi.

– Stani! – vikao je Carmody.

Meksikanac se okrenuo i odmah pucao. Metak otkine komadić mesa s Carmodyjeve nadlaktice. Drugi ga metak žegne po slabinama.

Carmody zajeca i pade. Instinktivno je pritisnuo obarač. Vidio je kako Meksikanac zabacuje ruke i pada. Carmody pritisne rukom ranu na slabinama. Jako je krvarila. No ipak je ustao i zateturao u smjeru u kojemu je nestao Millard.

– John! – čuo je Lauru. – Jesi li ranjen?

– Dobro je!

– Posrćeš! – vikala je Laura prestrašeno.

– Ne zabrinjavaju se! – dahtao je Carmody.

Naletio je na saguaro ali nije osjetio kako se oštre bodlje zabadaju u njegovu kožu. Morao je žuriti za Millardom, morao ga je uhvatiti. Bez njega se ne može vratiti k prijateljima.

To bijaše jedina Carmodyjeva misao. Ona ga je ispunjavala. Za strah nije bilo mjesta. Zato nije ništa osjetio niti kad je Meksikanac pao.

Možda je to potjecalo od njegovih rana. Pekle su ga pakleniski. Morao je pribrati svu snagu da se ne onesvijesti. Ili je možda postao pravi čovjek divljine, čovjek koji se ne osvrće ni na što osim na svoj cilj.

Kad je stigao do stijene, naslonio se na nju i zastao. Teško je disao. Niz lijevu nogu tekla je krv. Bio je preslab da se penje. I nitko mu ne bi prigovorio zbog toga što je Millard pobjegao.

Pred Carmodyjevim očima počelo se iskriti. Osjećao je kako slabi, ali vukao se dalje, uza stijenu. Ljevicom se pridržavao i pomalo penjao.

– Znam gdje si! – vikao je.

Visoko iznad njega planula je puška. Metak je udario u kamenje podaleko od njega.

Carmody se zakloni. Prikupljao je snagu.

– Aha, javio si se! – reče.– Zašto se ne ne predaš! Zašto se ne odlučiš za pošteno suđenje? – govorio je Carmody, makar mu se nametao smijeh nad tim rečenicama.

– Glupane! – javi se Millard. – Ti bi mene na vješala, je li?

– Ili čekaš linč?

– Čekam tebe!

– Dolazim!

– Jadni zeko! – smijao se Millard.

Taj smijeh probudi u Carmodyju nove snage. Krenuo je. Napredovao je metar po metar.

Ponovo planu hitac. Zrno udari u kamen sasvim blizu i odbije se u prazninu. Drugo je proletjelo visoko iznad glave.

Carmody je dahtao. Snage su ga ostavljale. Ne može više dugo izdržati. Ali ne može također stati tako blizu cilja. Pogledao je uza stijenu. Da je čitav kao taj Millard, popeo bi se lako. Ranjen nije mogao. Morao je naći drugu mogućnost.

Naslonio se cijelim leđima i podigao pušku tako da mu kundak dođe do lica. Tražio je smjer iz kojega je došao posljednji metak.

Bilo je potrebno mnogo vremena da se smiri. Puščana cijev njihala se kao u pijanca.

Carmody je znao u što se upušta. Ako ne pogodi, Millard će po bljesku znati gdje se nalazi i zasuti ga vatrom. Pri tom nije bio siguran ima li snage za to da se baci pobočke.

Na trenutak njegove misli odoše do Jima Bensona i njegove kćeri. Vidio ih je kako sjede u kući za jelom. Djeca su upravo donosila palačinke iz kuhinje. Na prašnoj cesti u Gila Bendu vidio je gradonačelnika i njegovu ženu. Liječnik Vanderbuilt i njegova supruga gledali su kroz prozor.

Na sve se to naučio u Gila Bendu. Naučio se na to gnijezdo i zaželi da se vrati. Da se vrati s Laurom.

S Laurom! Nju mora vidjeti!

Prst se grčio na obaraču. Pritisnuo je. Metak udari negdje iznad njega u stijenu. Pao je komad kamena. Carmody se htio baciti u stranu. Htio je promijeniti zaklon. Nije uspijevao. Bio je previše slab. Nije se ni pomaknuo.

Znao je da je zatajio. U slijepom bijesu naletio je na Meksikančev metak i sada je to morao ispaštati. Millard je sad znao gdje se nalazi.

Carmody osjeti kako u njemu raste panika. Pribrao je snage i uspio se pomaknuti nekoliko centimetara desno. To mu je spasilo život. Metak ga udari u lijevo rame.

Kriknuo je, ali i odmah uzvratio. Pucao je kao da je u tom položaju skamenjen. Jednom. Dvaput. Triput.

Pri svakom pucnju trzaj je razbuđivao bol. Ali Carmody nije popuštao.

Kad igla udari u prazno, Carmody pokuša još jednom i onda spusti pušku.

Mrtva tišina.

Carmody je čekao na razbojnikov glas, na njegov smijeh i na metak koji će ga dokrajčiti. Ali nitko se nije javljao.

– John! – dovikivala je Laura.

Carmody pogleda u stijenu iznad sebe. Sve je više zvijezda titralo pred njegovim očima.

Odjednom se sa stijene otisnu sjena. Carmodyju se činilo isprva da mu se priviđa, no pred njim se kotrljalo ljudsko tijelo. Na dvadesetak metara zaustavilo se ispred kaktusa saguaro.

Jack Millard! Pogodio ga je.

Uspio sam, pomisli Carmody, uspio sam. Banda je uništena.

Zatim pade težak mrak na Carmodyjeve oči. Klonuo je. Nije vidio kako se prema njemu penje Laura. Nije osjetio kako ga grli i kako potiho plače.

U PRIPREMI:

G. F. Unger
PROKLETA TVRĐAVA

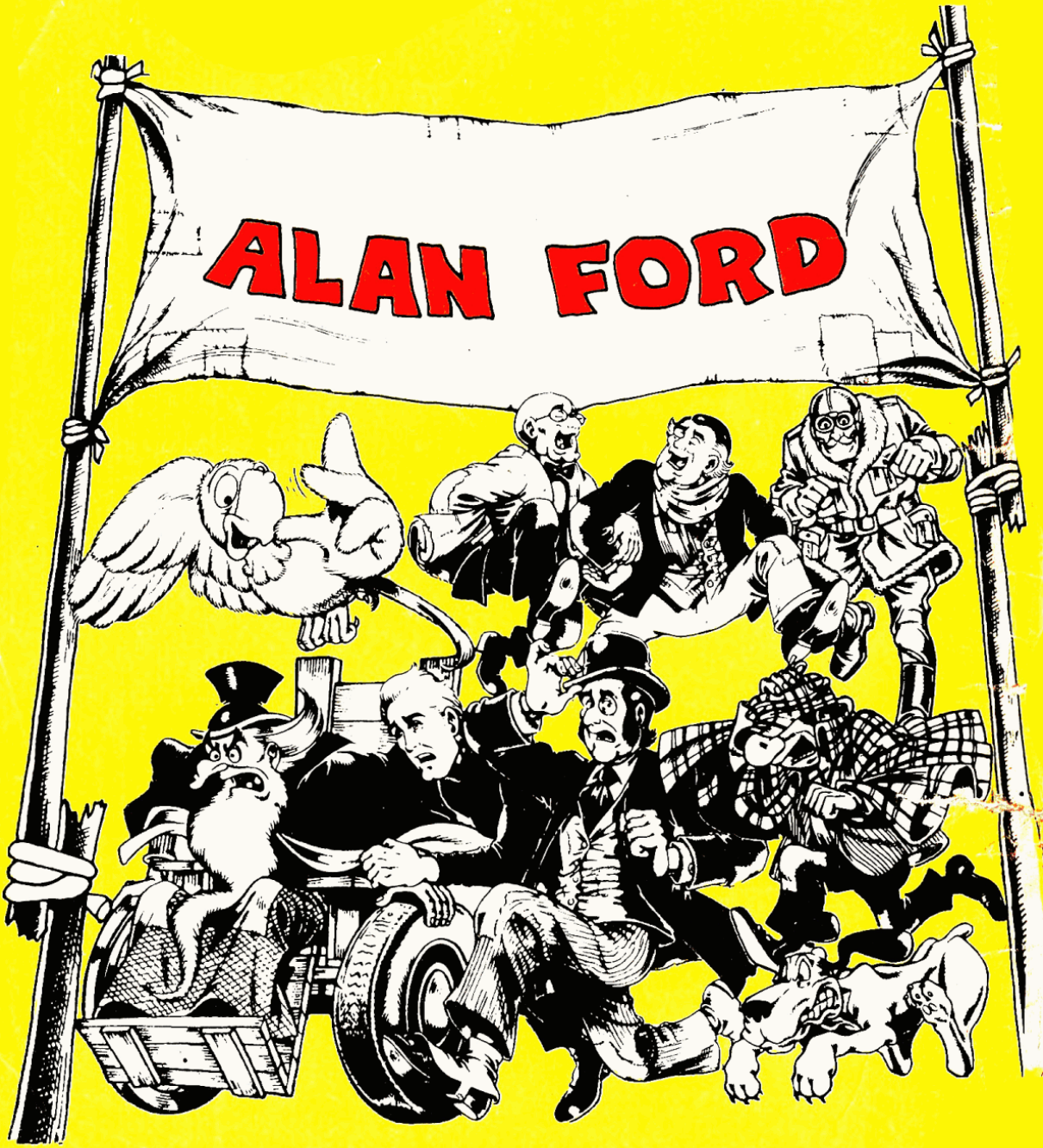

SVAKIH 14 DANA